

Nté ō dé tsiñu pustru Xúva kō

Dā ntántétu pustrú san Espíritū Sántū

¹ Xu'ú é Lucá u ne, táxnūú u tutú nta'a nto, Teófilu. Tutú é dé va'á di'ná u ne, ntaa ú ni nto un nti'í é edé Jesuu, ni un nti'í é nakuā'a ña ña'a nté ntūvi dá eni ntu'u ñā ² da nté ntūvi é kūntáa ña e dukún kán. Di'na dá kūntáa ña e dukún kán né, dē kú'vé ñá uxuvi ñá'a, ña é vīi pustru íña ña ne, náñē'e ñá ña nté koo vií ña. Tsí xe'e Espíritū Sántū é kūtuni ña nté koo ka'an ñá ni ñā. ³ Kidáā ne, xí'i ñā ntiká krusi. Ntá tsi da rkontūvi é xi'i ñá ne, mii ñā ntii díto ña mí ntoo pustru ña. Dōó ki'in itō ntii díto ká ña da nté xee tá'an uvi díko ntuvi. Dōó kue'e edé ña vata koo é kuinti'xe pustru ña tsí ntoto nti'xe ña ne, kaka'an ñá ni ñā íña mí kadē kú'vé Xuva kō.

⁴ Dā intóo dadíi ká ña nī pustru ñá ne, kaka'an ñá ni ñā é ña ku ntaka ña ñuú Jerusaleen.

—Kuntétu ntó i'a da nté ni'i nto é kaka'an Úvā kó, vata ō ka'án u ni nto kídaā. ⁵ É ĩni nto tsí Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña kō; ntá tsi ña kukuú ka dá nainu mí Ēspíritū Sántū san é kunūu ñá nima nto —ka'an Jesús ni ña.

Dá kūntáa Jesuu é dukún kán

⁶ Ña nátaská nuu ni Jēsuú ne, tsixe'e ña ñā:
—¿Vevíi ntu é nakāku ntó ñuú ña Israeé san? —
ka'an ña.

⁷ Kidáā né, kaka'an Jesús ni ña:

—Ñá te ntō'o é kāduku ntée nto é kūtuni nto nee ntúvi vií Uvā kó nuu i é vīi ña. Tsí kuenta íña mii ña é kade ña. ⁸ Ntá tsi te ĩnuu Espíritū Sántū san é

kunuu ña nima ntó ne, divi ña xntii ña ntó é ká'an ntó xoo ñá'a ú ni ña ntoo ñuú Jerusaleén san. Da kidáā né, kue'ën ntó ñuú Judea ni ñuú Samaria ne, kuē'én ka nto dá kanii ñūxivi. Kue'ën ntó, kuka'an ntódo nto ni ñá'a xoo ñá'a ú —ka'an ña.

⁹ Dā kúvi ka'an Jésuú ne, kūntáa ña e dukún kán. Mē'ñú viko nu'u kuntáa ña ne, ñá ni íni ka pustru ñá ña. ¹⁰ Kuan tsī o ntáñi ña, ntaíto díto ña e dukún kán mí kūntáa ña ne, dā nēni ñá xee uvi ánje Xuva kō, ñu'u ña doo kui'xin. ¹¹ Ntáka'an ánje sán ni ña:

—Ō ñá ñuú Galilea, ¿nté kuān nté ntaíto díto nto e dukún kán? Tsí divi tsi Jēsuu, ña é naki'i Xuva kō né, vata tsī ó kūntáa ña e dukún ne, kuan tsī koo nainu xtúku ña ñuxiví a —ka'an ña.

Dā de kú've ñá Matia é nākunúu ña naa Júda

¹² Kidáā ne, ntáka ña xuku é nani Ōlivú san. Ntíko koō ñá, kunú'u ña ñuú Jerusaleen é ña tuvi nté uun kilometru. ¹³ Dā náxee xtúku ña ne, kúxee ña má vī'i nínu kán. Divi ña ntoo sán ne: Pedru, ní Juaan, ni Sántiau, ni Ándree, ni Félipe, ni Túmaa, ni Bártulu, ni Máteu, ni túku Santiau, i'xá Alfeu, ni Símuun Zéloté, ni Júda, ení Santiau. ¹⁴ Nguentúvi ntánataká nuu un ntíí ntíi ñá, ni ēní Jēsuu, ni dí'i ñá María, ni tuku ñadí'í di, é ntáka'an ntá'ví ña ni Xuva kō.

¹⁵ Uun ntuvi ne, náataká nuu vata te uun sientu oko ña'a, ña kuínti'xe i Jēsuu. Kidáā ne, nākuntítsi Pedru é ká'an ñá ni ña ne, kaka'an ña:

¹⁶ —Eni, é íni nto tsí da mií é kuvi nee iña é káka'an Espíritū Sántū sán ne, nté ntūvi dí'na xe'é ña tú'un é xntée na'a Davii iña Jūdā san. Tsi Jūdā sán ne, divi ña é intéka ña ña'a é tñn ña Jēsuu. ¹⁷ Divi ña ne, dadíi tsi pustru ntí ni ña. ¹⁸ Ntá tsi é íni ntó nté ō kúvi ña. Tsi kí'i ña diu'un é diko ña Jēsuú ne,

ñiñi ñá uun itsi ñū'u. Kidáā ne, kantei ña, ko'xó ña. Ntáta ī'xí ña ne, uun ito tsi kíi ntí'i ití ña ne, xí'i ñā.
¹⁹ Tēku ntíi ntíi ña'a, ña ntoo ñūú Jerusaleen, nté ō kúvi ña. Dukuān né, ĩntántēé ñū'u san Aceldama, é kāni tú'un Ñū'u Niñi. ²⁰ Kuān ó uve na'a libru é nanī Salmu, kaka'an:
 Na kuñiñi ixu ví'i ña ve;
 xōxó kuntōo ká i ikān,
 ka'an líbrú san. Xíó ūve na'a túku, kaka'an:
 É tūku ña'a nakunúu ña naa ña,
 é vii ñá tsiñu é edé ña,
 ka'an líbrú san.

²¹ 'I'a ntoo ña'a é dadii tsi íka ntí ni ñā nguentúvi dá kātúvi Tó'o ko Jēsuu ní ntí, ²² nté ntūvi dá itsi ntute ña nta'a Juaan un tsi da nté ntūvi é kūntāa ña ví'i antívi. É kāntio ne, uun ña'a kuntee tá'an ña ntí é ntuvi niñi ntí uxuvi ñá'a ntí é ntāda ntaá ntí nee é ĩni ntí, é kā'án ntí ni ñā'ā tsi nuu é ntaā i e ntóto Jesuu dá xi'i ña —ka'án Pedru.

²³ Kidáā ne, nakaxnúu ña úvi ña'a: uun ña'a, ñá nani Jōséé Barsabaa (Justo nani ña di), ni ūun ña'a, ñá nani Mātia. ²⁴ Ntáka'an ntá'ví ña kídaā:

—Xuva, divi ntō é ĩni nto nimá ntí xe un xé un ntí ne, tā'xi ntó na kūtuní ntí xōo ñá'a é ntio nto ²⁵ é vii ñá pustru nto, é nakunúu ña naa Júda. Tsi Júdā ne, nákunāá ña tsiñu ña dá kuan ō dé ña é kīni kaa, dá kuē'en ñá mí kadūku ntée ña —ka'an ña.

²⁶ Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, nadíki ñá te kīi xoo ñá'a é vii pustrú san. Dā kīi ne, dúku ntée Matia san. Ura tsi i intee tá'an ña ni ū'xi ĩn pustru, ñá nguī san.

2

Dā ĩnūu Espiritū Sántū

¹ Dā xee tá'an ntuvi é kūvi viko iña ñá Israee, viko é nani Pentecōsteé ne, dadii ntoo ntii ntii ña kuínti'xe i san. ² Dā neni ñá uun káñu'u tsí nte e dukún kan, vatá ó te tãtsin dóo ntii kainu ne, koó da kake'xen nī kava má vi'í mí ntoo ña. ³ Kidáā ne, ntii díto ñu'u kai'xi. Kaxi'í nuu ñu'u san dikí ñá xe un xé un ñā. ⁴ Kidáā ne, ínūu Espíritū Sántū san nima ñá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ña é tūku e túku tú'ūn, tsí xe'e Espíritū Sántū san é kūvi ka'an ña.

⁵ Ntuvi sá'á ne, xee ntii ntii tatá vi'í ña Israee, ña e dóo ntánuu iní i Xuva kō. Dā mí'í ká ñuu vé'xi ña, xée ña ñūú Jerusaleen é vii ñá nchu'un Xuva kō. ⁶ Dā tékū ntii ntii ña'a san tsi dóo ntii kaka'an ñu'ú ne, ikan tsi náta'ká nuu ntii ntii ña. Ña é da ve xée sán ne, é tūku e túku tú'ūn ntáka'an ña. Koó dā kúdu'va ña da téku ña tú'ūn ñā e ntáka'an ña kuínti'xe i san. ⁷ Koó dā kúdana iní ña ne, ntánatín ña ni tā'an ña, ntáka'an ña:

—¿Vá ña ntu te ña ñuú Galilea, ña kuān ó ntáka'an san? ⁸ ¿Nté kuí ntátekú ntu ko tū'un é ntáka'an ña, vata tsi tē dadii tú'un ko ni ñā? ⁹ Tsí xo'ō ne, é xīo xío ñuu ko: ñuú Partia, ni ñūú Media, ni ñūú Elan, ni ñūú Mesopotamia, ni ñūú Judea, ni ñūú Capadocia, ni ñūú Puntu, ni ñūú Asia, ¹⁰ ni ñūú Frigia, ni ñūú Panfilia, ni ñūú Egítō né, iō ñá ne, vé'xi ñā un tsi nte ñuu África, é díi ka ikā é ñuú Cirene. I'a ntoo ña ñuú Romá di; iō ñá ne, ña Israee ña; iō ñá ne, dadii tsi ntántikin ñá Xuva ko nī ña Israee. ¹¹ I'a ntoo ña ñuú Cretá di, nī ña ñuú Arabia. Ntá tsi un ntii ntii o ntáteku ko é ntántaa ña ni kō nté o de Xuva kō e dóo kaxntii ña kō né, ñi'vi tsi tū'ūn mii kō ntáka'an ña —ka'an ña.

¹² Koó dā kúdu'va ña nee iña é kākūvi ne, ntátsixe'e tā'an ña:

—¿Mí'li ntu vē'xi é kuan ō ntáde ña'a san? —ka'an ña.

¹³ Ntá tsi iō ñá ne, da ntáxkuntée ña, ntáka'an ña:
—Tē dóo ñu'u tsitū nima ña vínu xee —ka'an ña.

Nté ō ka'án Pedru ni ña'á san

¹⁴ Kidáa ne, nákuntāñí dadíi Pedru ni pustru ñá u'xi ñn san é kā'an ñá ni ñā'a sán ne, un ntii tsī kéne ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Un ntí'i kuē'en dú'va ntō, ña ñuú Judea ni ñá ñuú Jerusaleén ne, vi'a ve ne, kini vá'a nto é ka'án ntí ni ntō. ¹⁵ Ña'a sá'á ne, ña te kí'vi ñā. Ini nto tsí dā ve kaeku ñn teváa. ¹⁶ Ñā'á ni san, tsi sá'a ne, kakuvi vata ō ka'an Jóee dá ka'an ñá naa Xuva ko é ūve na'a nté ntūvi di'na, kaka'an ña:

¹⁷ Te xēe tá'ān ntuvi é ntí'i ñuxiví ne,
táxnūú u Espíritū Sántū ko

é kunūu ña nima ñá'a, ña ntoo dá kaníi ñūxivi.

Kidáa ne, ká'an i'xā ntó, te tíi, te ñadí'i, naá ko.

Na kuetsī sán ne, vata koo kuví é nākueni na, kiní
na é nāñe'é u na.

Ñatā sán ne, ñuu ení kán nañe'é u ña nté koo kuví
rkontuvi.

¹⁸ Ntuvi tsikán ne, taxnūú u Espíritū Sántū ko
é kunūu ña nima ñá ntáde tsiñu kuenta iñá ko, te
tíi, te ñadí'i ñá ne,

da kidáa kā'an ñá naá ko.

¹⁹ Ta'xi ú kuenta é dukún kán ne,
ñuxiví a kii niñí ne,

koko ñu'ú ne,

dōo kene u'me vata kaa viko nu'u.

²⁰ Kuneé ngantií ne,

koko kuē'e kue'é xoo, vata ito niñí,

di'na tē xee tá'an ntuvi é nañu Tó'o kō.

Kidáa ntūvi e dóo ka'nu, e dóo vá'a ō.

²¹ Dā xoó ka ña'a, ña é kaku ni'i i Tó'o kō ne,

nakáku ña,
ka'an Jóeé san kídaā.

²² Un ntĩ'i kuē'en dú'va nto, ñatĩí Israee, kini vá'a nto é ká'án ntĩ ni ntō: Tsí Jesuu, ñá ñuú Nazareé ne, ñi ñā e dóo va'á ña ni Xuva kō. É ĩni ntó tsí xe'é Xuva kō é kũvi vií ña nuu i e dóo na'nu mé'ñu ntō né, dōo kue'e kuénta tá'xi ña vata koo é na kūtuni nto tsí mii Xuva kō táxnũu ña ña. ²³ Ntá tsi dā ntúvi ña kuenta ntá'a nto, vata tsi ō dé kũ've Xuva ko ntē ntúvi di'na ne, ñi ñā ntō tĩn nto ña ne, ē'ní nto ña dā xe'é nto ĩtsi é naxnteē ñá kini ntáa san ña ntíkā krusi. ²⁴ Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña dá xi'i ña. Ña ni kũvi vií doxi'í san ni ñā. ²⁵ Tsí kuān ó uve na'a nte ntúvi di'na, kaka'án rei Davii kuénta iña ña: Iní u tsí nguentúvi katuví u ni Xuva kō.

Ñá kau'vĩ kue'én ko,
tsí ñi ñā kunuu mé'ñu kũnuu dava ña ko.

²⁶ Dukuān é nakũnuu dīnĩ nimá ko ne,
dōo dīnĩ ko, kaka'án u.

Nakutúvi vā'á kue'en kũñũ ko,

²⁷ tsi ñā xtuvĩ mii ntó nimá ko doxi'í kãn;
ntē ña ta'xi nto é tē'u kũñũ ko,
tsí xu'u é i'xā nto e dóo va'á u.

²⁸ Ñi ñā ntō nañé'ē ntó ko
nté koo ni'í ko ntuví va'á iñá ko.
Xu'ú ne, nakunúu dīnĩ kue'én nimá ko
é kutúvi dadĩi ú ni ntō.

Kuan ō ka'an Dāvii san kídaā.

²⁹ ĩni, é ĩni nto tsí xi'i úva ata ko Dāvii ne, dā ĩntú'xi ña. Tsí i'a tuvi dukuan ñáña ñā mí ĩntú'xi ña. ³⁰ Ntá tsi Davii ne, kaka'an ñá naa Xuva ko é kuān ó kaka'an ña. Iní ña tsí Xuva kō xe'é ña xu'u ña tsí uun i'xā ika ña kunũu naa ña é vií ñā rei iñá ko, xo'ō e ñá Israee o. ³¹ Dukuān né, vata tsí ó te nte dí'na ĩni Davii nté koo kuvi ne, ka'an ña kuenta iña é ntoto Cristu dá xi'i ña, tsí ña kunuu mii nima ña

mí ñu'u nima ñá xi'i; ntē ña té'u kúñu ñā di. ³² Ne, kuan ō kúvi ntí'xe, tsí Xuva kō ne, nantóto ña Jesuu. Un ntí ntí ntí é uxuvi ñá'a ntí, ntáde ntaá ntí tsí iní ntí tsí nuu é ntaā i é ntóto ña dá xi'i ña. ³³ Kidáā ne, kúntāa ña é kutuvī ñá nta'a kua'a Xuva kō é kada kú'vē ñá, tsi dóo iō ñá é vii ña. Kidáā ne, táxnuu Xuva kō Espíritū Sántū sán, vatā ó kaka'an ñá nte dí'na ne, divi ñā kade ña é un ntí'í é ntaíni nto nī é ntátekú nto é kākúvi vevii. ³⁴ Tsí ña te rei Davíi san ña é kúntāa vi'i antívi, tsí mii Dávii kaká'an ña:

Kaka'an Xúva ko nī Tó'o kó:

“Kutúvín diñi kua'a kó,

³⁵ dā nté kúvi vii ntí'í ú nī ña ntaínchu'vi o”,

ka'an Xúva kō.

Kuan ō ka'an Dávii kídaā.

³⁶ Na kūtuni ntí ntí ña Israeé san tsí nuu é ntaā i tsí divi Jēsuu, ña é naxnteé nto ntikā krusí ne, divi ña é nakaxnúu Xuva ko ña é vii ñá Tó'o kō, é vii ñá Cristu, ña é nakakú kō —ka'án Pedru ni ña.

³⁷ Dā téku ña'a san é kāká'an ñá ni ñā né, dōo u'vi kúvi ña. Tsixe'e ñā Pedru ní pustru ñá nguíi san:

—Ēni, ¿nté ntu koo vii ntí é ntúvá'ā ntí ni Xuva ko vē? —ka'an ña.

³⁸ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ñā:

—Natu'vi nto kuétsi nto nta'a Xuva kō ne, kutsi ntute nto xé un xé un nto kuēnta iña Jēsuu, vata koo é kāda ka'nu iní Xuva ko kuétsí nto ne, ta'xi ña Espíritū Sántū é kunūu ña nima nto. ³⁹ Tsi tá'xi Xuva ko xū'u ña é kuān koo vii ña ni ko ni i'xā kó, ni ūn ntí ntí ña'a, kuān te dóo ikā ntoo ña, da xōo ka ña'a e kána Xuva kō é kúvi ña iña ña —ka'an ña.

⁴⁰ Dōo na'a kāká'án Pedru ni ñá ne, dōo kue'e é kāká'an ñá ni ñā. Kaxé'e ña ña itsi, kaka'an ña:

—Kii nteé xio nto ña kini ntáa san ve —ka'an ña.

41 Dōo titín ña'a kuínti'xe ña é kākā'an ñá ne, itsi ntute ñā. Iō ñá te ūni míil ñā'a, ña é nakuvé ta'an ntuvi tsikan nī ña kuínti'xe i san. 42 Ña sā'á ne, dōo dé ntaa ña un nti'í é nañé'e pustrú san ña ne, dōo dé ntaa ña nataká nuu ña é kātsin dava ña tañú'u nī é kā'an ntá'ví ña nī Xuva kō di.

Ntuvi iña ña kuínti'xe i san dá iñi ntu'u é nataká nuu ña

43 Xuva kō né, dōo xntíi ña pustrú san é vii ñá nuu i e dōo na'nu, e dōo titín kuenta xé'e ña. Ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña ne, dōo u'ví ña. 44 Ña kuínti'xe i sán ne, dadii tsi ika ña ne, uun tsi nima ña. Kaxntii tā'an ñá ni da neé ka é iō iña ña. 45 Dīko ña iña míi ña ne, dā náke'nté dava ña diu'un i, tsí'i ña nta'a ta'an ña xé un xé un ña yata kaa é kātaan núu ña. 46 Utén utén nátaká nuu ña ini ukún ka'nu kán ne, dadii é'xi ña nú vi'i ña kán, katsín dava ña tañú'ū. Dōo diní ñu'u nima ñá ne, ntē ña ni de ná'nu ña ni tā'an ña. 47 Da mii kué'en tsi é nānu'u ñá iní ña Xuva kō ne, dōo vá'a ka'an ñá'a san iña ña. Utén utén ne, dukuān ntáku'titín ña'a, ña nakáku Xuva kō.

3

Dā ntúva'a ña xné'e

1 Uun ntuvi ne, kué'ēn Pedru ní Juaan, kuntáa ña má ūkún ka'nu kán dá kaeku uni kuáa, ura i é ntáka'an ntá'vi ñá'a. 2 Dā xee ña xi'i úkun kán ne, iní ña é vēxní'i ña'a san uun ñátii, ña é natún di'in i nté dā káku. Utén utén kaxee ni'i ña ña ne, kaxtúvi nteē ñá ña xi'i úkun kán, xi'i é nanī E Dóo Va'a. Ikān xkutúvi ñá, kaikan ñá doméni nta'a ña ntáxee má ūkún kán. 3 Dā ini ña tsí vé'xi Pedru ní Juaan é kī'vi ña má ūkún kán ne, íkan ñā diu'ún doméni nta'a ña.

⁴ Pedru ní Juaán ne, ĩto ña ña ne, kaka'án Pedrú san ni ñā:

—Koton nuú nti —ka'an ña.

⁵ Kidáā né, ĩto ñá nuu ña tē nee kué'e ña ña, kuiní ña. ⁶ Ntá tsi Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ña túvi kuē'en tsí diu'ún ko. Ntá tsi ĩó iñá ko é tá'xi ú o: kuenta iña Jesúcristu, ña ñuú Nazaree, ká'ān ú ni ō: Nakuntísin, kakan ve —ka'án Pedru.

⁷ Kidáā ne, írkāa Pedru ntá'a ña é xntii ña ñā nakuiñi ñá ne, ura tsí i ntuvá'a dí'in ñā. ⁸ Koó dā kaentíta ntaa ña nakuntísi ña ne, dā éni ntu'u ñā kaika ña. Kúk'ví dadii ña nī Pedru ní Juaan má ūkún kān ne, koó dā kaentíta eninú ña kaika ña, kaka'an ñá e dóo ka'nu Xuva kō. ⁹ ĩní ntíi ntíi ña'a san é kaika ña, kananu'u ñá ini ña Xuva kō ne, ¹⁰ koó dā kúdu'va ña'a san dá ini ña é ntūvá'a ña, tsí ini ña é divi ñā é kaitúvi nteē ña xi'i é nanī E Dóo Va'á san é kaikān ñá doméni.

Dā ka'an ntódo Pedru Corído Salámuun kan

¹¹ Ñatíi san ne, kuan tsí ó karkaa ña Pedru ní Juaan, é ña ni ntío ña é nangāva ña ña. Un ntíi ntíi ña'a sán ne, koó dā kúdu'va ña ne, ntaínu ñā, vé'xi ña mí ntoō ñá, uun itsi ini ukun kan mí é nani Corído Salámuun. ¹² Dā ini Pedru é vé'xi ña'a sán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ō ñá Israee, ¿nté kui koo da ntákudu'va ntu nto é kuan ō kúvi? ¿Nté kui kuān nte ntaínté'a ntu nto nti? ¿Vá divi ntū ntí kuvi idé nti é ntūvá'a ña sā'a? ¿Va dóo ntu ĩó nti é ntavá'a ntí ña xnē'e? Kuān te dóo ntaínuu ini ntí Xuva kō ne, ¿vá kúvi ntu víi ntí ntavá'a ntí ña sā'a? ¹³ Ña'á ni san, tsí Xuva kō, ña inúu ini uva ata ko Ābraan ni Ísaa ni Jácoó ne, divi ñā de kú'vē ñá é mii i'xā ñá Jesuu kodó nuū ña. Divi ñā é ntáda nto ña kuenta ntá'a ña tsíñu i. Dā ntío

Pilatu é nangāva ña ña ne, ðivi ntō ne, ña ni ntío ntō. ¹⁴ Jesuú ne, dōo vá'a ña. Ña túvi nee kuetsí ña. Ntá tsi ña ni ntio nto é nangāva ña ña. ðivi ntō ne, íkan ntō é nantii ña uun ña'a ñatīi, ña é'ni ña'a. ¹⁵ Dukuan ō é'ni nto ña kata'xi ntuvi iña ko. Ntá tsi Xuva kō ne, nantóto ña ña. Ntí'í ne, iní ntí tsí nuu é ntaā i é kuan ō kúvi. ¹⁶ Vevíí ne, ðivi Jēsuu kúvi idé ña é ntūvá'a ña sālá, ña é kainí nto, tsí dá kaku ni'i ña Jēsuú ne, nakunúu ntii ña. Tsí dá kuínti'xe ña Jesuú ne, kutíi ña ntuva'a vá'a ña, vata tsi ō kaini ntó un ntí'i ntō ve.

¹⁷ É iní u, ení, tsí ðivi nto ni ña odo nūú iña nto ne, ña ni iní ntó xoo ñá'a é Jesuu da é'ni nto ña. ¹⁸ Ntá tsi dukuan ō dé ntaa Xuva kō é kākā'an ña nté ntūvi di'na dá ntáka'an ñá ka'an naa ña é da mií é ntō'lo Cristu, ña nakaxnúu ña. ¹⁹ Dukuān ne, nadama nto nima kīni kaa nto ne, nakuní'i nto nima vá'á nto. Xnūu nto nima nto é kākā'an Xúva kō, vata koo é nākate ña kuétsi ntō. Kidāā ne, ta'xi ña é nakunuu dīnī nima ntó ne, ²⁰ taxnuu ña Jesucristu, ña é nakaxnúu ña nte ntúvi di'na é kodo nuū ñá kuenta iña ko. ²¹ Vevíí ne, da mií é kutuví ñá ví'i antívi, kantétu ña dā nté xee tá'an ntuvi é ntāva'a xee xtuku Xuva ko ñūxiví, vatā ó ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña intóo nte e ná'a, dá xe'é Xuva kō é kūtuni ña nté koo kuvi. ²² Tsí Muiseé ne, kaka'an ñá ni ñata kō, ña intóo kídaā: “Xuva kō né, taxnūu ña uun ña'a é ðivi tsi tātá ko, é ka'an ña naa ña, vata tsī o táxnūu ña ko. Kini va'a vá'a nto nee ntí'í ntí'í é kākā'an ñá ni ntō, ²³ tsí te xoo ñá'a ña ntío ña kuínti'xe ña é kākā'an ñá ne, kunaá ña. Kii nteé xio ta'an ña ña Israee”, ka'an Muísee nte kídaā.

²⁴ 'Kuan ō ka'an ntíí ntíí ña ka'án naa Xuva ko. Di'na Samuee, ni ún ntíí ntíí ña ka'án naa Xuva ko, ña é vē'xí ata ña, ntáka'an ntódo ña nté koo kuvi

vevii. ²⁵ Xuva kō ne, xé'e ña xu'u ñá uva ata ntō, ña intōo di'na. Kuvi iña ntó di, tsí ntoo nto naa ña vevii. Tsí Xuva kō ne, kaka'an ñá ni Ābraan: “Kuenta iña í'xá nto ntuviko un ntíí ntíí ña'a, ña ntoo dá kanií ñūxivi”, ka'an ña. ²⁶ Dukuān né, dā táxnuu Xuva ko I'xā ñá ne, di'na kuenta iña ntó táxnuu ña, vata koo é ntāviko ña nto, vata koo é nātu'vi nto kuétsi ntō —ka'án Pedru ni ña.

4

Dā ntāñí Pedru ní Juaan núu ña tsíñu i

¹ Pedru ní Juaán ne, ntáka'an dúkuan ña ni ñā'a san dá xee dutu iña ñá Israee, ni tó'ō sntadun iña úkūn ka'nu, nī ña saduceu. ² Dōó dutsī kuiní ña nī Pedru ní Juaan, tsí ntánakuā'a ña ña'a san tsí nuu é ntaā i é ntoto xtuku o tē xi'i o, tsí ntóto Jesuu dá xi'i ña. ³ Kidáā né, tīn ña ña, tsú'un kutu ña ñā ví'i utun. Uun ñūú ñú'u kutu ñā, tsí e kuáa da tīn ña ñā. ⁴ Ntá tsi dōo titín ña'a kuínti'xe ña da téku ña tú'ūn é káka'an ña. Kidáā ne, xée tā'an te u'un míil ña'a kuínti'xe ña Jesuu, é da mii kuē'en tsí ñatí san ne, kaxio ñadí'í san di. ⁵ Utén sān ne, un ntíí ntíí ña odo nūú iña ñá Israee san, ni ñata, nī mastru lei iña úkūn sán ne, nātaká nuu ña ñuú Jerusaleen, ⁶ ni dūtu, ñá odo nūu, ña nani Ānaá, ni ūn ntíí ntíí ñavi'i ña, ni Caífaa, ní Juaan, ni Aléjandrú di. ⁷ Kidáā né, káná ña Pedru ní Juaan é xntáñi me'ñū ñá ña, da tsíxe'e ña ña:

—¿Xoó ntu tá'xi i itsī é kuān koo víi nto? —ka'an ña.

⁸ Pedrú ne, dōó nuu Espíritū Sántū nima ñá, kaka'an ña:

—Un ntíí ntíí ntó, ñata, ña odo nūú iña ñá Israee: ⁹ te ntio nto tsixe'e ntō ntí nté ō xntíí ntí ña xne'é

ne, nté ō kúvi ntuvá'a dí'in nã ne, ¹⁰ kini vá'a nto ve é kãka'án nti ni ntō, tsí ntio ntí é kūtuni ntó ni ūn ntíí ntíí ña Israee tsí Jesucristu, ñá ñuú Nazaree, ña naxntēē ntó ntiká krusi, ña nantóto Xuva kō né, ðivi ñã kúvi idé ña é ntūvá'a ña sã'a. I'a ntitsí ña nuu ntoo. Ini nto tsí ña vādã ká ña ntuvi. ¹¹ Jesuú ne, vata kaa xuu núu i kaa ña. Ðivi ntō ne, vata ntáa ña ntáxntãñí vi'i ntáa nto, é nãkuíta nto xuu e díi ka va'á, xuu e kúvi xuu núu i. ¹² Tsí xōxó xtuku ka é kúvi nakakú i kō, tsí mii tsi Jēsuu é kúvi vií ña. Kuan ō dé kú've Xuva kō —ka'án Pedru ni ña.

¹³ Ña tsiñu i sán ne, koó dã kúdu'va ña dá ini ña tsí ña te kau'vi kué'en tsi Pedru ní Juaan é ka'an ña, kuān té ñá te tu've ña, ñá te na'nu ñã'a ña. Da kidáã kútuni ña é dadíi íka ña ni Jēsuu. ¹⁴ Ikān ntitsí ña ntuvá'a sán ði. Dukuān ne, ñá ni kútuni ñá nté koo ka'an ntée ña ña. ¹⁵ Kidáã ne, nantíi ña ña mé'ñū juntá san ne, da ntánatíin mii ñã, ¹⁶ ntáka'an ña:

—¿Nté ntu koo vii o ni ñã? É íní ntíí ntíí ña'a, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tsí idé ña uun nuu i é dóo ka'nu. Ña kúvi kã'an o té ña nuu é ntaā i. ¹⁷ Ntá tsi ña ntío ko é kükue'e núu i. Dukuān ne, kué'e o ña ítsi e nté uun ito ka ña ka'an xtúku ña kuenta iña Jēsuu —ka'an ña.

¹⁸ Kidáã né, kãna xtuku ña ña, kaka'an ñá ni ñã:

—Nté uun ito ka ñá ku kã'án ka nto ni ñã'a kuenta iña Jēsuu —ka'an ña.

¹⁹ Ntá tsi Pedru ní Juaán ne, nantíko koō ñá, kaka'an ñá ni ñã:

—Mii nto kadã kuení nto ve. ¿Nee iña é díi ka va'a é vií nti, te kuinī nto: é kuinti'xe nti é ntáka'an ntó ne, ō é kuinti'xe nti é kãka'an Xúva kō? ²⁰ Nti'í ne, da mii é kã'án nti ni ña'a un nti'í é íní nti é edé Jesuu, un nti'í e téku nti é nakuā'a ñá nti —ka'an ña.

21 Ña tsiñu i sán ne, da mii tsī de tí ña ni ñā né, dā nakaka ña ña. Ña ni kúvi kuē'é ña ña é ntō'o ña, tsi ú'vī ñá tē dóo ka'an ñá'a san. Tsí un ntíí ntíí ñá'a sán ne, da mii kuē'en tsi ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō é kuan ō kúvi. 22 Tsí ña xne'e, ña é kuan ō ntuvá'a dí'in ī sán ne, e ítā nti'xin uvi díko kuia ña.

Nté ō ka'an ntâ'ví ña kuínti'xe i san

23 Dā ntí Pedru ní Juaan ví'i utun kán ne, kué'en ñā mí ntoo ta'an ña, ña kuínti'xe i, kuntáa ña ni ñā nee ntí'i ntí'i nuu i é káka'an dutu ñá odo nūú san ni ñatā san ni ña. 24 Dā téku ta'an ña ne, uun tsi nima ñá ka'an ntâ'ví ntíí ntíí ñá ni Xuva kō:

—Xuvā, ñā ñā é Xuva ntí'xe ntí nto; ñā ñā e dóo ka'nu nto. Mii ntō dé kú'vē ntó e dukún kan ni ñūxiví a, ni ntute ñu'u kán, ni un ntí'í é ō. 25 Mii nto ni Ēspírítū Sántu ntō ne, xé'e nto tú'un é ká'an ña kade tsiñu iña nto, rei Davíi san, dá kakā'an ñá naá nto nté ntūvi dí'na, kaka'an ña:

¿Nté kui dóo ntákudiin ñá tuku ñuú san?

¿Nté kui doto tsí ó ntántukū nuu iní ña'a san?

26 Kuntañi ntée ntíí ntíí rei iña ñūxivi, nātaká nuu ntíí ntíí predente ñuú san dá ntāa ña ata Xuva ko ní Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō, ka'an Dávíi san kidaā.

27 Kuan ō kúvi ntí'xe tsí rei Heróde ni Pōncio Pilatú ne, nātaká nuu ña má ñuú a nī ña Israee ni ña é ña te ña Israee, nátee ta'an ña xu'u ñá, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña I'xá nto Jesuu, ña e dóo va'á, ña nakaxnúu nto. 28 Dukuan ō dé ntaa ña un ntí'i nuu i vata tsí ō dé kú'vē ntó nte ntūvi dí'na é kuān koo kuví. 29 Vi'a ve ne, koto nto, Xuvā, nté o ntáde ña e ntaínchu'vi ñá ntí. Xntii ntō ntí é ña ku u'ví ntí é ká'an ntódo ntí ni ñá'a san tú'un nto, tsí iña nto kade tsiñu ntí. 30 Nátānteé nto nta'a nto ña

nchokuvi, ntavá'a nto ñā. Xntii ntō ntí é kūvi víi nti nuu i e dóo na'nu, e kue'e kuenta kue'e u ña kuenta iña Í'xá nto Jesuu e dóo va'á ña —ka'an ña.

³¹ Dā kúvi ka'an ntá'ví ña ne, tē'xén nuu ví'i mí ntoo ña. Ínū Espíritū Sántū nima ñá, un ntí ntí ñá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ntódo ña tú'un Xuva kō, tsí ña te ntaú'vi kue'en tsí ña.

Da nēē ka é ío iña ñá ne, iña ntí ntí ña

³² Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán ne, uun tsi nima ña, uun tsi é ntádē kuení ña. Nté uun ña ña ni de víni ña é ntio ta'an ña. Tē nee iña é ío iña ñá ne, ñá ni kā'an ñá te iña mii ña, tsí iña ntí ntí ñá, ka'an ña.

³³ Pustrú san ne, dōó ío diki ña é kā'an ñá ni ñā'a tsí ntóto Jēsuu dá xi'i ña. Dōo vá'a ō intóo ña, tsí Xuva ko ĩnuu mé'ñu ña ñā. ³⁴ Nté uun ña ña ni taan núu ña, tsí tē xoó ña'a é ío ñu'u í ne, ō ví'i i ne, nadiko ñā ne, dá xēe ni'i ñá diu'un i ³⁵ é ntāda ña kuenta ntá'a pustrú san. Kidáā ne, nake'nté dava ña, na kuīdo ta'an ña, xoo ñá'a é kātaan núu i. ³⁶ Kuān o dé uun i'xá ña Levii, ñá nani Jōsee, ñá vē'xí ñuú Chipre. Pustrú san ne, xntánteē ñá ña Bernabee, é kāni tú'un Ña Kanaxnuu Ka'nu Nima Ko. ³⁷ Dīvi ñā né, nadiko ña ñū'u ña ne, da xee ni'i ñá diu'un i, ntāda ña kuenta ntá'a pustrú san.

5

Nté ō kúvi Anania ni Sáfira

¹ É tuku ñatī, ña é nani Anānia, ni ñádi'ñā ña, ña é nani Sāfirá ne, nádiko ña uun itsi ñū'u ña dī. ² Ntá tsi ña sá'á ne, kī'i ña diu'un í ne, xnūu vá'a ña dava é kūvi iña mii ña. É ntōó ka kúdii ne, ntada ña kuenta ntá'a pustrú san.

—Kuān sá kaa diu'un i —ka'an ña.

Ñadiŕ ñá ne, uun tsi xu'u ntáde ña é kuān koo ka'an ña. ³ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Anania, ¿nté kui xnúu ntu nto nima nto é kaka'an Tó'ō é ña vá'ā san? ¿Nté kui kaka'an ntú nto dovete nī Espíritū Sántū dá kī'i nto dava diu'un ñu'u san é kuvi iña mii nto? ⁴ ¿Ñá ntu te iña mii nto ñu'u sán di'na dá nadiko ntō? ¿Ñá ntu te iña mii ntó diu'un í di? ¿Nté kui kene iní ntu nto é kuan ō dé nto? Tsí ña te ña'á san é kaeni nta'ví nto ña, tsí mii Xuva kō —ka'án Pedru ni ña.

⁵ Ananiá ne, dā téku ña é kaka'an ñá ni ñā ne, nantúve ña ne, xí'i ñā. Dōo u'ví ntí ntí ña'a san da kútuni ña nte o kúvi ña. ⁶ Kidáā ne, xée na kuetsī ne, dá'ví nuu na kúñu ña dōó ne, dā kue'en ní'i na ña, kúku'xí na ña.

⁷ Dā ita ntí'xin uni úra ne, xée ñadiŕ ña. Váta kutūni ñá nte o kúvi xī ña. ⁸ Pedrú ne, tsixe'e ña ñā:

—Ká'an vē: ¿Dū'va ntu kaa inuu á'vi ñū'u é nádiko ntō? —ka'an ña.

—Kuan tsī kaa inuu á'vi —ka'an ña.

⁹ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ña:

—¿Nté kuī kéne iní ntu o ni xī o é kuan ō dé vete nto nī Espíritū Sántū? I'a kuntí'xi na kuetsī, na ixkú'xi xī o. Vi'a ve ne, kiku'xí na o di —ka'an ña.

¹⁰ Ura tsí i nantúve ña nuú Pedrú ne, xí'i ñā. Kidáā ne, xée na kuetsī sán ne, iní na tsi é xī'i ña. Tāvá na ña é kíkū'xí na ña diñi xī ña. ¹¹ Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán nī ña ñuu i sán ne, dōo u'ví ña da kútuni ña nte o kúvi.

Dā ntuvá'a ña nchokuvi

¹² Pustrú san ne, dōó kue'e kuénta xē'é ña; dōó ki'in itō idé ña nuu i e dōó na'nu mé'ñū ña'a san. Un ntí ntí ña kuínti'xe i sán ne, dadíi nátaská nuu ña ini ukún ka'nu kán mí nani Corīdoo Salámuun.

13 Ñá nguī sán ne, dōo u'ví ña é kuve ta'an ña ña, kuān te dóo vá'a ka'an ñá'a san iña ña. 14 Ntá tsi dā díí díí ka kuínti'xe ña'a san Tó'lo ko Jesūcristú ne, dōo titín ña nákuve ta'an ña ña kuínti'xe i san, te tíi te ñadi'ñā. 15 Xee ní'i ña ña nchokuví di, tsōo ña ña nú ito, tsōo ña ña nú xūvi ítsi kán vata koo te āma kuita ntí'xin Pedrú ne, kuān té ntati kúdii ña duku ntée ña ne, ntuvá'a ña, kuíní ña. 16 Xée ñá'a san, ña ntoo etsin ñuú Jerusaleén di. Ñá te da dāi ñá xee ña, odo ñā ña nchokuví, ni ña ñu'ū é ña vá'ā nima í ne, un ntíí ntíí ñá ntuvá'a ña.

Dā ñu'u kutū pustrú san vi'i utun kán

17 Kidáā ne, dutu ñá odo nūú ni ūn ntíí ntíí ña saduceu, ñá ntíí ni'i ñā né, kūne'u iní ña nī pustrú san. 18 Tīñ ña ña, tsú'un kutu ña ña vi'i utun. 19 Ntá tsi dīvi tsi níñú san xee uun ánje Xuva kō, nákaán ña xi'i vi'i utun, da nantíi ñā pustrú san, kaka'an ña:

20 —Kue'ēn ntó, kuntañī ntó ini ukún ka'nu kán ne, ká'an nto ni ñā'a san nté koo ni'i ña ntuvi xéé iña ña —ka'an ñá nī pustrú san.

21 Kué'en ñā. Dā tuví ne, kúntī'ví ña ini ukún ka'nu kán ne, dā éni ntu'u ña nakuā'a ña ña'á san.

Dā xee dútu ñá odo nūú san ni ña ntíí ni'i ñā né, tāvá ña junta ká'nu ni ūn ntíí ntíí ñata, ña odo nūú iña ñá Israeé ne, dā teé tsiñu ña maú san é kinakueká ña pustrú san vi'i utun kán. 22 Dā xee ñá vi'i utun kán ne, ¿mí'i ntu kí'xi ká pustrú san? Xoxó ka ña. Kuan tsi ō ntíko kōo maú san. Ntántaa ña nī ña ñe'e júntā san, kaka'an ña:

23 —Dā xee ntí vi'i utun kán ne, é kantí'ú xi'i i ne, ikán ntáñī ntée sntadún san atá xi'i i kan, ntáde ña kuenta; ntá tsi dā nákaán ntí xi'i í ne, xoxó ñu'u ká i —ka'an ña.

²⁴ Dutu ñá odo nūú san nī tó'ō sntadun úkūn ka'nu sán ne, dā téku ña é ntáka'an máú san ne, dōo ítsu'un ña nté koo naínú kava ña nuu i sá'a. ²⁵ Ura tsí i xee úun ñatīi, kaka'an ñá ni ñā:

—Un ntáa ña é tsu'un kutu ntō vi'i utun. Ikān ntáñī ñá ini ukún kān, ntánakuā'a ña ña'a san —ka'an ña.

²⁶ Kidáā ne, ñē'e tó'ō sntadún san ni māú san, ixnatín ña ñā. Ntá tsi diin diin tsi nátīin ña ña, tsi ú'vi ñá te kuē'é xuu ñā'a san ña. ²⁷ Dā náxee ni'i ña ñá ne, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta ká'nú san ne, dá kakā'an dútu ñá odo nūú san ni ñā:

²⁸ —Ntí'í ne, un ntii tsi ka'án ntī ni ntō é ña ku nakua'á ka nto ña'a san kuenta iña Jesús. Dīvi ntō né, dā díí díí ka ntáde nto. É ini ntíí ntíí ña ñuú Jerusaleen tú'ūn é ntánakuā'a nto ña ne, ntadá'vi ntō ntí kuétsi ī é xi'i Jesús —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, Pedru ní pustru ñá nguī sán ne, nantíko koō ñá, ntáka'an ña:

—Díí díí ka nuu á'vi é kuínti'xe ntí Xuva kō é ña'a san. ³⁰ Dīvi tsi Xuva kō, ña é inúu ini uva ata kō, ña é intóo nte ntúvi dí'na ne, dīvi ñā nantoto ñá Jesuu, ña é'ní nto dá náxn̄teē ntó ña ntiká krusi kan. ³¹ Xuva kō ntáa ni'i ña ña, kuntáa ña é kutuvī ñá diñi kua'a ña, é kodo nuū ña, é nakakū ñá kō. Dukuān né, te nātu'vi o kuétsi ko, xo'ō é ña Israeé o ne, ni'i ko é kāda ka'nu iní Xuva ko ni ko kuétsí kō. ³² Sá'a é ntaxé'e ntí kuenta, ni Espíritū Sántū san, tsí ta'xi Xuva kō Espíritū Sántū é kunūu ña nima ko te kuínti'xe ko ñā —ka'án pustrú san.

³³ Dā téku ña tsiñu i san é ntáka'an ñá ne, dōo dutsī kuiní ña. Ncho ka'ní ña pustrú san. ³⁴ Ntá tsi uun ña'a, ña farīseu, ñá nani Gamālieé ne, mastrú lei iña ñá Israeé ñá, ne, dōo íko ñu'u ñā'a san ña. Dīvi ñā ne, nákuñtītsí ña, kaka'an ñá te nantī ña

pustrú san ki'i kan uun da'na. ³⁵ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ña tsiñu i san:

—Ña Israeé, kadā kuení va'ā ntó nté koo vií nto ni ña sā'a. ³⁶ Tsí emá tsi ne, xío uun ñatī, ñá nanī Teudá ne, dōó ka'nu ncho vií ña. Xío te kīmí sientu ñátī, ña ntikin ña. Ntá tsi dā kúvi ne, ña'a é'ní ña ña ne, kidáā nákuite xáa ntí ntí ña ntí ni'i ña. Kidáā ne, xío da'na. ³⁷ Rkontúví, ntuvi dá naka'vi ña ñá'a sán ne, ñá nanī Júdā, ña ñuú Galileá ne, dōó ka'nu ncho vií ña ne, ñá te da dī ña'a intikin ñá ña di. Ntá tsi xi'i ñá di ne, dā nákuite xáa ntí ntí ña intikin ña. ³⁸ Dukuān é kāká'án u ni ntó é na tsoo mii nto ña sā'a. Ná ku kini ntéé ka ntó ña. Tsí te kuēnta iña ñá'a é ntánakuā'a ña ne, koó da'na mií. ³⁹ Ntá tsi te kuēnta iña Xuva ko é ntánakuā'a ña ne, ña kúvi vií nto é kini nteé ntó ña. Kuenta tsí vií nto ve vata koo é ña ka'an ntéé nto Xuva kō —ka'an Gámalieé san.

⁴⁰ Xío ntaa iní ña tsiñu i san é kāká'an ña. Kidáā ne, nákana ña pustrú san é ntí'xi xtuku ña. Dā náxee ñá ne, nátī nuu ña ña xo'ó ne, dá kakā'an ñá ni ñá é ña ku ka'án ka ña iña Jéssuu. Kidáā ne, nakáka ña ña. ⁴¹ Dā ntí pustrú san mé'ñū juntá san ne, dōo diní ña, tsí xe'é Xuva kō é ntó'o ña kuenta iña Jéssuu. ⁴² Ná ni tee dā'na kue'en tsí ña é nakuā'a ña ñá'a san. Nguentúvi ntáka'an ntódo ña ni ñá'a san kuenta iña Jéssuu ini ukún ka'nu kan nī nú vi'i ñá'a sán di.

6

Ña u'xe ñá'a, ña é xntī

¹ Ntuvi tsikán ne, kūtítín ña kuínti'xe i Cristu. Kidáā ne, xío ñá'a e ntáka'an tú'ün griegu éni ntu'u ñá tsi'i kuétsi ñá ña ntáka'an tú'un hēbreú san, ntáka'an ñá tsí ñá'í kii, ña ntáka'an tú'ün griegú

san ne, ñá ku'e tsi ntáni'i ña mí kǎxi'i é kǎxi ñá utén utén, tsi dií ka kue'e ntáni'i ñadĩ'i kii, ña ntáka'an tú'un hēbreú san. ² Dukuān ne, uxúvi ñā'a pustrú san kāna ña un ntíi ntíi ña kuínti'xe i san é nataká nuu ña. Kidāā ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Tē ntíi vií ntí tsiñu é kuēnta vií ntí ñā'a sán ne, ña kúvi vií ntí é nakuā'a ntí nto tú'un Xuva kō. ³ Dií ka vá'ā ó, ení, divi ntō nakaxnúu nto u'xe ñá'a ñā'a nto é koto ña tsiñu sā'a. Nakaxnúu nto ñatīi, ña e dóo ini nté koo vii i, ña e dóo nuu Espíritū Sántū nima i, ña ntaíko ñu'u ñā'a sán ne, divi ñā é vii ñā tsiñu é kuēnta vii ña ñā ñā'a san, é tsí'i ña é kǎ'xí ñadĩ'i kií san. ⁴ Divi ntí ne, da mii tsí é kǎ'an ntá'ví ntí nī é nakuā'a ntí ñā'a tú'un Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ñá nguī sán ne, xkúntee ini ña é ntáka'an pústrú san. Kidāā né, nākaxnúu ña u'xe ñá'a, vatā ó ka'an ña: di'na Esteba, ña e dóo kainuu ini i Xuva kō, e dóo nuu Espíritū Sántū nima ña; kidāā ne, Felipe, ni Prócuru, ni Nicānoo, ni Timuún, ni Pārmēna, ni Cúlaa. Culaá san ne, ñuú Antioquia vé'xi ña, ntá tsi kantīkin ñá Xuva ko vatā o dé ña Israee dá éni ntu'u ñā kuínti'xe ña Cristu. ⁶ Ntēka ña u'xe ñá'a ñatīi san, kue'en ní'i ña ña mí ntoo pustrú san. Pustrú san ne, xntekū ñá nta'a ña dikí ñá u'xe ñá'a sán ne, ka'an ntá'ví ñá iña ña da xnuú nta'a ña ña tsiñu san.

⁷ Kidāā né, dōo ite xáa tú'un Xuva kō né, kūtītín ña kuínti'xe i Tó'o ko Jēsuu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ikān ne, titín dutu ñá Israee kuínti'xe ña di.

Dā tñn ña Esteba

⁸ Estebá san ne, dōo ki'in itō idé ña nuu i e dóo ka'nu, tsí Xuva kō dóo xntíi ña ña ne, nāxnuu viko ña ña. Koó dā kúdu'va ñā'a san da ini ña. ⁹ Ntá tsi ió ña vé'xi úkūn é nanī Ña Nakáku, nī ña vé'xi ñuú Cirene, ñuú Alejandria, ñuú Ciliciá, nī ñuu Ásiā ne,

ñá nī xkúntee iní ña é kākā'an Ésteba. Tuku ō dé kuení ña ne, eni ntu'u ñā ntánāa núu ña ni ñā. ¹⁰ Ntá tsi ña ni kuvi vií ña ni ñā, tsi dóo vá'ā ó kaka'an ña, tsí xe'e Espíritū Sántū san é kūtuni ña nté koo ka'an ña. ¹¹ Kidáā ne, ntá'vi ña ña'a san é dā'ví ña Esteba dóvete. Tsí'i ña diki ña é kākā'an ña tsí kākā'an kíni Esteba iña Muísee ni iña Xuva kó di. ¹² Dukuan ō nateñu núu ña ña'a sán, ni ñata, nī mastrú lei Xúva kō. Kidáā né, dā nēnī tsi Esteba, tñn ña ña, kue'en ni'i ña ña mí ntoo ñá odo núu, ntáde ña junta. ¹³ Xee ní'i ñā ña é kākā'an dóveté san ne, ntáka'an ña:

—Ñā sā'á ne, dōó kaka'an ntée ña vi'i Xuva kō né, dōó kinī ó kaka'an ñá iña leí san di. ¹⁴ Tēkú ntí é kākā'an ña tsí Jesuu, ñá ñuú Nazareé ne, nakatsin ña vi'i Xuva kō ne, nadama ña é vatā xkoó ini ō e xtúví Muisee —ka'an ñá ka'an dóveté san. ¹⁵ Kidáā ne, un ntí'í ntí'í ña odo núu san nī ña ntoo sán ne, ito ña Estebá ne, iní ña nuu ña e xi'í nuu vatā ó kaxi'í nuu nuu ánjē.

7

Nté ō nantíko kōó Esteba

¹ Kidáā ne, kaka'an tó'ō dutu iña ñá Israeé san, katsixe'e ña Ésteba:

—¿Ntāa ntu é ntáka'an ñá sā'a? —ka'an ña.

² Kidáā né, eni ntu'u Ésteba kaká'an ñá ni ñā:

—Un ntí'í kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto, kini nto é kākā'án u ni ntō: Ini nto tsí Xuva kō, ña dóo ka'nu, ntii díto ñá nuu uva áta ko Ābraan nte ntúvi di'na, dá tūvi dukuan ña ñuú Mesopotamia, di'na dá kī'in ña é kikutúvi ña ñuú Haraan. ³ Ne, kaka'an Xúva ko ni Ābraan: “Xtuvīn miin ñuú o ni ūn ntí'í ntí'í ñavi'i o, kuē'én xio ñuu mí nañ'élé u o ve”, ka'an ña. ⁴ Kidáā ntáka Abraan ñuú Caldea, kué'en ña, kukutuví ñá ñuú Haraan. Rkontúví ne, xí'i uva

ñā né, Xuva kō kixnteká ña ña, xee ña ñuu sá'a mí ntoo ó vevii. ⁵ Ntá tsi Xuva kō ñá ni xē'é ña ñu'u é kūvi iña mii ña, nté un siin. Ntá tsi xē'é ña xu'u ña é dā nte rkontūvi kué'e ña ña ñu'ú san. Tē xi'i ñá ne, kuvi iña i'xá ña ni i'xá ika ñā dí, kuān te ntuvi tsíkán ne, váta kōo i'xá ña. ⁶ Sá'a kāka'an Xúva ko ni Ábraan: “I'xá o ne, xio ñuú kuntōo ña; ñá te ñuú mii o kuntoo ña. Kidáā né, dōo kini koo vii ña'a san ni ñā. Ki'i ña ña é kuētsi é kāda tsiñu ña iña ña. Kímī sientu kuia é kuan koo nantō'o ña ña. ⁷ Ntá tsi kué'é u é ntō'o ña ñuu tsíkan e kuán koo nantō'o ña i'xá o. Kidáā ntii i'xá o ñuu tsíkan, naxee ñá ñuu sá'a ne, i'a tsi kuntoo ña, kunuu inī ñá ko”, ka'an Xúva ko ni ñā. ⁸ Kidáā ne, xé'e Xuva ko xu'u ña ni Ábraán ne, dē kú'vē ña é tē'nte un siin kúñū é íxi un ntíí ntíí i'xa tíí san vata koo é díto e ntáduku ntée ña Xuva kō. Dukuān né, dā káku i'xá ña é nani Ísaá ne, dē ntaa Ábraan, é'nté ña kúñū é íxi i da kúvi ūna ntúvi káku ne, kuan tsī o dé Isaa ni i'xá ña é nani Jácoó ne, kuan tsī o dé xtuku Jacoo ni ún ntíí ntíí i'xá ña, ñi'vi ñā é uva ūxuvi tátá ña Israee.

⁹ I'xá Jacoo san ne, kūne'u iní ña ni enī ña, ñá nani Jōséé ne, díko ña Jōséé san. Ña ñuú Egítō ñíí ña ña é kāda tsiñu ñá iña ña. Ntá tsi ínūu mé'ñu Xuva ko Jōséé san ne, ¹⁰ nākākú ña ña é kānto'o ña. Xé'e ñā e dōo ki'in Iní Josee nté koo vii ña ne, xé'e ñā e dōo kuinima reí ñuú Egítō sán ña, ñi'vi rei, ñá nani Farāuun. Reí san ne, nākaxnúu ña Josee é kodo nuū ñá ñuú Egítō nī nú vi'i ña kān di.

¹¹ Kidáā ne, kútama ñuú Egítō ni ñuú Canaan. Ná ni nī'i ñáta kō é kā'xi ña. Dōo ntó'o ña dókō. ¹² Ntá tsi xee tú'ūn nta'a Jacoo tsí ió trigu ñuú Egítō sán ne, táxnūu ña i'xá ña, ñi'vi uva ata ika kō. ¹³ Dā kúvi uvi íto ñe'e ñá ne, da kidáā xē'é Josee kútuni ña é ēni míí ña ñā ne, kidáā kútuni Fárauun é ñavi'i Josee san

ne, tatá Israee ña. ¹⁴ Kidáā ne, táxnūu Josee tú'ūn é kī'in úva ña Jācoo, ni ún ntíí ntíí ñavi'i ña, kikuntóo ña ñuú Egítō. Úni díko xe'un ñá'a ña ¹⁵ xée ña é kuntōo ña ñuú Egítō. Ikān xi'í Jacoó ni ñata kō, ña intóo di'na. ¹⁶ Dā rkontúvi dá xi'i ñá ne, kue'en ní'i ña ña ñuú Siqueén ne, ikan íntú'xi ña ñaña e ñíi Abraan ntá'a i'xá Hamoo.

¹⁷ E dóo káxa ñá Israeeé san ñuú Egítō da xee étsin ntuvi é ntūntaa é kāká'an Xúva ko dā xe'é ña xu'u ña ni Abraan. ¹⁸ Kidáā ne, xée tūku ña'a é vii ña rei ñuú Egítō ne, rei tsikán ne, ña ni íní ñá xoo e Jósee. ¹⁹ Rei sa'á ne, ēni nta'ví ña ñata kō né, dōo nantó'o ña ña. Dē kú've ña é nakuitā ñá un ntí'i i'xa tíi san é dā ve kakaku vata koo é na kūvi, tsí ntio ña é nantí'i ña tatá kō. ²⁰ Ntuvia tsikán ne, káku Muisee. Uní xóo xtúvi xu'u ña i má ví'i ña kán é nakué'nu ña i, tsí dóo ntio Xuva ko i. ²¹ Dā ña ni kuvi víi ka ña ni i né, da mií é xtuví xaa ña i. Kidáā né, ðivi tsí diókō rei san kí'i ña i ne, nakué'nu ña i vata tsi te i'xá mii ña. ²² Dukuān ne, kutú've Muiseé san é un ntí'i é íni ña Egító ne, dōo íni ña nté koo ka'an ñá ne, dōo iō ña é vii ñá nee ntí'i ntí'i.

²³ Dā ntí'i ña uvi díko kuiá ña ne, dē kuení ña é kī'in ña, kikoto ní'ni ña ña'a ña, ña Israeeé san. ²⁴ Ikān íni ña tsí uun ña'a ña Egító kanantō'o ña uun ña'a ña Israee. Muiseé ne, nadá'an ña ñá'a ña, ña Israeeé san ne, ēní ña ña Egító san. ²⁵ Kuini ña té kūtuni ña'a ña é Xuva kō táxnūu ña ña é nakákū ñá ña. Ntá tsi ñá te kuan ō ni ñe'e díki ña Israeeé san. ²⁶ Tuku ntuvi ne, ta'an túku Muisee úvi ña'a ñá Israee, ntánaā ñá ne, ntio ña é naka'nté nuu ña, kaka'an ña: “¿Nté kui kuān ó de ntu nto? Tsí ñá vā'á ō é naa o ni ta'an kō”, ka'an ña. ²⁷ Kidáā ne, uun ña'a ña, ña é kadē xení ni tā'an i ne, tí'vi nūu ña Muisee, kaká'an ña: “¿Xoó ntu kaka'an i é kadā

kú'vē nto iñá nti, é xntēkú ku'vē ntó nti? ²⁸ ¿Vá ka'nī ntú nto ko vata ō é'ni nto ña Egítō san iku?”, ka'an ña. ²⁹ Dā téku Muisee é kākā'an ñá ne, ĩnu ña ñuú Egítō, ku'é'en ña, kukutúvi ñá ñuú Madiaan. Ikān éni vi'i ña ne, xío ũvi i'xá ña.

³⁰ 'Ítā nti'xin uvi díko kuiá ne, uun ntuvi kaika Muisee má kú'u kan etsin xuku é nani Sināii. Ikān ĩni ñá é kaī'xi ntá'a utun sán ne, ntii díto uun ánje Xuva kō mé'ñū ñu'u é kaī'xi san. ³¹ Koó dā kúdu'va Muisee da ĩni ña ne, xée ētsin ña é koto díto ña. Tēkú ña tatsin Xúva kō é kākā'an ñá ni ñā: ³² “Xu'ú ne, Xuva ñáta o Ābraan, Ísaa, ni Jácoo”, ka'an ña. Koó dā kaní'i Muisee e dóo ũ'ví ña ne, ú'ví ñá é kōto ña ñu'u san. ³³ Ne, kaka'an Xúva ko ni ñā: “Nantīin nti'xen o, tsí ñu'u mí ntītsín san ne, ñu'u kuíko. ³⁴ Xu'ú ne, é iní u é kuān nte ntántó'o ña'a ko ñuú Egítō. É tēkú ko e dóo nta'ví o ntátaan nuu ña. Dukuān é vē'xi ú é nakakú u ña. Ni'ín ve, tsí nataxnūu ú o ñuú Egítō”, ka'an ña.

³⁵ 'Kuān te nántii ni'ni ñata kō san Muisee dá ntáka'an ña: “¿Xoó ntu kaka'an i é kadā kú'vē nto iñá nti, é xntēkú ku'vē ntó iñá nti?”, ne, ñi'vi ñā é taxnuu Xuva kō é kadā kú'vē ntí'xe ña, é nakakū ñá ña Israeé san, tsí kuān ó kaka'an Xúva ko ni ñā da ntii díto ánje san mé'ñū ũtun é kaī'xi san. ³⁶ ñi'vi Muisee san é nátava ña ñata kō san da ntáka ña ñuú Egítō. ñi'vi ñā e dé ña nuu i e dóo na'nu. Dōo kue'e kuénta xe'é ña dā intóo ña ñuú Egítō, dā ita ntí'xin ñata ko Ntute Ñu'u Kué'é ne, da ñi'íka ña uvi díko kuia má kú'u kán ñi. ³⁷ ñi'vi tsi Muisee é kākā'an ñá nī ña Israeé san: “Xuva ko ne, taxnūu ña uun ña'a, ña é ka'án naa ña vata tsī ó de ú xu'u, uun ña'a, ña é ñi'vi tsi tāta ko”, ka'an Muisee. ³⁸ Muisee xtúku tsi san é itúvi ña ni ñata kō da nátaká nuu ña má kú'u

kán ne, ðivi ña káka'an ñá nī ánjē rki uku Sínaii da xe'é Xuva kō tú'un ñā é káta'xi ntuvi iña ko é káda ntaa o.

³⁹ Ntá tsi ñata kō sán ne, ña ni ntío ña kuinti'xe ña Muiseé ne, nántii nī'ni ña ña. Tīvi ínī ña e ntáka ña ñuú Egíto ne, ntío ña é ntiko kōo xtúku ña. ⁴⁰ Kidáā né, kaka'an ñá'a sán ni Ároon: “É ntío ntí ne, káda vá'a nto é kúvi xuva ko, é kodo núu nuu ko, tsí ñá ini o nté o kúvi ni Muisee, ñá natavá ko ñuú Egíto”, ka'an ña. ⁴¹ Kidáā ntavá'a naā ñá uun i'xá duntiki e kúvi ti xuva ñā né, ē'ní ña kiti kantíto nti'xe é ká'mi ña ti nuu kítí ntuvá'a nāá san vata kaa doméni é kué'é ña ti. Tává ña dodíni iña xuva ñā e ntavá'a nāa mí ña. ⁴² Xuva kō né, tsoo mii ña ña kídaa, ku ika ña ñā ne, xé'e ñā é dotō tsí kunuu inī ña ngántii ni xoo ni ūn ntí ntí xntivi é ió e dukún kan, vatā ó uye na'a iní tutu é de vá'a ña é káka'án naa Xuva ko kídaa:

¿Amá ntu tá'xi nto kó doméni kiti é'ni nto da ika nto má ku'u kan da nñ é ūvi díko kuiá san?

⁴³ Da mii kué'en tsi é ido nto vi'i doo iña xuva nto Moloó ne,

ido nto xntivi iña xuva nto Refaan.

Ñá te ðiví ú ntánuu iní nto ko,

tsí kudii e ntáva'a nāa míi nto ntánuu iní nto.

Dukuān né, natavá u nto ñuú nto ne,

natsoo ú nto díi ka ikā é ñuú Babilonia,

ka'an Xúva ko nī ña Israeé san.

⁴⁴ Dā ika ñata kō má kú'u kán ne, ínī'i ñá vi'i doo e kúvi xúkūn, mí ñu'u vá'a lei iña Xuva ko, ðivi é ntáva'a nāá ña'a san vata tsi o nañé'e Xuva kō Muisee. ⁴⁵ Xúkūn vi'i doó san ne, kuvi iña ñáta kō kídaa ne, kuan tsí ó ntaído ñā dá xee ñá ni Jósuee dá idé ña du'xen nī ña xio ñuu, é kí'i ña ñu'u ña, tsí Xuva kō nántii ña ña é ña te ña Israeé san vata koo é kúvi kuntoó ñata ko ñuú sa'a. Ne, i'a katúvi xúkūn

vi'i doó san nté ntūvi dá itúvi rei Davii. ⁴⁶ Rei Davií san ne, dōó ntio Xuva ko ñā. Ncho xntitsī ñā xúkun kā'nu iña Xuva ko, é divi tsi Xuva ñata ko Jācoo; ⁴⁷ ntá tsi rei Salamuun kúvi idé ña xntitsī ñā xúkūn san. ⁴⁸ Ntá tsi Xuva kō, ña e dōo ka'nu sán ne, ñá te ĩni ukun e xntitsī ña'a san kutuví ña. Tsi vatā ó kaka'an ña é kākā'án naa Xuva kó ne:

⁴⁹ Vi'i antivi ā tuví u, kadē kû've u.

Ñuxiví san ne, vata kaa teu é nteku nti'i dī'in ko kaa. ¿Nté ntu kaa vi'i é xntitsi ntō iñá ko?

¿Ō mí'i ntu kūtuví da'na u?

⁵⁰ ¿Ñā ntu te xú'u e dé kû've u neé nti'i nti'i é ĩo? ka'an Xúva kō.

⁵¹ Un nti'i kuē'en dú'va nto ne, ¿nté kuān nte ló'o ntu nto? ¿Ñā ntátekú kue'en xnto? Vata tsi tē ña ĩni nto xoo é Xuva kō. Ñá ntákuinti'xe kue'en xnto é kākā'an Espiritū Sántū san. Dadii xnto ni ñata ntō.

⁵² Dōo nantó'o ña da xōó ka ña'a, ña é ka'án naa Xuva kó ne, ē'ní ña ña'a, ña é kākā'an é ki'xi uun ñatī, ña e dōo va'a é taxnuu Xuva kō. Veví ne, é kī'xi ñá ne, divi ntō díko nto ñá né, ē'ní nto ña di.

⁵³ Divi ntō ni'i ntó lei iña Xuva ko e kixni'i ánjē san kídaa ne, ntē ña ni kuintí'xe nto leí san. —Kuan ō ka'an Ésteba ni ñá odo nūu iña ñá Israeé san.

Dā xi'i Ésteba

⁵⁴ Dā téku ña'a san é kākā'an Éstebá ne, kūdiin kuē'en ña. Veví tsi ka'xí kue'en ñá ña, kuiní ña.

⁵⁵ Ntá tsi Estebá ne, dōo nuu Espiritū Sántū nima ña. Ntāa ni'i ña nuu ñá e dukún kan, ĩní ña Xuva kō e dōo kaxi'í nuu ka'nu ña ne, ntitsí Jesuu díñi kua'a ña. ⁵⁶ Kidáá né, kaka'an ña:

—¡Un kaa é kainí u! Nākaán vi'i antivi ne, kainí u Ña Vexkúvi Ñatī, ntitsí ña diñi kua'a Xuva kō — ka'an ña.

⁵⁷ Ntá tsi dutú san ne, kūdiin kué'en ña é kuān ó kaka'an ña. Ēdí ña lo'xo ñá ne, koó da vāntiñi ña tñn ña Esteba, ⁵⁸ kue'en ní'i ña ña diñi ñuú kán né, ikān xe'é xuu ña ñā. Ña ntátsi'i kuétsi ñā sán ne, tsoo vá'a ña doo ña nta'a uun ná kuetsi, ná nanī Saúlū.

⁵⁹ Ntá tsi, da nī ntáxe'é xuu ña ñā ne, kaka'an ntā'ví Esteba, kaka'an ña:

—Tō'ó ko Jesuu, naki'i nto nimá ko —ka'an ña.

⁶⁰ Kidáā ne, nakunchíti ña ne, un ntii tsi kākā'an ña: —iXuvā, ka'nu vii nto nima ntó ni ña sā'a tsí kuān ó ntáde ña nī ko! —ka'an ña.

Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, xí'i ñā.

8

Nté o nantó'o Saúlū ña ntákuinti'xe i

¹ Saúlū ne, iō ñā dodíni é kā'ní ña'a san Esteba.

Dívi tsi ntūvi tsikan iñi ntu'u é dóo ntánantō'o ña'a san ña ntákuinti'xe i Jesuu, ña ntoo ñuú Jerusaleen. Ne, īnu ntí ntī ñá, dotō tsí kue'en ña, kukuntóo ña ñuú Judea ni ñuú Samaria. Mī sá pustrú san kantóo ña ñuú Jerusaleen. ² Ntá tsi iō ña'a, ña é dóo ntánuu iní i Xuva kō né, dívi ñā i'xí ña Estebá ne, dōo éku nteé ña ña. ³ Da nī Saúlū né, kuan tsí ó de ña, kanantō'o ña ña ntákuinti'xe i san. Kata'vi ña xi'i ña'a sán ne, katavá ña ña, te tíi te ñadī'i, é tsu'un kutu ña ña vi'i utun kán.

Dá kakā'an ntódo ña tú'ūn va'á san ñuú Samaria

⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i, ña e éka ñuú Jerusaleén ne, ta'án ñuu ta'án ñuú kue'en ña, ntáka'an ntódo ña tú'ūn va'á iña Jesús. ⁵ Uun ña'a, ñá nani Fēlipé ne, kué'en ñā uun ñuu é kāduku ntée ñuú Samariá ne, ikan kākā'an ñá ni ñā'a iñá Cristu. ⁶ Nātaká nuu ña'a san é kīni ña é kākā'an ñá ne, uun ito tsi kuínti'xe ntí ntī ñá é kākā'an Fēlipe. Ntaíni va'a

vá'a sa un ntíí ntíí ña'a san é kāká'an ñá ni ñā ne, ntaíni ña tsí kade ña nuu i e dóo na'nu. ⁷ Xíō ña'a, ña é ñū'u é ña vá'ā nima í ne, koó dā ntákachu'u ntáa é ña vá'ā san da ntántii nima ñá'a san. Ne, dōo titín ña natín nī ña xne'é di ne, ntuvá'a ña. ⁸ Uun ito tsi náku'un dini kue'en nima ñá'a san, ña ntoo ñuu tsíkan.

⁹ Ntá tsi uun ñatíi, ñá nani Sīmuún ne, tatān ña. Ēmá tsi kade tatan ña, kaeni nta'ví ña ña ntoo ñuú Samaria, kaka'an ñá tsi dóo ka'nu ña'a ña. ¹⁰ Un ntíí ntíí ña'a san, te kuetsi te na'nu ña ne, dōo ntaíni ña é kāká'an ñá ni ñā ne, kuínti'xe ña ña, ntáka'an ña:

—Ña sá'á ne, dōo iō ñá é vii ñá. Vatā ó kade Xuva kō kade ña —ka'an ñá'a san.

¹¹ Dōo kuínti'xe ña'a san ña, tsí koó dā ntákudú'va ña nuu i é kākuví kade ña. Tsi éma tsi kuān ó de ña, kaeni nta'ví ña ña'a san. ¹² Ntá tsi dá xee Félipé ne, eni ntu'u ñā kaka'an ntódo ña iña i mí kadē kú'vé Xuva kō, kaka'an ñá kuenta iña Jesúcristu. Kuínti'xe ña'a sán ne, titín ña ítsi ntute ña, te tíi te ñadí'i. ¹³ Uun tsi nte Simuun kuínti'xe ña, ítsi ntute ña dí ne, dā éni ntu'u ñā intíkin ñá Felipe. Koó dā kúdu'va ña é kaíni ña nuu i é dóo na'nu san ni e dóo kue'e nuu i é edé ña.

¹⁴ Kidáā ne, xée tū'un nta'a pustru, ñá ntoo ñuú Jerusaleen, tsí e kuínti'xe ña ñuú Samaria tú'un Xuva kō né, ikān táxnuu ña Pedru ní Juaan, kué'en ña. ¹⁵ Dā xee ña ñuú Samariá ne, ka'an ntá'ví ñá iña ñá ntoo ikān vata koo é nī'i ña Espíritū Sántū. ¹⁶ Tsi nté uun ña vata kunū Espíritū Sántū nima ña; mii tsi kuēnta iña Tó'o ko Jēsuu ítsi ntute ña. ¹⁷ Kidáā ne, Pedru ní Juaan xntéku ña nta'a ña diki ñá'a san ne, inúu Espíritū Sántū nima ña.

18 Dā íni Simuun tsí ní'i ña'a san Espíritū Sántū san dá xntéku pustrú san nta'a ña diki ñá ne, kaxe'e kuétsi ña ña diu'un, 19 kaka'an ña:

—Ta'xī nto é kūvi víi u vatā ó de nto, vata koo é tē xntekú u nta'a ko diki ñá'á san ne, ní'i ña Espíritū Sántū sán di —ka'an ña.

20 Kidáa kakā'án Pedru ni ña:

—¡Ñá tē diu'un o é ntio ko! ¡Na kūnaán miin ní diu'un o, tsí kuān ó kadē kuení o é kuiin diu'un o é kata'xi Xuva kō doméni! 21 Ñá te sā'a é kāduku ntéen, tsí ña te vá'a nima o nuu Xuva ko. 22 Natu'vin kuetsi o, kákan nta'a Xuva kō é kāda ka'nu iní ña ni ō é kuān ó kadē kuení o. 23 Tsí ña diu'un ne, dōo kūvé nima o, dōo kúkaven ni kuétsi o —ka'án Pedru ni ña.

24 Kidáa ne, kaka'an Símuun:

—Mii nto kákan ntó nta'a Xuva kō é ña kuan koo kūvi ko vatā ó kaka'an ntó san —ka'an ña.

25 Pustrú san ne, dā kūvi ka'an ntódo ña tú'un Xuva ko, ni dā kūvi ntaa ña ni ñá'a é un ntí' e íni ña ne, kúnū'ú ña ñuú Jerusaleen. Ítā nti'xin ña titín ñuu é kāduku ntée ñuú Samariá di ne, ikān ka'an ntódo xtuku ña tú'un va'á iña Jesúcristu.

Dá kakā'an Félipe ni ñátū, ña vé'xi ñuú Etiopía

26 Kidáa ne, ntii dīto uun ánje Xuva ko nūu Félipe, káka'an ña:

—Kuē'en máa i kán mí nuu ítsi é kaíta nti'xin ñuú Jerusaleen é káñe'e ñuú Gaza —ka'an ña.

Itsi sá'á ne, da miī má kū'u mí xoxo ntoó i. 27 Felipé ne, kué'en ñá ne, itsi kán tá'an ña uun ña'a ñatí, ña vé'xi ñuú Etiopía. Ña tsíkán ne, ña tsiñu i, diki í ña iñá reina ñuú Etiopía, ñá nani Cándace. Itsi kan vé'xi ña sa'a é ñe'e ña ñuú Jerusaleen é vii ñá nchu'ún iña Xuva ko. 28 Ntiko koō ñá ñuú ña kán ne,

nuu vá'a ña iní vi'i é kãñu'u ídu. Nuu ña, kanakuā'a ña tutu é de vá'a Isaía, ña kaka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na.

²⁹ Kidáā ne, kaka'an Espíritū Sántū sán ni Fēlipe:

—Kuē'én, kūntikin ví'i é kãñu'u idú san —ka'an ña.

³⁰ Koó dā kainu ña, kue'en ñá ne, xēe ntíkin ña vi'i é kãñu'u idú san. Tēkú ña é kanakuā'a ña ñuú Etiopía san tutu é de vá'a Isaía ne, tsixe'e ña ña:

—¿Kãñe'e dikí ntu nto é kanakuā'a nto san? —ka'an ña.

³¹ Ña ñuú Etiopía san ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntu? Dóo xu'ū ó kaka'an. ¿Xoó ntu kuvi vii í nañē'e í ko neé kani tú'un? Kixkene nto, kutuvī ntó diñi ko —ka'an ñá ni ña.

—Kuvi di —ka'an Fēlipe.

³² Mí kanakuā'a ña tú'un Xuva kō né, du'vā ó kaka'an:

Tsí ntēka ña ña é ka'nī ñá ña
vata kaa uun a le'ntu é kã'ni ña i;
vata tsi kaa uun a le'ntu e dóo to'o,
é ña te kaítsu'ūn dá kãdeté ña idi i ne,
kuān koo kuvi ña;
diin diin tsi kutuvī ñá di;
ñá kã'an kue'en tsí ña.

³³ Nantií ni'ni ña ña ne,

ñá ni ñē'e me'ñu ña é kūtuni ña kuétsi ña.

¿Mí'i ntu xio i'xá ña?

Tsí náki'i ña'a san ntuvi iña ña ñúxivi sa.

Sá'a kakã'an tú'un Xuva kō mí nakua'a ña.

³⁴ Kidáā né, katsixe'e ña ñuú Etiopía san Felipe, káka'an ña:

—Vií nto da xe'e, ká'an nto nī ko: ¿Xoó ntu iña i é kãka'an ñá sã'á, ña é kãka'án naa Xuva ko? ¿Iña mii ntu ña kaká'an ñá ne, ō iña tuku ñá'a? —ka'an ñá, tsixe'e ña.

³⁵ Kidáā né, eni ntu'u Fēlipe, kaka'an ñá ni ña, kanañ'e ñá ña nee é kani tú'un tú'un Xuva kō mí kanakua'a ña ne, kaka'an ñá ni ña ñña Jesús.
³⁶ Kidáā né, dā ita ntí'xin ña uun itsi mí ño ntúte ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—I'a ño ntúte. ¿Vá ña kuvi ntu te kutsi ntuté u vevii? —ka'an ña.

³⁷ —Nté kui ña'a, te kanī nima ntó kakuinti'xe nto —ka'an Félipe. Ne, kaka'an ñá ñuú Etiopía san:

—Kakuinti'xé ko tsí Jesucristú ne, I'xá Xuva ko ñā —ka'an ña.

³⁸ Kidáā ne, kaka'an ña é nākuntitsi da'na idú san. Nū ña, ntuvi ñá Felipe, kué'en ña nú ntute san ne, ikan tsī nakutsi ntúte Felipé san ña. ³⁹ Dā ntí ña diñi ntute kán ne, xio kue'en ní'i Espíritū Sántū san Felipe. Nte kidáā ña ni iní ka ña ñuú Etiopía san ña; ne, dōó diní ña, nakunuu itsi xtuku ña. ⁴⁰ Felipé ne, é ñūú Azoto túvi ña dá kutuni ñá ne, ĩka ña ta'án ñuu ta'án ñuu, kaka'an ntódo ña tú'ūn va'á ñña Jesús un tsi da nté xee ña ñuú Cesarea.

9

Dā náti vi ini Saúlū (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Da nii kākudiin dukuan Saúlū ne, kainchu'vi ñá ña kuínti'xe i Tó'o ko Jesús, ncho ka'ní ña ña. Dukuān ne, kué'en ña, kūkoto ñá tó'ō dutu. ² Íkan ña tūtú é kué'é ña un ntí'i dūtu úkun ñūú Damascu é nī'i ña itsi é tīn ña ña é kuínti'xe i Jesús, te tíi te ñadī'i, é kī'in nī'i ña ña vi'i utun ñuú Jerusaleen. ³ Ntá tsi da xee étsin ña diñi ñuú Damascú ne, koó dā kúdu'va ña dá xi'í nuu ñu'u é vē'xi e dukún kán. ⁴ Nantúve Saúlū ñu'u kán ne, kidáā téku ña uun tatsin é kākā'an ni ña:

—Saúlū, ¿nté kui kanantō'on ntun ko? —ka'an tátsín san.

⁵ Kidáa ne, tsixe'e Saúlū:

—¿Xoó ntu ña'a nto? —ka'an ña.

Ne, kaka'an tátsín san:

—Xu'u é Jesuu. Divī ú e dóo kanantō'on ko. ¿Nté kui kantukun kuī'in mín ntun kúñu o? —ka'an ñá nī Saúlū san.

⁶ Saúlū ne, koó da kán'í kantei ña, kaka'an ña:

—Tō'o, ¿neé ntu ntio nto é víi u? —ka'an ña.

Ne, kaka'an Jésuu ni ña:

—Nakuntítsin, kuē'én ñuú Damascú ne, ikan ká'an ñá nee ña é vīin —ka'an ña.

⁷ Ñatī, ña ntaíka dadī nī Saúlū né, dōo ú'vī ña, tsí téku ña tatsín san, ntá tsi nté uun xoxo ni iní ña.

⁸ Kidáa ne, náakuntítsí Saúlū é tūví ña ñu'u kán. Ntá tsi dā nákaán ña ntuxnúu ña ne, ñá ni xī'í kue'en tsi. Kañū'u ña nta'a ña, kue'en ní'í ña ña ñuú Damascu. ⁹ Ikán katúvi ña uní ntúvi ne, ñá ni xī'í nuu ña; nté ña ni e'xí ña ne, nté ntūte ña ni xī'í ñá dī.

¹⁰ Ñuú Damascú san tuví uun ña'a ña kuínti'xe i Jesuu, ñá nani Anānia. Kaka'an Tó'o ko ni ñá, vata tsi tē ntítsí ña nuu ña, kaka'an ñá ni ñá:

—jō né, Anania! —ka'an ña.

—I'a tuví u —ka'an ña.

¹¹ Kidáa ne, kaka'an Tó'o ko ni ñá:

—Nakuntítsin ne, kuē'én itsi é nani Ītsi Ntaa. Ne, ikan kuē'én, tsixe'en nú vi'í Júda te tuví uun ñatī, ñá nani Saúlū, ñá vē'xi ñuú Tarsu. Tsí veví ne, ikán tuví ña, kaka'an ntá'ví ña. ¹² Ne, é xé'e ú é kiní ñá tsí uun ñatī, ñá nani Anānia, ntítsí ña nuu ña, kúk'í'ví ña iní vi'í ña kán né, xntekū ñá nta'a ña dikí ñá vata koo é nāxí'í ntuxnúu ña —ka'an Tó'o ko ni Anāniá san.

13 Ananiá ne, ntíko koō ñá, kaka'an ña:

—Ini ntó, Tó'ō, tsí é dóo ntáka'an ña'a iña ñá sá'a. Ntáka'an ñá tsi dóo kini idé ña ni ña kuínti'xe i nto, ña ntoo ñuú Jerusaleen. 14 Vevíí ne, xee ña i'a, ni'i ña tutú é xe'e tó'ō dutú san é t̄in ña un ntíí ntíí ña'a, ña é ntákaku ni'i diví nto —ka'an Anania.

15 Ntá tsi kaka'an Tó'o ko ni ñá:

—Ñá té ini. Kue'en kán, tsi é nakaxnúu ú ñatíí sa'a é ká'an ña kuenta iña ko ni ün ntíí ntíí ña'a, ña túku ñuú, ni ña odo nūu iña ñá ne, nī ña Israeé san di. 16 Nañé' é u ña é ña te nté kaa ió é ntó'o ña kuenta iña ko —ka'an Tó'o ko ni Ananiá san.

17 Kidáá ne, kué'en Anania nú vi'í mí tuví Saúlū. Kúkí'vi ña ne, xntekū ñá nta'a ña ñiki ña, kaká'an ña:

—Ení ko, Saúlū, ña ini nto tsí Tó'o ko Jēsuú ne, divi ñá é ntii díto ña mí'i itsi vé'xi nto ne, divi ñá táxnūu ña ko é vé'xi ú vata koo é na nāxi'í xtuku ntuxnúu nto ne, vata koo é kunūu Espiritū Sántū san nima nto —ka'an Ananiá san.

18 Ura dú'va tsi i ntíi ntee vata kaa diden é nuu ntí'u ntuxnúu ña ne, nākiní xtuku ña. Kidáá ne, nákontítsí Saúlū ne, ura tsí i itsi ntute ña. 19 Kidáá né, ē'xí ña ita ne, nakunúu ntii ñá. Kūkuíí ña katúvi ña ni ñá kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Damascu.

Dá kakā'an ntódo Saúlū ñuú Damascu

20 Ura tsí i eni ntu'ū Saúlū kaka'an ntódo ña ini ukún ña Israeé, kaka'an ñá tsí Jesuú ne, divi ñá é I'xá Xuva kō. 21 Un ntíí ntíí ña'a san ne, ntaíni ña Saúlū ne, koó dā kúdu'va ña da téku ña é kaka'an ña. Ntáka'an ñá'a san:

—¿Ñá ntu te ñá sá'a e dóo inchu'vi ña ña kuínti'xe Jesuu, ñá ntoo ñuú Jerusaleen? ¿Ñá ntu te i'a vé'xi ña, vext̄in xtuku ña ña'a é kūnteka ña ña nta'a tó'ō dutu? —ka'an ñá'a san, ntátsixe'e tā'an ña.

²² Ntá tsi Saúlū ne, dií ka xio ntii ña kaka'an ntódo ña. Un tsi kúdana iní ña Israee, ñá ntoo ñuú Damascu, tsí Saúlū ne, kanañē'e ña ña tsí Jesuú ne, ñivi ñā é Cristu ñá, ñivi ñā é intétu o ni ñata kō é kixnakakū ñá kō.

Dā nákaku Saúlū é ncho ka'ní ña Israeé san ña

²³ Dā kú titín ntuvi ne, ña Israeé san natée ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Saúlū san. ²⁴ Ntá tsi kútuní Saúlū é kuān koo víi ña ni ñā. Ntē ntúvi, ntē níñu ntantétu ña ña xi'i kan mí kī ña diñi ñuú san, é ka'nī ñá ña. ²⁵ Ntá tsi ña kuínti'xe i Jesuú san ne, xnūu ña Saúlu ñni xika ka'nu niñú a ne, nanúu ña ña ntíká nto'o é kānti'u núu diñi ñuú san ne, dukuan ō nakáku ña.

Dā náxee Saúlu ñūú Jerusaleen

²⁶ Dā náxee Saúlu ñūú Jerusaleén ne, ntio ña é kuntoo dadii ña nī ña kuínti'xe i san; ntá tsi un ntíí ntíí ña ú'vī ñá ña, tsí ña ni kuínti'xe ña te nūu é ntaā i é kuínti'xe Saúlu Jēsuu. ²⁷ Ntá tsi uun ña'a, ñá nani Bernābeé ne, intéka ña ña nta'a pustru, kántaa ña nī pustrú san nté ō íni Saúlū Tó'o ko Jēsuu ítsi kán ne, nté ō kaka'an Tó'o ko ni ñā ne, nté ō dé ña da itúvi ña ñuú Damascu, é ntē ña ni u'vī kue'en ña kaka'an ntódo ña iña Jēsuu. ²⁸ Saúlū ne, kátūví ña ñuú Jerusaleen, ika dadii ña nī pustrú san da mí'í ká mí ñē'e ña. ²⁹ Ñá te kau'vī ñá kaka'an ñá iña Tó'o ko Jēsuu, kánantiko koō ñá tú'ūn é ntáka'an ña Israee, ñá ntáka'an tú'ūn griegu; ntá tsi ña Israeé san ne, dōo ntuku nuu ini ña nté koo ka'ní ña ña. ³⁰ Dā kútuni ña kuínti'xe i sán ne, ntēka ña Saúlu ñūú Cesareá ne, ikān táxnuu tuku ña ña ñūú Tarsu.

³¹ Da kidāā ne, kántōo vá'a un ntíí ntíí ña kuínti'xe i da mí'í ka mí ntoo ña: ō ñuú Judeá ne, ō ñuú

Galilea, o ñuú Samaria. Dōo vá'a o intóo ña ne, dōo ntánuu iní ña Tó'o ko Jēsuu. Nāxnuu ka'nu Espiritū Sántū nima ñá di ne, dōo kútitín ña kídaā.

Da ntuvá'a Enea

³² Da ñī kaika Pedru ta'án ñuu ta'án ñuú, kaito ní'ni ña ña kuínti'xe i ne, nakuíta ntí'xin ña, íto ní'ni ña ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Lidá di. ³³ Ikān nání'i ña uun ñatī, ñá nani Ēnea. E una kuía ntēkú ña nú ító ña é natín ña. ³⁴ Pedrú ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Nakuntítsin, Enea, tsí Jesucristú ne, é ntāvá'a ña o. Naxntítsin íto o vē —ka'an ña.

Eneá ne, ura dú'va tsi i nakuntítsi ña.

³⁵ Un ntíi ntī ña ntoo ñuú Lida ni ñá ntoo ñuú Saruún ne, iní ña é nakuntítsi ña. Kidáā né, tsoo mii ñā é ntántikín ña dí'na ne, eni ntu'u ñā intikín ña Tó'o ko Jēsuu.

Dā ntótō Dórcā é xi'i ña

³⁶ Xío uun ñadī'i, ña kuínti'xe i, ñá nani Tābita (é ncho ka'an Dórcā é tū'ún griegu), ña tuví ñuú Jope. Ñadī'i sa'á ne, dōo vá'ā o dé ña, dōo xntíi ña ña kataan núu i. ³⁷ Ntuvi tsikán ne, iñi ntú'ū nchókuví ña ne, xí'i ñā. Dā kúvī ntántoo ña ña ne, xtuví ñá ña má ví'i nínu kān, tsí ūvi odo nti'i tá'an ví'i ña. ³⁸ Tuvi étsin ñuú Jopé san ñuú Lida, mí tuví Pedru. Iní ña kuínti'xe i san tsí ikān tuví ña ne, táxnūu ña uvi ña'a ñátī é kūkoto ña ña:

—Kantī'i sá nto kue'ēn ntó ñuú Jope —ka'an ña.

³⁹ Kidáā ne, kué'ēn Pedru ni ña. Dā xee ñá ne, kue'en ní'i ña ña má ví'i mí tūvī ntāa ñá xi'í san. Un ntíi ntī ñadī'i kii ntoo ña, ntaéku nteé ña ña. Nāñē'e ñá Pedru dá'ma ni dū'nu e dé vá'a Dórcā dá katúvi ña. ⁴⁰ Kidáā né, kī ñu'u Pedru ñá, un ntíi ntī ñá ne, inchítī ña, kaka'an ntâ'ví ña. Kidáā ne, kaito ña nuu ñá xi'í san, kaka'an ña:

—¡Tābita! ¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

Ura dú'va tsi i nákaán ña nuu ña ne, dā íni ña Pedrú san ne, nákutuvī tixi ña. ⁴¹ Irkāa Pedru ntá'a ña, naxntitsī ñá ña. Kidáa ne, kána ña ña kuínti'xe i san ni ñadī'i kii san, náñē'e ñá ña tsi e ntóto ña. ⁴² Un ntí ntí ña'a, ña ntoo ñuú Jopé ne, téku ña é kuan ō kúvi ne, ñá te da dīi ña kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu. ⁴³ Pedrú ne, kūkuií ka ña katúvi ña ñuú tsikan nú vi'i Sīmuun, ña é katsoo itsi ñií kiti.

10

Pedru ni Córneliu

¹ Ñuú Cesareá ne, tūví uun ñatīi, ñá nani Córneliu, ñá de kú've iña uun sientu sntadun é nani Itāliano. ² Ña sá'a ne, dōo va'á ña'a ña ni ūn ntí ntí ñavi'i ña. Kuān te ñá te ña Israee ña, ntá tsi dōo kanúu ini ña Xuva kō né, dōo íni xntii ña nee é kátaan núu ña Israee, é nguentúvi ini ka'an ntâ'vi ña ni Xuva kō. ³ Uun ntuví dá kaeku uni kuáa ne, koó dā kúdu'va Corneliu dá xēe núu ña uun ánje Xuva kō. Kaka'an ánjē sán ni ñā:

—¡Córneliu! —ka'an ña.

⁴ Corneliú ne, dōo u'ví ña da íto ña nuu ánjē sán ne, katsixe'e ña ñā:

—¿Neé ntu ntio nto, Tó'ō? —ka'an ña.

Kidáa ne, kaka'an ánjē san:

—É tēkú Xuva kō é kāka'an ntâ'vín ni ñā ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i. ⁵ Vi'a ve ne, taxnūun ña'a ñuú Jope é kikana ña uun ña'a, ñá nani Sīmuun Pedru. ⁶ Tuví ña nú vi'i tuku Simuun, ña katsoo itsi ñií kiti. Diñí ntute ñu'u kán tuví vi'i ña. Sīmuun Pedrú san ne, ka'an ñá ni ō nté koo viin —ka'an ánjē sán ni Córneliu.

⁷ Dā ntáka ánjē san da kúvi ka'an ñá ni ñā ne, kidáā kána ña nva ña'a ña kade tsiñu iña ñá, ni sntādun, ña e dóo kaxntii ña, ña e dóo kanuu iní i Xuva kō, ⁸ kantaa ntí'i ña ni ña vata ō ka'an ánjē san ni ña, dā táxnūu ña ña é kī'in ñá ñuú Jope.

⁹ Tévāá san ne, dā xee étsin ña ñuú Jópe ne, ðivi tsi ūra kuxée Pedru rkí vi'i kán é kūka'an ntâ'ví ña, tsí é ká'ñú ntuvi. ¹⁰ Dóo kakakin ña, ntá tsi da ñii kākuvá'a é ká'xi ñá ne, vata kvi é nakueni o, ¹¹ iñi ntú'ū iní ña é nákaan e dukún kán ne, vé'xi vāta kaa uun doo mánta ka'nu é kantikin kútū ngimi ntíkō diñi i ne, un tsi nte mi túvi ña nakutúvi. ¹² Iní doo mánta sán ñu'u un ntí'i kiti, kiti íó kimi dí'in i, ni kiti ntáñu'u xído i, ni un ntí'i nūu láa san, kiti ntaíko e dukún kán. ¹³ Kidáā né, tēkú ña uun tátsín i é káka'an ni ña:

—O ne, Pedru, ka'nín kiti sá'a, dá ká'xín ti —ka'an tátsín san.

¹⁴ Ntá tsi nantiko kóo Pedru, kaka'an ña:

—¡Ñá'ā, Tó'ō! tsí nté uun ito vata ka'xí u kiti kuān ntáa san, kiti é ka'an nto é ña vá'a é ka'xi o. Tsí dóo xii kaa é kuān koo ka'xí u é ña Israeé u —ka'an ña.

¹⁵ Ntá tsi kaka'an xtúku tatsín san ni ña:

—Nuu i é ntantoo Xúva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a —ka'an.

¹⁶ Úni ito kuan o kúvi. Kidáā ne, kúntāa doo mánta san e dukún kán. ¹⁷ Pedrú ne, koó dā kúdana iní ña nee iñá kani tú'un é xēe núu ña ne, ðivi tsi ūra í xee ñátí san, ña e táxnūu Corneliu, ntáñi ntée ña ña, ntátsixe'e ña vī'i Simuun. ¹⁸ Tsixe'e ña xi'i kan te ikán tuví ña nani Sīmuun Pedru.

¹⁹ Pedrú ne, nteku dukuan ñá rkí vi'i kan, kadē kuení ña nuu i é xēe núu ña. Kidáā ne, kaka'an Espíritū Sántū sán ni ña:

—Pedrú, kuē'én, kūkoton, tsí uni ña'a ntánantuku ña o. ²⁰ Kuē'én ni ñā mí'i kí'in ni'i ña o. Kuān te ñá te ña Israee ña, ñá ku dē kueni o, tsí xu'ú kaka'án u é kí'xkueka ña o —ka'an Espíritū Sántū san.

²¹ Nūu Pedru mí ntāñi ñátíi san, ña táxnūu Corneliu. Kidáā ne, kaka'án Pedru:

—Xu'u é ntánantuku ntō ko. ¿Neē ntú tsiñu vé'xi nto? —ka'an ñá ni ñā.

²² Nantíko koō ñá, kaka'an ña:

—Ña nani Cōrneliu, tó'ō sntadun, táxnūu ña nti. Dōo va'á ña'a ña, dōo kanuu iní ña Xuva kō ne, dōo vá'a tiin ñá ni ūn ntíi ntíi ña Israee. É kākā'an ánje Xuva ko ni ñā é kāna ña nto é kí'in nto nú vi'i ña kān vata koo é kinī ña nee iña é kā'an ntó ni ñā —ka'an ña.

²³ Kidáā ne, kaka'án Pedru ni ña:

—Kuítā nti'xin nto má vi'i a, kuntōo da'na nto —ka'an ña.

Tévāá san ne, kué'ēn Pedru ni ñá ne, kaxio ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Joje, é kué'en ñá ni ñā di.

²⁴ Uun ká tuku ntuvi ne, xée ña ñuú Cesarea. Ikan kāntétu Corneliu ni ūn ntíi ntíi ñavi'i ña nī ña vá'a tiin ni'i ñā, ña e kána ña. ²⁵ Dā xeé Pedru nú vi'i ña kān ne, vé'xi Cōrneliu, nākunchiti ña nūu ña é kunuu ini ñá ña. ²⁶ Ntá tsi Pedrú ne, naxntitsi ñá ña, kaka'an ña:

—Nakuntísi nto, tsí ñatíi ni'i tsi ko ntō —ka'an ñá ni Cōrneliu.

²⁷ Ntatín ña, kūntí'vi ña iní vi'i kān né, iní Pedru e dóo ntoo ña'a. ²⁸ Ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Ini nto tsi dóo xii kaa é kuntōo dadíi ñá Israee ni ña tuku ñuu; ntá tsi dā vé nañē'e Xúva kō ko tsí ña kúvi kā'án u te ña vá'a da xōó ka ña'a, kuān té ña te ña Israee ña. ²⁹ Dukuān ne, ñá ni de dīkó u é kí'xi

ú da kána nto ko. Ká'an nto vē: ¿neé ntu tsiñu kána nto ko? —ka'an ña.

³⁰ Kidáā ne, kaka'an Córneliu:

—Dā kú kimi ntuví ne, ura sá'a tuví u, kaka'an ntâ'ví u má vi'í kó a ne, dā nēní ko ntitsi uun ñatíí nuú ko, ña e dóo kaxi'í nuu doo í ne, ³¹ kaka'an ñá nī ko: “Córneliu, é tēkú Xuva kō é kākā'an ntâ'vín ni ña ne, ini ña tsí kaxntiin ña kataan núu i. ³² Vi'a ve ne, taxnūun ña'a ñuú Jope é kíkaná ña ña nani Sīmuun Pedru. Tuví ña nú vi'í tuku Simuun, ñá katsoo itsi ñi kiti, ña tuví diñi ntute ñu'u kán. Te kī'xi ña ne, io é ká'ān ñá ni ō”, ka'an ñá nī ko. ³³ Dukuān ne, ura dú'va tsi i táxnūu ú tú'ūn é ki'xí ntó ne, dōo vá'ā o dé nto é vē'xí nto. Vevíí ne, i'a ntoo ntí'í ntí nuú Xuva kō é kīni ntí un ntí'í e ntío Xuva kō é ká'an ntó nī ntí —ka'an Córneliu.

Dā nañ'e Pedru ñá'a san nú vi'i Córneliu

³⁴ Kidáā né, eni ntu'ū Pedru, kaká'an ñá ni ñā:

—Vevíí ne, kutuní ko tsí nuu é ntaā i é dadí tsi ntío Xuva ko kō, un ntíí ntíí ó, kuān te ñá Israee o, kuān te xio ñuú kō, ³⁵ tsí naki'i ña da xóo ka ña'a e kuínti'xe i ña, e kade é vā'á, da mí'í ká ñuu ñuxiví a. ³⁶ Tsí Xuva kō ne, ká'an ña nī ña Israee nté koo kuntoo vá'a o ni ña kuēnta iña i é edé Jesucristu, diví ñā é Tó'o ko, ūn ntíí ntíí o. ³⁷ É Ini nto nte o kúvi dá kaní ñuú Judea ni ñuú Galilea. Tsí di'na Juan Bautista íka ña, kaka'an ntódo ña é nātivi iní ko kuētsí kō ne, kutsi ntute ō. ³⁸ Kidáā ne, xée Jesuu, ña vé'xi ñuú Nazaree. Tsí Xuva kō ntío ña é kūvi víí ña nee ntí'í ntí'í, tsi dóo nuu Espíritū Sántū nima ña. Kidáā né, íka ña, kade ña nuu i é vā'á, kantavá'a ña ña'a é ñu'u nta'a tó'ō é ña vá'ā san. Tsí mii Xuva kō nuu mé'ñu ña ña. ³⁹ Diví ntí ne, kuví ntada ntaá ntí tsí iní ntí un ntí'í é edé ña da íka ña ñuú Judea ni ñuú

Jerusaleen. Ña'a é'ni ña ña, é naxnteē ñá ña ntíkā krusi kan. ⁴⁰ Ntá tsi da kúvi uni ntúvi ne, nantóto Xuva ko ñā ne, tá'xi ña é kīnī nti ña. ⁴¹ Ñá te un ntíí ntíí ña'a san ni ĩni ña ña da ntoto ña, ntá tsi mīi ntí ini ntí ña. Tsí nte dí'na nákaḡnuu Xuva kō ntí é ntāda ntaá nti nee é ĩni nti. Tsí nti'í ne, dadīi intóo ntí ni ña ne, dadīi é'xi ntí ni ña da ntóto ña é xi'í ña. ⁴² Kidāā né, Xuva kō téé tsiñu ña nti é ntāda ntaá nti tsí divi Jēsuú, ña e dé kú've Xuva kō é xntékú ku've ñá un ntíí ntíí ña'a, ña ntántito ne, ō ña xi'í. ⁴³ Tsí nte ntúvi dí'na ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko tsí da xōó ka ña'a, ña é kuĩnti'xe i Jesuú ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuētsí ña kuenta iña Jesús —ka'án Pedru ni ña.

Ña é ña te ña Israeé ne, nī'í ña Espíritū Sántū

⁴⁴ Kaka'an dúkuān Pedru ni ña da xee Espíritū Sántū, inúu ña nima ña ntaĩni tú'ūn san, un ntíí ntíí ña. ⁴⁵ Ña kuĩnti'xe i, ña Israeé, ñá vé'xi dadīi ni Pēdrú ne, koó dā kúdu'va ña é kuān ó inúu Espíritū Sántū nima ñá'a san, kuān te ñá te ña Israeé ña. ⁴⁶ Tsi téku ña é ntáka'an ña tú'ūn e ñá ini ñá ne, ntáka'an ña e dóo ka'nu Xuva kō. ⁴⁷ Kidāā ne, kaka'án Pedru:

—¿Nté kui ña kuvi kutsi ntúte ña sā'a? Tsí é ntūdadii ña ni ko é dadīi nuu Espíritū Sántū nima ña —ka'an ña.

⁴⁸ Kidāā ne, xé'e ña ĩtsi é kūtsi ntute ña'a san kuenta iña Jesúsristu. Dā kúvi ĩtsi ntute ña ne, ntáka'an ñá ni Pēdrú te kūkuii ka ñá kutuvī ñá ni ña.

11

Dā xe'é Pedru kuénta ntá'a ña kuĩnti'xe i, ña ñuú Jerusaleen

¹ Xée tū'un nta'a pustrú san nī ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, tsí e kuínti'xe ña é ña te ña Israee tú'un Xuva kō. ² Ntá tsi dā ntíko kōo Pedru ñuú Jerusaleén ne, dōo ntáka'an ña kuínti'xe i, ña Israeé san, ntátsi'i kuétsi ña ña, ³ ntáka'an ña:

—¿Nté kui kí'vi ntu ntō má vi'i ña é ña te ña Israee? ¿Nté kui é'xi dadii ntu nto ni ñā? —ka'an ña.

⁴ Kidáā ne, eni ntu'ū Pedru kantáa ña ni ña un nti'i e kúvi nte dá iñi ntu'ū, kaka'an ña:

⁵ —Xu'ú ne, dā itúvi ú ñuú Jope, kaka'an ntâ'ví u ni Xuva kō ne, xée nūú ko uun doo mánta ká'nu é kantikin kútu ngimi ntíkō diñi i. Nte e dukún kân vé'xi ne, un tsi nte mi túvi ú nakutúvi. ⁶ Dā íto vá'a ú doo mántá san ne, íni u odo da nēé ka nuu kiti é ío kimi d'ín i, kiti diin, ni kiti ntáñu'u xido i, nī láa, kiti ntaíko e dukún kân. ⁷ Kidáā téku ko uun tatsin é kaka'an ní ko: “Nakuntítsin, Pedru, ka'nín kiti san, dá ka'xín tì”, ka'an tátsín san. ⁸ Ntá tsi xu'ú ne, kaka'án u: “¡Ñá'á, Tó'ō! tsí nté uun ito vata kuan koo vií u ni kiti é ká'an nto é ña vá'a é ká'xi o”, ka'án u. ⁹ Kidáā ne, kaka'an xtúku tátsín san nte e dukún kân, kaka'an: “É ntantoo Xuva kō ne, ñá ku ká'an té ña vá'a”, ka'an tátsín san. ¹⁰ Úni ito kuan o kúvi ne, dá kūntáa e dukún kân. ¹¹ Ura dú'va tsi i xee úni ña'a ñatí nú vi'i mí tuví u. Nté ñuú Cesarea vé'xi ña, vexnántuku ñā ko. ¹² Kidáā ne, kaka'an Espiritū Sántū san ní ko é ña ku dé kuení ko é k'ín u ni ñatí san mí kí'ín ni'i ñá ko, kuān té ña te ña Israee ña. Dadii ñe'é u, ni nti'i iñu ení ko ña sá'a, kí'vi nti'i ntí iní vi'i ñatí, ñá nani Cōrneliu. ¹³ Corneliú san ne, kántaa ña nī ntí nté o íni ña uun ánje Xuva kō, ntitsí ña má vi'i ña kân ne, kaka'an ánjē sán ni ñā: “Taxnūún ña'a ñuú Jope, na kíkoto ñá

uun ña'a, ñá nani Sīmuun Pedru, ¹⁴ tsí divi ña kā'an ñá ni ō nté koo nakākú Xuva ko o ni ūn ntíí ntíí ñavi'i o", ka'an ña. ¹⁵ Kidáā né, dā éni ntu'ū ú kaka'án u ni ñā'a sán ne, ura tsí i xée Espíritū Sántū san, inúu ñá nima ún ntíí ntíí ña'a san, vata tsí ó inúu ñá nima ko xo'o dá iñi ntu'ū. ¹⁶ Kidáā né, naka'ān kó tú'ūn é kāka'an Tó'o ko Jēsuu kídaā dá kakā'an ña: “Nuu é ntaā i tsí Juaán ne, ntute nakutsi ntúte ña nto. Ntá tsi xu'ú ne, ña te ntúte nakūtsi ntute ú nto, tsí ta'xi u é kunūu Espíritū Sántū nima nto”, ka'an ña. ¹⁷ Vevíí ne, te Xuva ko kaxé'e ña tuku ña'a vata tsí ō tá'xi ña ko xo'ō dá kuínti'xe kō Tó'o ko Jesūcristú ne, ña kúvi kā'nté nuu ú neé ncho vii ña —ka'án Pedru ni ña.

¹⁸ Dā téku ña'a san é kāka'án Pedru ni ñá ne, ñá ni kā'án ka ña. Da mii tsí é dé ka'nu ña Xuva kō ne, ntáka'an ña:

—Nuu é ntaā ntí'xe i tsí kaxé'e Xuva kō é vā'á iña ña é ña te ña Israeé di. Tsí kaxé'e ña é kúvi natívi iní ña kuétsi ñá dí ne, dukuān é nī'i ña ntuví va'á iña ña nta'a Xúva ko vata ō ni'i ko xo'o —ka'an ña.

Ña kuínti'xe i, ñá ntoo ñuú Antioquia

¹⁹ Ña kuínti'xe i san kué'en ña, kukuntóo ña un tsi nte ñuú Fenicia ni ñuú Chipre, ni ñuú Antioquiá di dā dóo nanto'o ña'a san ña dá xi'i Ésteba. Ikān ntáka'an ntódo ña tú'ūn é vā'á san. Ntá tsi da mii tsí é ntáka'an ñá nī ña Israeé san; ñá ni kā'an ñá ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé. ²⁰ Ntá tsi xío ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cirene ni ñuú Chipré ne, dā xee ñá ñuú Antioquiá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ñá ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé tú'ūn va'á iña Tó'o ko Jēsuu. ²¹ Xuva kō xntíi ña ña ne, dukuān né, titín ña'a, ña é ña te ña Israeé san tsóo mii ña nēe é kuínti'xe di'na ña ne, eni ntu'u ñā kuínti'xe ña Tó'o kō.

²² Dā téku ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Jerusaleen, é kuínti'xe ña é ña te ña Israeé ne, kidáā táxnūu ña Bernabee, kué'en ña ñuú Antioquia. ²³ Dā xeé ña ikān né, iní ña tsí dóo vá'a o dé Xuva ko ni ñā'a sán ne, nakunuu dīnī nima ña. Kidáā ne, xé'e ña itsi un ntíí ntíí ña'a san, ntáka'an ña:

—Uun tsi nima ntó kuínti'xe nto Tó'o ko Jēsuu. Ñá ku xtuvī mii nto ña —ka'an ña.

²⁴ Tsí Bernabeé san ne, dōo va'á ña'a ña. Dōó nuu Espíritū Sántū nima ñá ne, dōo kuínti'xe ña Xuva kō. Kidáā né, dōo kukue'e ña'a, ña kuínti'xe i Tó'o kō.

²⁵ Kidáā ne, kué'en Bernābee ñuú Tarsu, kúnantúku ñā Saúlū. ²⁶ Ikān náni'i ña ña ne, ñe'e ní'i ña ña ñuú Antioquia. Ikān kantóo ña nī ña kuínti'xe i san uun kuia ni. Dōo titín ña'a nakuā'a ña. Dīvi ñuú Antioquiá san éni ntu'u ñā xntánteē ñá cristianu ña kuínti'xe i san.

²⁷ Ntuvi tsikán ne, xío ña ntáka'án naa Xuva ko ñuú Jerusaleen. Xée ña sā'a ñuú Antioquia. ²⁸ Ne, uun ña'a ña, ñá nani Āgabú ne, nákontsísí ña mé'ñū ña kuínti'xe i san, kaka'an ntódo ña tú'ūn é xe'é Espíritū Sántū é kūtuni ña, kaka'an ñá e dóo koo tama dá kanī ñūxivi. Ne, kuan ō kúvi ntí'xe ntuvi dá de kú've ñá nanī Claudiu. ²⁹ Kidáā ne, ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquiá ne, xío ntaa iní ña é xntii ña tā'an ña, ña ntoo ñuú Judea, váta tsi kaa kutíi nuu ña. ³⁰ Dukuān né, tēe tsiñu ña Bernabee ni Saúlū é kī'in ní'i ña doméni iña ña kuínti'xe i nta'a ñata, ña odo nūú ñuú Judea.

12

Dā xi'i Sántiau ni dá inúu kutū Pedru

1 Ntuvia tsikán ne, eni ntuvū rei Heróde kanakutsu'un ñā ñā kuínti'xe i. 2 Tēe tsiñu ñā sntadún san é kīka'ní ñā Santiau, ení Juaan. Kāa é ntiko ntuví o diñi i é'nté tu'un ñā dāki ñā. 3 Dā ini Heróde é xkúntee ini ñā Israeé san é kuān o dé ñā ne, tñn ñā Pedrú di. Sá'ā kúvi da kúvi viko é naka'an ñā nté o nakáku Xuva ko ñā ñuú Egítō. 4 Dā tñn ñā Pedrú ne, xnuu kutu ñā ñā vi'i utun, tsóo ñā kimi ítsi kimi kimi sntadun é vii ñā ñā kuenta. Un tsi da nté kuīta ntí'xin viko, da kidāa natavā ñā ñā é xntítsi me'ñu ñā ñā. 5 Ntá tsi da nñ nuu kutū Pedrú ne, ntáka'an ntá'ví ñā kuínti'xe i san íña ñā nté ntūvi nte níñu.

Dā nántii Xuva kō Pedru ví'i utun kån

6 Uun niñu di'na dá xēe ntúvi e xtúví Heróde é natavā ñā Pedru é xntítsi me'ñu ñā ñā ne, kakidí Pedru mé'ñū sntadun, kanú'ni ñā uvi kádena. Ntáñi nté sntadun áta xi'i kán di, e ntáde ñā kuenta xí'i vi'i útun san. 7 Kidāa ne, vé'xi ánje Xuva kō ne, xí'i nuu iní vi'i utun kån. Ánjē sán ne, tñn nta'a ñā Pedru vata koo é nantōto ñā ñā ne, dā naxntitsi ñā ñā, kaka'an ñā:

—¡Kamán san, nakuntítsin! —ka'an ñā.

Kidāa ne, kadena é kånú'ni nta'a ñā ne, kó'xō.

8 Kaka'an ánje sán ni ñā:

—Naxnū'nín doo í'xi o, nakuní'nin nti'xen o —ka'an ñā.

Dā kúvi ñā ne, kaka'an xtúku ñā:

—Nakunúun kutuun ó ne, kuntíkín ko —ka'an ñā.

9 Kidāa né, ntii ñā, kuntíkín ñā ánje san. Ntá tsi ñā ni kutúni ñā tē nuu é ntaā i. Da ñuu éni kån, kuiní ñā. 10 Dā ita ntí'xin ñā uvi itsi mí ntoo sntadún san ne, xee ñā uun xi'i e kúvi káā é kantii itsi ka'nu kån ne, nākaan mí xi'i san. Kii ñā, kue'en ñā nte mí ntíi tuku itsi. Da kidāa xtúvī mii ánje san ñā.

11 Dā ntútuni Pedrú ne, kaka'an ña:

—Nuu é ntāa ntí'xe i tsí Xuva kō ne, táxnūu ña ánje ñā é nakakū ñā ko, tsí Heróde ni ūn ntíí ntíí ña Israeé san ncho ka'ní ña ko —ka'an ña.

12 Dā kútuni Pedru tsi nuu é ntaā i é nakáku ña vi'i utun kán ne, kué'en ñā nú vi'i Māria, di'í Juaan, ñā nanī Marcú di. Ikán né, dōó ntoo ña'a, ntáka'an ntā'ví ña. 13 Nake'xen ñā xi'í ne, vé'xi ūun ta'nú kuetsī, ta'nú nanī Rode, é kūkotó tun xoo ñā'a. 14 Dā téku tun é tātsín Pedrú ne, ñā ni nakāán tun xi'í san, tsí dóo dīnī tun ne, kaxkainu ntaā tun, kue'én tun, kukotó tun ña'a san, tsí ntitsí ntēe Pedru atá xi'í kan. 15 Ntá tsi ña ni kuínti'xe ña'a san. Tē da kaka'án tun, kuiní ña. Ntá tsi ñā kue'én ini tūn kaka'án tun tsi nuu é ntaā i. Kidāā ne, kaka'an ñā é kūdii ntíxi Pedru é ini tun.

16 Ntá tsi Pedrú ne, ntitsí ntēe dúkuan ña, kanake'xen ñā xi'í kan. Dā nákaán ña xi'í san ne, iní ña tsí divi ntí'xe ña. Koó dā kúdu'va ña. 17 Ntá tsi Pedrú ne, kanakuiko ñā nta'a ña vata koo é ña ku neé ka'an ña'a san. Kidāā ne, kántaa ña ni ñā nté o dé Xuva ko ni ñā dá natavā ñā ña vi'i utun kán, kaka'an ña:

—Kue'ēn ntó, kukoto nto Santiau ni ūn ntíí ntíí ení kō vata koo é kūtuni ña —ka'an ña.

Kidāā ne, ntāka Pedru, kué'en ñā xio itsi.

18 Dā tuví ne, un vá'a tsi itsu'un sntadún san, tsí xoxó ka Pedrú san vi'i utun kán. 19 Reí Heróde sán ne, dōo nantúku ña ñā, ntá tsi ña ni nani'í kué'en ñā ña. Kidāā né, dōo tsíxe'e ñā sntadun, ñā ntáde kuenta xi'í san, nte o kúvi ntíí Pedru. Dā kúvi tsíxe'e ña ñā ne, kaka'an ña é na kúvi ntíí ntíí sntadún san. Divi tsi ntūvi kí Heróde ñuú Judea, kué'en ña kukutúvi ña ñuú Cesarea.

Dā xi'í rei Heródē

²⁰ Heróde ne, dōo kúdiin ña nī ña ntoo ñuú Tíru ni ñuú Siduun. Ntá tsi xee ñá'a san, ntáka'an ñá nī ñá nanī Blastu, ñá kade tsiñu iña reí san. Ntáka'an ña tsí ntio ña é ntūvá'a ña nī reí san, ntio ña é kuntōo vá'a ña, tsí ðivi tsi ñuú reí san e ntákii un ntíí ntí e ntaé'xi ña. ²¹ Heróde ne, xtuvī ñá uun ntuvi é ká'an ñá ni ñā. Dā xee ntúvī sán ne, nákunūu ña doo vá'a ña, nákutūví ña nú tēu ñá ne, dā éni ntu'u ña káka'an ñá ni ñā'a san. ²² Ñá'ā sán ne, koó da vāntiñi ña, ntáka'an ña:

—¡Ñá te da ña'a ña kaka'an, tsí Xuva kō! —ka'an ña. ²³ Kidáā ne, ura dú'va tsi i xée ūun ánje Xuva ko, ntuku kui'i ñá Heróde, tsí dóo ka'nu ncho vii ña ne, ñá te ni de ka'nu ña Xuva kō. Kidáā ne, tintaku tsi é'xi ti ña ne, xí'i ñā.

²⁴ Ntá tsi kidáā ne, ñá te da dīi ña'a téku ña tú'un Xuva kō né, dōo kútitín ña kuínti'xe i san.

²⁵ Bernabee ni Saúlū né, dā ntí'i tsiñu ña ñuú Jerusaleén ne, ntíko kōo xtúku ña ñuú Antioquia ní Juaan, ña é nanī Marcú ði.

13

Dā éni ntu'u Bernābee ni Saúlū dé tsiñu ña iña Xuva ko

¹ Ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Antioquia ne, iō ñá ne, ntáka'an ñá naa Xuva ko; iō ñá ne, ntánakuā'a ña ña'a tú'un Xuva kō. Ña sá'á ne: Bernabee, ni Símuun, ñá nani Ña Nteē ðí; ni Lūciú, ña vé'xi ñuú Cirene; ni Manāeen, ña é'nu dadíi ni Hērode, ñá odo nūu ñuú Galilea; nī Saúlū ði. ² Uun ntuvi sá'á ne, ntoo ña, ntáka'an ntá'ví ña ni Xuva kō; ntoo ixu ñā ði. Kidáā né, kaka'an Espíritū Sántū san ni ña:

—Nakaxnúu nto Bernabee ni Saúlū é vii ñá tsiñu é ntio ko —ka'an ña.

³ Kidáā né, dā kúvi ka'an ntâ'ví ña, dā kúvi intóo ixu ñā né, xntekū ñá nta'a ña dikí Bernábee ni Saúlū, da táxnūu ña ña é kī'in ña, kikadá tsiñu ña iña Xuva ko.

Dā ka'an ntódo pustrú san ñuú Chipre

⁴ Kidáā ne, kué'en ñā, ntuvi ña, e táxnūu Espíritū Sántū sán ña, xée ña ñuú Seleucia. Ikān ñū'u ña tun ntóo ka'nu é kī'in ñá ñuú Chipre, ñuu é tuví mé'ñu ntute ñu'u kān. ⁵ Dā xee ñá ñuú Salamina é tuví diñi ntute ñu'u kān né, ikān éni ntu'u ña ka'an ntódo ña tú'un Xuva kō ini ukún ña Israee. Nt̄i ni'i ñā Juaan, é xntii na ñā di.

⁶ Kué'en ñā, ita ntí'xin ña kan̄i ñuú san dá ntē xee ñá ñuú Pafu. Ikān nani'i ñá uun ña'a ña Israee, ñá nani Barjesuu, ñá tatan. Kaeni nta'ví ña ña'a é kākā'an ñá naa Xuva ko; ntá tsi ñá tē nuu é ntaā i é kākā'an ña. ⁷ Ña sá'á ne, dōo vá'a tiin ña ni ña tsiñu i ña odo nūu, ñá nanī Sergiu Paulu, ña e dōo ki'in inī i. Kakana Sergiu Paulú san Bernabee ni Saúlū, tsí ntio ña kini ña tú'un Xuva kō. ⁸ Ntá tsi ña tatan Barjesuu, ñá nani Elima dí ne, ē'nté nuu ña vata koo é ña kuintí'xe Sergiu Paulú san. ⁹ Kidáā ne, Saúlū, ñá nanī Pablú di ne, dōo xntíi Espíritū Sántu ñā né, īto va'a vá'a ña Elima, ¹⁰ kaka'an ña:

—Xō'on e dōo kaenin nta'vín ña'a, e dōo kini ó den, xō'on é i'xá Tó'ō é ña vá'a, xō'on é ña ntío o é vā'á, ¿amá ntu teén da'nan é kanāxnteén xo'on itsi vā'á iña Xuva ko? ¹¹ Vi'a ve ne, Xuva ko tā'xi ña o é ntó'o o, é kūkuaan ne, ñá Iní o nēe ntúvi naxi'í nuu o —ka'án Pablu ni ña.

Ura dú'va tsi i kúneé kue'en nuu ña. Kaika ña, kantuku ñā xoo é kuñu'u i ña, tsí ña kaíni kue'én ka ña. ¹² Dā ini Sergiu Paulú san é kuan ō kúvi ña ne,

kuĩnti'xe ña Tó'lo ko Jēsuu, tsí koó dā kúdu'va ña é kuān nte vá'a tú'ün é kāká'án Pablu iña Xuva ko.

Dā xeé Pablu ni Bernábee xío ñuu é nani Antiōquia

¹³ Kidáā né, ntāka Pablu ni ún ntíí ntíí ta'an ña ñuú Pafu, ñú'u ña tun ntōó ka'nu, xée ña ñuú Perge, é kaduku ntee ñuú Panfilia; ntá tsi Juaán ne, tsoo mii ña ña, kunú'u ña ñuú Jerusaleen. ¹⁴ Kidáā né, ntāka ña ñuú Perge, kue'en ña xio ñuu é nani Antiōquia, é kāduku ntee ñuú Pisidia. Ikān ne, ntuvi dá ntoo da'na ña ne, kúkí'ví ña ini ukún ña Israeé ne, ikān intóo ña uun da'na. ¹⁵ Kidáā ne, da kúvi nakua'a ña'á san tutú lei Muísee ní tutú e de vá'a ña ka'án naa Xuva ko ne, ña odo nūu iña úkūn sán ne, kāna ña Pablu ni Bernábee, kaka'an ñá ni ñā:

—Ēní, te iō kúdii é kā'an nto é kuē'e nto itsi ña'a sán ne, ká'an nto ni ñā vevii —ka'an ña.

¹⁶ Kidáā ne, nákontĩtsí Pablu, káde ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntōo ña'a sán ne, kaka'an ña:

—Un ntí'í kuē'en dú'va nto, ña Israee ni ña nguí san, ña ntaíko ñu'u Xuva kō ne, kini nto é kā'án u ni ntō: ¹⁷ Xuva kō, ña é nakaxnúu uva ata kō ña Israee, ña intóo kídaā né, de ka'nu ña ñata kō da intóo ña ñuú Egítō, é ña te ñuú mii ñā. Xío ntii Xuva kō nátavā ñá ñata ko ñūú tsikan. ¹⁸ Ne, kutíi Xuva kō nima ñá ni ñā da dóo du'xen dé ña da nīí íka ña má kū'u kan é uvi díko kuiá san. ¹⁹ Uun ito tsi nantí'í Xuva kō é ū'xe ñuu na'nu é intóo ñuú Canaán ne, dā e'nté dava ña ñu'u san, xé'e ña un ntíí ntíí ñata kō.

²⁰ 'Rkontŭví ne, de kú'vē ñá ña kada kú've iña ña'a san kimi sientu nte dáva kuia, uun tsi nte ntúvi da íka Samuee, ñá ka'án naa Xuva ko. ²¹ Kidáā ne, íkan ñata kō sán uun rei é kadā kú'vē ña. Xé'e Xuva ko Sāuu, i'xá Kii, ñatíí tatá Benjamiin, é vii ñá rei

ĩña ña uvi díko kuia. ²² Rkontúví da nantii Xuva ko Sãuú ne, naxnũu ña Davii é viĩ ñá rei iña ña. Kaka'an Xúva ko iña Dávii: “Iní u tsí Davii, i'xá Isaii ne, uun tsi nima ñá nĩ ko. Viĩ ñá da nēé ka nuu i é ntio ko”, ka'an Xúva kō. ²³ Taxnuu Xuva ko ũun i'xá ika Dāvíi, ðivi Jēsuu, é nakakū ñá ko, xo'ō é ña Israee ó, vata ō ka'an Xúva kō kídaā. ²⁴ Tsí ði'na Juaan kí'xi ña, kixka'an ntódo ña ni ũn ntíi ntíi ña Israeé san é na nātivi iní ña kuétsi ñā ne, na kútsi ntute ña. Da kidáa kí'xi Jesuu. ²⁵ Di'na da kuví Juaán ne, kaka'an ña: “¿Xoó ntu ña'a u, té kuinĩ nto? Ñá te xū'ú é nakaxnúu Xuva kō é kadā kú've u iña nto, tsí ðivi ñā né, dā ve vé'xi ña. Xu'ú ne, ntē ña nuu á'vi u é nantii ú nti'xen ña, tsí ðivi ñā é kā'nu ña'a ña”, ka'án Juaan.

²⁶ Ēní ko, i'xá tatá Abraan, ni ñá nguĩ san, ña ntaíko ñu'u Xuva kō ne: iña nto tú'ũn e táxnũu ña nté koo nakáku ō. ²⁷ Tsí ña ntoó ñuú Jerusaleen ni ñá odo nūú san ne, ñá ni kutūni ñá xoó nti'xe é Jesuu dá kí'xi ña. Ntē ña ni ñē'e ðiki ña tú'ũn é ũve na'a é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña intóo kídaā. Ntánakuā'a ña tú'ũn san ma ukún kán vata dá sábadu, ntá tsi ña ni iní ña é ðivi tsi ña dé ntaā ña vata ō uve na'a kaka'an, dá ka'an ña é kúví Jesuu. ²⁸ Kuān té ña tuví nēe kuetsí ña, ntá tsi ikan ña nta'a Pílatu é na kuē'é ña itsi é kā'ní ña ña. ²⁹ Ne, dā kúvi dé ntaa ntí'i ña un ntí'i é ũve na'a é kúvi Jesuú ne, nántii ntēé ña ña ntiká krusí ne, kue'en ní'i ña ña nú ñaña ñā. ³⁰ Ntá tsi Xuva kō nantóto ñá ña. ³¹ Ne, dōó kí'in itō ká ntii díto ña. Íni ña'a ña, ðivi ñā'a é dadíi ntáka ña ñuú Galilea é xee ñá ñuú Jerusaleen. ðivi ña sã'a ntáda ntaá ña ni ñā'a san nee e iní ña.

³² ðiví ntí ði ne, ntántaa ntí ni ntō tú'ũn e dóo vá'a é kaka'an Xúva ko ni ñata kō, ña intóo ði'na. ³³ Vevíi

ne, é dē ntaa Xúva kō é kākā'an ñá ni ñata kō kídaā, tsí nantóto xtūku ñá Jesuu kuénta iña ko xo'o. Vata ō úve na'a ini sálmu é kuvi ūví ne: “Dīvīn é i'xá miī ko. E tá'xi ú ntuvi iña o vevii”, ka'an Xúva kō. ³⁴ Nté dī'na kaka'an Xúva kō tsí nantóto ña ña vata koo é ña te'u kúñu ña tē xi'i ña, tsí uve na'a kaká'an ña: “Nuu é ntaā i é tā'xi ú o é vā'á, vata tsi ō ka'án u ni Dāvii”, ka'an ña. ³⁵ Dukuān ne, é tūku sálmu úve na'a, kaka'an: “Ñá kuē'é nto itsi é tē'u kúñu ī'xá nto, ña e dóo va'a”, ka'an ña. ³⁶ Tsí Davií ne, nuu é ntaā i e xntíi ña ña intóo dá ítúvi ña, vatā ó kākā'an Xúva kō é vii ña. Dā xi'i ñá ne, dadīi kantú'xi ña ni ñata ña ne, té'ū kúñu ña dī. ³⁷ Ntá tsi kúñu Jēsuu é nantóto Xuva kō ne, ñá ni tē'u. ³⁸ Sá'a kākā'án u ni ntō, tsí ntio ko é kūtuni nto, ení, tsí kuenta iña Jēsuu é kūvi vii Xuva kō kada ka'nu iní ña ni ko kuétsi kō. ³⁹ Ne, kuenta iña ñá dī ne, un ntīi ntīi ña'a, ña é kuínti'xe i ña ne, nakate Xuva ko kuetsi ñā. Tsí ña ni kúvi vii lei Muíseé san nakate kuétsi kō; ntá tsi dīvi Jēsuú ne, kūvi idé ña é ntuntoo kuétsi kō. ⁴⁰ Kuenta tsí vii nto vata koo é ña nto'o nto vatā ó uve na'a ntáka'an ñá intóo dī'na, ña ka'án naa Xuva ko, é kākā'an:

⁴¹ Koto nto, un ntīi ntīi ntó ve, vata ō nto é kanantii ni'ni ña nto ne,

koó dā kúdu'va nto vé te inī ntó nté koo vii u ne, kuan tsī koo kunaá nto.

Tsí xu'ú ne, vii u uun nuu i e dóo ka'nu é ña kuínti'xe kue'en nto,

kuān te ká'an ñá'a ni ntō tsí nuu é ntaā i.

Kuan ō ka'an Xúva kō kídaā —ka'án Pablu.

⁴² Dā ntīi Pablu ni ña ntīi ní'i ñā ukún ña Israeé san ne, ntáka'an ñá'a san ni ñā:

—Vii nto da xe'e, ki'xí xtuku nto sábadu vité ve, kixntaa ntó nī ntí vatā ó kantaa ntó vevii —ka'an ña.

⁴³ Ne, dā ntíi ña ma ukún kán ne, títin ña Israee ni ña túku tatá, ña é dadii tsi kuínti'xe i Xuva kō ne, kuntikín ñā Pablu ni Bernábee. Dīvi ñā ne, ntáka'an ñá ni ñā'a san te ña tee dá'na ña é kuntikín ñá Xuva kō, tsí dīvi ñā é xntíi ña ña.

⁴⁴ É kuvi ūvi sabadú san ne, da kanii ñūú san náataká nuu ña é kinī ñá tú'un Xuva kō. ⁴⁵ Kidāā né, iní ña Israee san e vānchu'un títin ñā'a ntoo ña ne, dōo kúne'u iní ña. Ēni ntu'u ña ka'an ntée ña Pablú ne, ká'an kinī ña iña ñá dī. ⁴⁶ Pablu ni Bernábee ne, ñá ni ū'ví kue'en ña é nantiko koō ñá ne, kaka'an ña:

—Dī'na nto é ña Israee nto é kāntio é kā'án ntī ni ntō tú'un Xuva kō, ntá tsi ña ncho kini nto tú'un ñā. Mii ntō ntádē kuení nto é ña te neé nuu á'vi nto é nī'i nto ntuví va'á nta'a Xúva kō. Dukuān ne, xio k'ín ntī, kika'an ntódo ntī tú'un Xuva ko nī ña é ña te ña Israee san. ⁴⁷ Tsí kuān o dé kū'vé Xuva kō, kaka'an ñá ni kō:

É xtūví u o é vīin vata kaa uun ñu'u íña ñá xio ñuu, ña é ña te ña Israee, vata koo é na nākáku ña'a dá kanii ñūxivi, ka'an Xúva kō —ka'án Pablu.

⁴⁸ Dā téku ña ntoo san, ña é ña te ña Israee ne, náku'un dīni kue'én nima ñá, ntáka'an ñá tsi dóo ka'nu tú'un Xuva kō ne, un ntíi ntīi ña é nakaxnúu Xuva kō é nī'i ña ntuví va'á iña ñá ne, kuínti'xe ntíi ntīi ña. ⁴⁹ Kidāā ne, kue'en ní'i ñā'a san tú'un Xuva kō. Kué'en ñā, ntáka'an ñá ni ñā'a san da mí'i ka mí ntaíka ña ñuú sa'a. ⁵⁰ Ntá tsi ña Israee san ne, ntáka'an ñá ni ñadī'i, ña e dóo va'á ñā'a, ña e dóo ntánuu iní i Xuva ko, ni ñata, ña odo nūú ñuú san. Tsi'í ña diki ña é natēñu nuu ña Pablu ni Bernábee, é nantīi ña ña ñuú san. ⁵¹ Ntá tsi Pablu ni Bernábee ne, nakidī ña xáka dī'in ña vata koo é kūtuni ñá'a san é ña vá'a o ni ide ña ni ñā ne, dá kue'én ñá ñuú

Iconiu. ⁵² Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, dōo dīnī ña ntoo ña, tsi dōo nuu Espiritū Sántū nima ña.

14

Dá kakā'an ntódo Pablu ni Bernábee ñuú Iconiu

¹ Dā xeé Pablu ni Bernábee ñuú Iconiú ne, kúkŕ'ví ña ini ukún ña Israeé ne, eni ntu'u ña kākā'an ntódo ña ni ñā'a san. Dōo vá'ā ó kaka'an ña. Dukuān ne, vānchu'un tītīn ña Israee ni ñā'a é ña te ña Israeé di, kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu. ² Ntá tsi iō ñā Israee é ña ni kuínti'xe ña. Dīvi ñā nateñu núu ña ña é ña te ña Israeé san ne, tsī'i ña dikī ña é kadā kuení kini ña iña ña kuínti'xe i san. ³ Kidáā né, na'ā intóo Pablu ni Bernábee ñuú tsikan ne, ñā ni ū'ví kue'en ña é kākā'an ntódo ña, tsí ini ña tsí Xuva ko kaxntii ña ñā. Ntáka'an ña é kuān nte vá'ā o dé Xuva ko ni kō. Xuva kō né, ntāda ntaa ña é kākā'an ñā iña ña, tsí xe'é ña ntii ñā é kūvi vií ña nuu i e dōo na'nu, e dōo kue'e kuenta kué'e ña. ⁴ Ntá tsi ña ntoo ñuu tsikán ne, ñā te dadīi tsī ó ntádē kuení ña; tsi iō ñā ne, ña Israee ntántikīn ñā ne, iō ñā ne, pustrú san ntántikīn ña. ⁵ Kidáā ne, ña Israeé san ni ña nguiī sán ne, nātee tá'an ña xu'u ña ni ña odo nūu iña ña, é ntukū nuu iní ña nté koo nantō'o ña pustrú san ne, nté koo kue'é xuu ña ña di. ⁶ Ntá tsi kútuni Pablu ni Bernábeé ne, īnu ña, kue'en ña ñuú Listra ni ñuú Derbe, ñuu é ntáduku ntée ñuú Licaunia. Kué'en ñā ntíkō diñi ñuú san di, ⁷ ntaíka ña, ntáka'an ntódo ña tú'ūn va'á iña Jēsuu.

Dā xe'é xuu ña Pablu ñuú Listra

⁸ Ñuú Listrá ne, ítūví uun ñatīi, ña natīn dí'in ī. E dúkuan kāa ña nte da káku ña. Nté uun ito ña ni kuvi kaka ña. ⁹ Ña sāl'á ne, tekú ña é kākā'an Páblu. Pablú ne, īto vá'a vá'a ña ña ne, kūtuni ña tsí nñ kue'én ini

ña intée ini ña é kŭvi ntuvá'a ña. ¹⁰ Kidáā ne, un ntíi tsi kāká'án Pablu ni ña:

—¡Nakuntítsin! —ka'an ña.

Koó dā kaentíta ntaa ñatíi san nakuntítsi ña ne, eni ntu'u ña kākā ña. ¹¹ Dā íni ña'a san é kŭvi idé Pablu ntavá'a ña ña ne, koó da vañi ñā ntatíin ña:

—¡É i'a xée úvi ñā'a é uva kō é vē'xí nte e dukún kān ne, vata ntāa ñatíi ntāa! —ka'an ñā'a san é tū'ún Licaunia ntáka'an ña.

¹² Ntáka'an ña é Bernābeé ne, ñā nani Zeú ne, ntáka'an ña é Pablú ne, ñā nani Herme, tsí ñā de kākā'an ntódo ña. ¹³ Kidáā ne, xée dutu úkun Zeu é tuví diñi ñuú kān. Xée ña, ntēka ña duntíkí ni le'e é ntukutu lāa. Tsí ntio ña'a san é ka'ní ñā duntíkí san é kuē'é ña doméni iña pústrú san, tsí xuva ñā, kuíni ña. ¹⁴ Ntá tsi dā kútuni Bernábee ni Páblu é ncho víi ña'a sán ne, nākatsin ña du'nu ñā vata xkoó ini ña da dóo u'vi kakúvi ña ne, koó dā ntaínu ña kue'en ña mé'ñū ña'a san ne, un ntii tsí ka'an ñā ni ñā:

¹⁵ —¿Nté kui kuān ó ntáde ntu nto? Nti'í ne, ñatíi ni'í ntí nto. É ve'xi nti é kākā'an ntódo ntí ni ntō vata koo é xtuví mii nto é dótō tsi ntaíntíkín nto é ña kaidiá'vi vata koo é kuntíkín ntó Xuva kō, ña kantító. Ñā de kŭ'vē ñā vi'í antívi ni ñūxiví, ni ntute ñu'u, ni un ntí'í é ío da mí'í ka. ¹⁶ Ntuví di'na ne, xé'e Xuva kō é kuntíkín ñā'a da nēe ka itsi e ntío ña; ñā ni ē'nté nuu ña. ¹⁷ Ntá tsi ña ni tsoo mií kue'en ñā nto, tsi náñe'e ñā nto é Xuva nti'xe ko ñā da é dóo vá'ā o dé ña ni ntō. Tsí kanakín ña davi nte e dukún kān ne, kata'xi ña é kŭvi é tata, kata'xi ña é kō'o é kākā'xi ntó, kanaxnuu díní ñā nima nto.

¹⁸ Sá'ā ka'án pustrú san ni ñā. Ntá tsi dá kuētsi kŭvi idé ña é nte nuu ña é kākā'ní ña'a san duntíkí san kuenta iña ña.

19 Kidáā ne, xéē ña Israee, ña vé'xi ñuú Antioquia ni ñuú Iconiu, tsí'i ña ñi ña'á san é kué'é xuu ña Pablu. Dā kúvi ne, kī ñu'u ña ña ñi ñi ñuú san, tsí e xí'i ña, kuíní ña. 20 Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, nātaká nuu ña, ntáñī ntée ña ña. Kidáā ne, nākuntītsí Pablu, kúkī'ví xtuku ña má ñuú Listra. Utén san ne, kué'en ñā, ntuvi ñā Bernabee, ñuú Derbe.

21 Dā kúvi ka'an ntódo ña tú'ūn va'á san ñuú Derbé ne, kūvi idé ña e dóo títín ña'a kuínti'xe ña Jesuu. Kidáā ne, ntíko koō ñā, ita ntí'xin xtuku ña ñuú Listra, ni ñuú Iconiu, ni ñuú Antioquia.

22 Ikān ne, nátsu'un ka'nu ña nima ñā kuínti'xe i san, ntáka'an ñā ni ñā é ña ku tee dá'na ñā é kuínti'xe ña Xuva kō ne, xé'e ñā é kūtuni ña tsí kue'e īo é nto'o ko ñūxiví a é xēe o mí kadē kū'vé Xuva kō.

23 Kidáā ne, nakaxnúu ña ñatā, ña é kodo nūu é un é un xúkun ña kuínti'xe i. Ka'an ntá'vī ñā, intóo ixu ña ne, dā ntáda ña ña kuenta ntá'a Tó'o kō, ña é intée ini ña.

Dā náxee xtúku Pablu ni Bernábee ñuú Antioquia

24 Kidáā ne, itā nti'xin ña, ntuvi ña, dá kanī ñuú Pisidia, xee ña ñuú Panfilia. 25 Kué'en ña, kūka'an ntódo ña ñuú Pergé ne, dá kué'en ña ñuú Ataliá ñi.

26 Ikān ñu'ú ña tun ntóo ka'nu, kué'en ña, náxee ña ñuú Antioquia, mí eka ña da táxnūu ña kuínti'xe i san ña é vī ñā tsiñu é xe'e Xúva ko ñā. Ne, é kūvi dé ntaa ntí'í ña tsiñu san. 27 Dā ve tsi náxee ña ñuú Antioquiá ne, kāna ña un ntí'í ntí'í ña kuínti'xe i san é na nātaká nuu ña ne, dá ntaa ña ni ña un ntí'í nté ō dé Xuva ko ni ñā, nté ō xe'é ña itsi é kuínti'xe ña'a, ña é ña te ña Israee san ñi. 28 Kidáā né, dóo na'a intóo ña nī ña kuínti'xe i san.

15

Dā xió junta iña ñá odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusaleen

¹ Ntuvi tsikán ne, xío ñatī, ña e éka ñuú Judea, xee ña ñuú Antioquiá ne, ikān éni ntu'u ñā ntánañē'e ña ña kuínti'xe i san, ntáka'an ña:

—Tē ntio nto nakáku nto nta'a Xuva kō né, da miī é tē'nte un siin kúñū é ixi nto, vata ō xtúvi Muísee é vīi o —ka'an ña.

² Ntá tsi Pablu ni Bernábeé ne, ñá nī xkúntee iní kue'en tsí ña é ntáka'an ñá tsikan. Dukuān ne, ña kuínti'xe i sán ne, nakaxnúu ña Pablu, ni Bernábeé, ni uvi uní ka ení ña, ña kuínti'xe i di, táxnūu ña ña é kī'in ñá ñuú Jerusaleen, kíkoto ña pustrú san, ni ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i san, tsíxe'e ña kuēnta iña i é kāka'an ñá'a san é vīi ña.

³ Kué'ēn ña kuínti'xe i san, kuntéka itsi ña ña. Dā ita ntí'xin ña ñuú Fenicia ni ñuú Samariá ne, ikān ntáa ña ni ñā nté ō kuínti'xe ña é ña te ña Israeé san, é tsoo miī ñā e kuínti'xe di'na ña ne, eni ntu'u ñā ntántikīn ñá Xuva kō. Dā téku ña kuínti'xe i sán ne, dōo dīnī ña.

⁴ Dā xee Pablu ni Bernábee ñuú Jerusaleén ne, kué'en ñā mí ntoo ña kuínti'xe i san, nī pustrú san, ni ñata, ña odo nūú iña ñá ne, dōo dīnī ña dá xee ña. Ikan tsī ntáa ña ni ña un ntí'ī nté ō dé Xuva ko ni ñā.

⁵ Ntá tsi iō ña fariseu, ña kuínti'xe i, ntáka'an ña tsí da miī é tē'nté kúñū é īxi ña é ña te ña Israeé san, é da miī é kāda ntaa ña lei Muísee di.

⁶ Kidáā né, miī tsī pustrú san ni ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i san, nátaská nuu ña, ntánatīn ña nté koo ka'an ña. ⁷ Dā ku e ví'i ntánatīn ña ne, náakuntītsí Pedru, kaka'an ñá ni ñā:

—Ení, é īni nto tsí Xuva kō ne, nté di'na nakaxnúu ña ko é kā'án u ni ñā'a, ña é ña te ña Israeé san,

tú'ūn va'á ñña Tó'o ko Jēsuu vata koo é kuínti'xe ñña. ⁸ Xuva kō ini ñña nima ko nté ntaa ne, náñē'e ñña kō tsí intée ini ñña é kī'i ñña ñña'a, ñña é ñña te ñña Israeé san, tsí xe'é ñña é kunūu Espíritū Sántū nima ñña vata tsí o dé ñña ni ko xo'ō dá kuínti'xe ko ñña. ⁹ Vevíí ne, é ntudadíi ñña ni kō, tsí Xuva kō ntántoo ñña nima ñña dí dā kuínti'xe ñña. ¹⁰ Vi'a ve ne, ¿nté kui kakini nteé ntó Xuva kō? Ñña kúvi nakuido o ñña'a san é kada ntaa ñña un nti'í e xkoó ini o e xtúví ññata kō é víi o. Tsí nté ññata kō, nté xo'ō, ñña ni kūtíi o kāda ntaa o. ¹¹ É Iní nto tsí doméni tsi nakáku o nta'a Xuva kō ne, dóméni tsi nakaku ñña é ñña te ñña Israeé san dí tē kuínti'xe ñña —ka'án Pedru ni ñña.

¹² Kidáā ne, diin diin tsi nakuntoo ñña vata koo é kīni vá'a ñña é ntáka'an Pablu ni Bernábee, é ntaa ñña ni ñña un nti'í nuū i e dóo na'nu é edé Xuva ko nī ñña é ñña te ñña Israeé san. ¹³ Dā kúvi ntáa nti'í ñña ne, eni ntu'u Sántiau kaká'an ñña ni ñña:

—Kini nto ve é kāka'án u ni nto, ēni: ¹⁴ Ntāa Simuun Pedru ní kō nte o dé Xuva kō. Tsi nté dí'na xe'é ñña itsi é nī'i ñña é ñña te ñña Israeé san é vā'á nta'a ñña, ñña é nākaxnúu ñña é kuvi i'xá ñña. ¹⁵ Sá'ā né, vata tsí ó uve na'a nte dí'na dá ka'an ñña ka'án naa Xuva ko:

¹⁶ Da kidáā ne, nti'xi ú,
naxtūví u uun i'xá Davii é víi ñña rei
vata o dé Davii da itúvi ñña.

¹⁷ Kidáā ne, un nti'í nti'í ñña'a, ñña é ñña te ñña Israeé,
ñña é nakaxnúu ú é kúvi ñña iñá ko ne,
dīvi ñña nantúku ñña kó é kuntikín ñña ko.

¹⁸ Sá'a kāka'an Xúva kō;
nté dí'na tá'xi ñña kútūnī ko tsí kuan kōo kuvi,
ka'an ñña ka'án naa ñña kídaā.

¹⁹ Dukuān ne, ká'án ú tē ñña nateñu núu o ñña é ñña te ñña Israeé san e xtúví mii ñña é kuínti'xe dí'na ñña vata koo é kuntikín ñña Xuva kō. ²⁰ Mii tsí é taxnuu

o tūtú iña ña, ká'an o ni ñā é ñá ku ká'xi ñá kúñū kiti é intáa ntēe xuva ñā, ña inúu ini ñā ne, ña vii ña é kini kaa ni ñadī'í ne, ñá ká'xi ñá kúñū kiti é ña ni kii ntí'í niñi i, nté niñí ti ña ká'xi ña. Sá'a tsi ká'án o é vii ña. ²¹ Tsí ini ña'a é kuān koo vii o nté ntūvi di'na. Tsí dā mí'i ka ñuú iō ñá ntáka'an ntódo lei Muísee, tsí vata dá sábadu ntánakuā'a ña lei san má ūkún ña Israeé san —ka'an Sántiau.

²² Kidáā ne, pustrú san ni ñatā sán, ni ūn ntí'í ntí'í ñá kuínti'xe i sán ne, íntēe iní ña é nakaxnūu ña uvi ña'a ení ña é kī'in ñá nī Pablu ni Bernábee ñuú Antioquia. Nakaxnúu ña Juda Barsabaa ni Sílā. Ñatí sa'lá ne, dōo na'nu ña'a ña iña ña kuínti'xe i san. ²³ Táxnūu ña tutú di é kī'in ni'i ña. Kaka'an tutú san:

“Ntí'í é pustrú ntí, ni ñata, ña odo nūú, ni ūn ntí'í ntí'í ñá kuínti'xe i ne, taxnūu ntí ntusi iña ení ntí, ña é ña te ña Israee, ña ntoo ñuú Antioquia, ni ñuú Siria, ni ñuú Cilicia di. ²⁴ Dā vé kutuní ntí tsi iō ña'a, ña ñe'e ñuú mí ntoo nto, ña é nāteñu núu ña nto vata koo é nādama nto é ntákuínti'xe nto. Ña tsíkán ne, ntáka'an ña tsi da mī é tē'nte kúñū é ixi ntó, da mī é kāda ntaa nto lei Muísee. Ntá tsi ña te ntí'í ní taxnūu ntí ña. ²⁵ Dukuān né, un tsi dē kuení ntí é nākaxnúu ntí uvi ña'a ení ntí é taxnūu ntí ña é kī'in ña ni Bernábee ní Pablu, ení kō, ña dōo kakuinima ko. ²⁶ Dīvi ñā ne, ñá ni u'vī ni'i ña ntuvi iña ña, é kuān te na kuví ña kuenta iña Tó'o ko Jesūcristu. ²⁷ Dukuān ne, táxnūu ntí Júda nī Sílā, é ká'an mī ña ni ntō, é nañē'e ñá nto un ntí'í sá'a. ²⁸ Sá'a xío ntaa iní ntí nī Espíritū Sántū, é ña vá'a o é nantō'o ntí nto. Mii tsi nuū i sá'a é kantio é vii nto: ²⁹ Ña ká'xi nto kúñū kiti e xntáa ntēe ña'a xuva ñā; ñá ka'xī ntó niñi ti, nté kiti é ña ni kii vá'a niñi ti. Ñá vii nto é kini kaa ni ñadī'í di. Sá'a tsí é ká'án ntí ni ntō: Te kāda ntaa

nto sá'a ne, vá'a koo kuntōo nto”, ka'an ñá ini tutú san.

³⁰ Kidáā né, kīi ña, kue'en ña mí táxnūu ña ña ñuú Antioquia. Dā náxee ñá ikān né, kāna ña un ntíí ntíí ña kuínti'xe i san é na nātaká nuu ña é kué'é ña ña tutú san. ³¹ Dā kúvi nakua'a ña tutú san ne, náku'un dīnī nima ñá, tsi dóo vá'ā ó kaka'an.

³² Júda nī Sílā ne, ña ntáka'án naa Xuva ko dí ne, dōo nátsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san, ntaxé'e ña ña itsi nté koo yíí ña. ³³ Dā kú titín ntuvi ntoo ña ikān ne, ña kuínti'xe i san nátsu'un itsi ña ña, kaka'an ñá ni ñā:

—Va'a vá'a tsi kunú'u nto mí ntoo ení nto, ña táxnūu nto —ka'an ña.

³⁴ Ntá tsi Sílā né, ntío ña é kūkuií ka ña, kutuvī ñá ñuú Antioquia. Ñá ni nū'u kantí'i ña. ³⁵ Pablu ni Bernábee dí ne, kántoo ña ni ñā. Dōo titín ka ña kantóo ña é nakuā'a ña ña'a san, kaka'an ntódo ña tú'ūn Tó'o ko Jēsuu.

Dá kué'én Pablu, kúka'an ntódo ña e kúvi ūvi íto

³⁶ Dā kú titín ntuvi ne, kaka'an Páblu ni Bernábee: —Kí'in xtuku ō, kikoto ní'ni o ení kō, ña kuínti'xe i san, da mí'i ká ñuu mí ñe'e o, íxka'an ntódo ō tú'ūn Tó'o ko Jēsuu. Kikoto ntódo ō nté o de ña —ka'an ña.

³⁷ —Kuvi ni —ka'an Bernábee—. Ntá tsi kunteka ō Juan Marcú dí —ka'an ña.

³⁸ —Ñá'ā —ka'án Pablu—. Tsí divi ñā né, tsoo mii ña kō dá ñe'e o ñuú Panfilia. Ñá ni de ntaā ñá tsiñu ña —ka'án Pablu.

³⁹ Kidáā ne, naa núu ña ntuvi ñá ne, kīi ntee xio tá'an ña. Bernabeé ne, kué'en ña, ntēka ñá Juan Marcú. Ñu'u ña tun ntōó ka'nu, kué'en ña ñuú Chipre. ⁴⁰ Pablú ne, nākáxnúu ña Sílā é kī'in ní'i ña ña. Kué'en ñā, ntuvi ña, da kúvi ka'an ntâ'ví ení ña iña ña. Ntáka'an ña é na kūnuu mé'ñu, kūnuu

dava Xuva ko ña. ⁴¹ Kidáā ne, ítā nti'xin ña ñuú Siria ni ñuú Ciliciá ne, ntánatsu'un ka'nu ña nima ñá kuínti'xe i san.

16

Dá kuē'en dád̄i Timoteu ní Pablu ni Sílā

¹ Pablú ne, xée ña ñuú Derbé ne, dá kuē'en ñá ñuú Listra. Ikān ne, nání'i ña uun ña'a, ña kuínti'xe i, ñá nani Timōteu. Di'i ñā ne, ña Israeé ne, kakuínti'xe ña Jesuu. Uva ñā ne, ñá te ña Israeé ña, tsí ña griegu. ² Un ntí ntí ña kuínti'xe i, ña ñuú Listra, ni ña ñuú Iconiú ne, kaka'an ñá tsi dóo va'á ña'a Timoteu. ³ Ntío Pablu é dad̄i kī'in ñá ni ñā, ntá tsi di'na te'nte kúñū é ixi ñá vata koo é ña kadá kuení kini ña Israee, ñá ntoo mí kī'in ña, tsí ini ntí ntí ñá tsí uva ñā ne, ña griegu. ⁴ Un ntí ntí ñuu mí kaita nti'xin ñá ne, xé'e ñā é kūtuni ení ña, ña kuínti'xe i san, tú'ūn e táxnūu pustrú san ni ñata, ña odo nūu iña ña kuínti'xe i ñuú Jerusaleen, é kaka'an ñá ni ñā nté koo víi ña. ⁵ Dukuān ne, dií dií ka nīi kue'én ini ña'a san kuínti'xe ña Xuva kō. Utén utén kakutit̄in ña kuínti'xe i.

Dā íni Pablu é kii dito úun ñatī, ña ñuú Macedonia

⁶ Ña ni xé'e Espiritū Sántu ítsi é kī'in ña, kika'an ntódo ña tú'ūn san ñuú Asia, tsí xio ñuu ntío ña é kī'in ña. Dukuān ne, ñuú Frigia ni ñuú Galacia ita nti'xin ña ne, ⁷ xée ña diñi ñuú Misia. Kidáā ne, ntio ña é kī'in ña nte ñuú Bitinia, ntá tsi Espiritū Sántu sán ne, ña ni ntío xtūku ña é kī'in ñá ikān. ⁸ Dukuān ne, ído ntūú ña ñuú Misia, kúntí ña ñuú Troa, mí kanaxee tún ntóo na'nu. ⁹ Niñu tsikán ne, xée nūú Pablu úun ñatī, ña ñuú Macedonia. Ntitsí ña, kaka'an ña: “Ki'xi kudii nto ñuú nti, dá xntii ntō nti”, ka'an ña. ¹⁰ Dá kuān o íni Pablú ne, xío ntí ntí

é k̄l'ín nti ni ña ñūú Macedonia, tsí kútuní nti tsí mii Xuva ko kākana ña nti é k̄l'ín nti, kika'an ntódo ntí nī ña ntoo Macedonia tú'ūn va'á san.

Dā xéé Pablu ni Síla ñūú Filipu

¹¹ Kidáā ne, ñú'ū ntí tun ntóo ka'nu ñūú Troa, kue'en ntáa ntí ñuu é tuvi mé'ñu ntute ñu'u k̄n, ñuu é nani Samōtracia. Utén san ne, xéé ntí ñūú Neapoli. ¹² Da kidáā xéé nti ñūú Filipu, mí ntoo ña vé'xi ñūú Roma. D̄ivi ñūú é díí ka ka'nu é un ntíí ntíí ñuu é k̄duku ntée ñūú Macedonia. T̄itín ntuvi intóo ntí ik̄n. ¹³ Dā xee ntúvi iō dá'na ne, ntíi ntí diñi ñūú san, kue'én nti diñi ntute ka'nu k̄n mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña'a san, kuíni nti. Ikan tsí ñu'ú nti, ntáka'an ntódo ntí ni ñad̄í'í, ña náta ká nuu ik̄n, tú'ūn va'á iña Jesús. ¹⁴ Uun ña'a, ñá nanī Lidiá ne, ñūú Tiatira vé'xi ña. Doo kué'e kadiko ña. Ña s̄á'á ne, dōo kanuu iní ña Xuva kō. Xuva kō dé vitā ñá nima ñá vata koo é kinī ña é k̄aka'án Pablú ne, kuínti'xe ña. ¹⁵ Kidáā ítsi ntuté ña ni ūn ntíí ntíí ñavi'i ña ne, kaka'an ñá nī nti:

—Te kadē kuení nto é nuu é ntaā i e kuínti'xe kó Tó'o ko Jesūcrístú ne, ki'xi nto, kixkúntōo nto nú vi'i kó k̄n —ka'an ña.

Xē'e kuétsi ña nti é kuntōo nti.

¹⁶ Uun ntuvi ñe'e xtúku nti mí é dukuān xkoó ka'an ntá'ví ña. Dá kué'én nti itsi k̄n né, tā'án nti ni ūn ta'nú kuetsi, ta'nú nuu é ña v̄á'a nima í ne, dōo kue'é diu'un ni'í tun iña tó'ō tún tsí kanakoto ntodó tun. ¹⁷ Tá'nu s̄á'á ne, íntik̄ín tun ntí ne, koó da k̄achu'u ntáa tún, kaka'án tun:

—Ñatíí sa'á ne, ntáde tsiñu ña kuenta iña Xuva ko, ña e dōo ka'nu ne, ntáka'an ñá ni kō nté koo nakáku o nta'a Xuva kō —ka'án tun.

18 Títin ntuvi kuan o dé tun, da nté ña ni kutíi ká Pablú nima ña. Kidáā né, xkokōto ña, kaka'an ñá nī é ña vá'ā san é nuu nimá tun:

—Kuenta iña Jesúcristu, ntíin nimá tun —ka'an ña.

Ne, ura dú'va tsi i ntíi é ña vá'ā san.

19 Tō'ó tun ne, dā kútuni ña tsí ña tuví ka nté koo ni'i ñá diu'ún ne, tīn ña Pablu ni Sílā, íntēka ña ña nta'a ña tsíñu i un tsi nte me'ñú i kán. 20 Ntāda ña ña kuenta ntá'a to'o, kaka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, ña Israee ñá ne, ntánatēñu nuu ña ña ñuú kō. 21 Tsí un ntí'i é vatā xkoó ini ña ñuú ña kán ntánañē'e ñá kō ne, ña kúvi vii o, tsí xo'ō ne, ña ñuú Roma o —ka'an ña.

22 Kidáā ne, un ntíi ntíi ña'a san ínchu'vi ñá ña ne, xé'e tō'ó san itsi é nantíi ñá ña ne, dā natií nuu ña ña ntuku. 23 Un vá'a tsi natií nuu ña ñá ne, dā tsú'un kutu ña ñā vi'i utun. Tēe tsiñu ña ña kade kuenta xí'i vi'i útun é kuēnta tsí vii ña vata koo é ña ntii ña. 24 Ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, dē ntaa ña é kākā'an tó'ó san ne, tsú'un kutu ñā Pablu ni Sílā ūun tsi nte iní i kán ne, ini útun tsu'un ntido ña dí'in ña vata koo é ña kaka ña.

25 Dā kú dava ñuú ne, ñu'u Pablu ni Sílā, ntáka'an ntâ'ví ña, ntaíta ña nchu'ún Xuva kō ne, ntaíni ntíi ntíi ña ñu'u kutū san. 26 Dā nēnī ña dá un vá'a tsi ntii táan. Dá kaníi vi'i utun san kantá nuu. Kidáā né, nākaan míi ūn ntíi ntíi xi'i vi'i utun sán ne, ntii nuu ta'an ntíi kadena é odō kútu dī'in ña ñu'u kutū san. 27 Da kidáā ntóto ña kade kuenta xí'i vi'i útun san. Dā kútuni ña tsí kantii ntaa ntíi xi'i vi'i útun sán ne, ura tsí i tava ña kaa ñā é kā'ni mii ña kúñu ñā, tsi é ntíi ntíi ña ñu'u kutū san, kuíni ña. 28 Ntá tsi Pablú ne, un ntii tsí ka'an ña:

—¡Ñá ku kuān xkoó de ntō! tsí ntíi ne, i'a ñu'u ntíi ntíi —ka'an ña.

²⁹ Kidáā ne, ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, íkan ña ñū'ú ne, kaxkainu ña kukí'vi ña iní vi'i utun kán. Koó da kāmí'i ña inchítí ña nú dī'ín Pablu ni Sílā. ³⁰ Kidáā ne, nantíi ña ñā vi'i utun sán ne, tsixe'e ña ñā:

—Dívi ntō, ¿nté ntu koo vii u é nakáku ú nta'a Xuva kō? —ka'an ña.

³¹ —Kuinti'xe nto Tó'lo ko Jesūcristú ne, nakaku ntó nta'a Xuva ko, ni ūn ntíi ntíi ñavi'i nto dī —ka'an ñā ni ñā.

³² Ne, ntáka'an ntódo ña ni ñā tú'ūn va'á iña Xuva kó, ni ūn ntíi ntíi ña ntoo nú vi'i ña kán dī. ³³ Dívi tsi nīñú san ne, ña kade kuenta xí'i vi'i útun sán ne, nākate nuu ña mí ni'i kui'í Pablu ni Sílā. Kidáā né, ítsi ntute ña, ni ūn ntíi ntíi ñavi'i ña dī. ³⁴ Kidáā ne, kúxee ni'i ñā Pablu ni Sílā iní vi'i ña kán né, ikán xe'é ña é ká'xi ña. Dōo dīnī ña ni ūn ntíi ntíi ñavi'i ña tsi e kuinti'xe ña Xuva ko vē.

³⁵ Dā tuví ne, táxnūu to'ó san mau é kūkoto ná te nantíi ña Pablu ni Sílā. ³⁶ Kidáā ne, kāka'an ñā kade kuenta xí'i vi'i útun san:

—É tā'xi to'lo ítsi é nantíi ú nto. É kūvi ntii nto ve ne, vá'ā o vá'a tsi kuē'en nto —ka'an ña.

³⁷ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ña:

—¿Mí'i ntū? Tsi ntí'í ne, ña ñūú Romá nti ne, dívi ñā natíi nuu ña ntí ntuku mé'ñū ña'a san dá vāta xntekú ku've ñā leí san iñá nti. Dotō tsi tsú'un kutu ñā ntí vi'i utun. Vevíi ne, ntio ña é nantii xu'ū ñā nti. ¡Ñá'ā! Na ki'xi mii ñā, dá nantíi ña nti —ka'an ña.

³⁸ Kidáā né, ntiko kōó maú san, kunú'u na ne, ntaa na ni tō'ó san é kāka'án Pablu. To'ó san ne, dōo u'ví ña da kútuni ña tsí ña ñūú Roma. ³⁹ Kidáā ne, kuē'en ña, kūnaka'nu ña iní Pablu ni Sílā ne, kidáā ne, nantíi ña ña, kaka'an ña:

—Víi nto da xe'e, ntii nto ñūú nti —ka'an ña.

40 Dā ntíi ña vi'i utun sán ne, kúnū'ú ña nú vi'i Lidia. Ikān nátaská nuu ña un ntíi ntíi ení ña, ña kuínti'xe i sán ne, nāxnuu ka'nu ña iní ña. Da kidáā ntíi ña, kue'en ña.

17

Dā itsú'un ña ñuú Tesalonica

1 Kué'ēn Pablu ni Sílā, ita ntí'xin ña ñuú Anfipoli ni ñuú Apolonia, xée ña ñuú Tesalonica, mí tuví xúkūn ña Israee. 2 Vata xkoó ini Pablú ne, ñé'e ña má ūkún kan ntūvi dá iō dá'na. Úni ito ñé'e ña é tíin ña ni ñā'a san, 3 kanañē'e ña ña mí uve na'a Tú'un Xuva kō nte dí'na é da miī é ntō'o Cristu, ña nakaxnúu Xuva kō ne, da miī é ntotō xtuku ña te xi'i ña. Kaka'an ña:

—Diví tsi Jēsuu é kākā'án ntí ni ntō né, diví ñā é Cristu ñā, diví ñā é taxnuu Xuva ko ñā —ka'an ña. 4 Iō ñā Israee san ne, kuínti'xe ña é kākā'an Páblu ne, kúdadii ñā nī Pablu ni Sílā. Nā te da dīi ñā griegu, ña é ntānuu iní i Xuva ko, ni ñadī'i, ña e dōo na'nu ña'a ne, kuínti'xe ña di. 5 Ntá tsi ña Israee, ña é ña ni kuínti'xe i ne, kūne'u iní ña ni ñā. Kidáā né, ide ña é nátaská nuu natíi kini ntāa, na é dotō tsí ntáñi dú'xen nu â'ví kán. Nátaská nuu na ne, dā nakutsú'un na da kaniñi ñuú san. Kidáā ne, ínti'u na nú vi'i ña nani Jāsuun, ntānantuku nā Pablu ni Sílā é ntāda na ña kuenta ntá'a ña tsíñu i. 6 Ntá tsi ña ni naní'i na ña. Mii tsi Jāsuun, ni túku ení ña, ña kuínti'xe i san naní'i na. Ntáñū'u na ña, kue'en ni'i na ña nta'a ña tsíñu i san ne, koó da vāntiñi na ntáka'an na, ntátsi'i kuétsi nā Pablu ni Sílā:

—Ñā sā'á ne, da kaniñi ñūxiví a ntaíka ña, ntānakutsú'un ña ñā'a. Vevíi ne, un tsi nte í'a xee ñā ve ne, 7 Jasuún san ne, xé'e ña vī'i ña é

kuntōo ña. E ntáde ña sá'a ne, dōo xíi kaa. Ñá te kaiko ñu'u ña rei ñuú Roma, tsí ntáka'an ña é iō túku rei, ñá nani Jēsuu —ka'an na.

⁸ Un ntíí ntíí ña'a san ni ña tsíñu i san ne, dōo ítsu'un ña da téku ña sá'a. ⁹ Kidáá né, kí'i ña diu'un Jásuun ni ña ntíí ní'i ña ne, nangáva ña ña.

Dā intóo Pablu ni Síla ñuú Berea

¹⁰ Dā kuáa ne, táxnūu ña kuínti'xe i san Pablu ni Síla é na kí'in ñá ñuú Berea. Dā xee ñá ikān ne, kué'en xtūku ña má ūkún ña Israee. ¹¹ Ña Israee, ñá ntoo ñuú Bereá san ne, díi ka vita ini ña é ña ntoo ñuú Tesalonica, tsí nñi kue'éen ini ña ntaíni ña Tú'un Xuva kō ne, utén uten nántuku ña mí ūve na'a Tú'un Xuva kō da nté kutuni ñá tē nuu é ntaā i é kākā'an ñá ni ña. ¹² Dukuan ne, dōó títin ña Israee kuínti'xe ña, nī ña griegú di, tē tíi te ñadí'í, kuān te dōo na'nu ña'a ña ne, kuínti'xe ña di. ¹³ Ntá tsi dā kútuni ñá Israee, ñá ntoo ñuú Tesalonica, é kākā'an ntódo xtuku Pablu tú'un Xuva ko ñuú Bereá ne, xée ñá é nakutsu'un xtūku ña ña'a san. ¹⁴ Ntá tsi ña kuínti'xe i sán ne, ura tsí i táxnūu ña Pablu é na kí'in ña nu ntute ñu'u kan. Mii tsí Síla ni Timōteu kántoo mii ña ñuú Berea. ¹⁵ Ña ixntéka itsi Pablú ne, kué'en ña ni ña un tsi nte ñuú Atena. Dā ntíko kōo xtūku ña, kaka'an ñá nī Síla ni Timōteu é na kí'in kantí'i ña, kíkuntóo ña nī Pablu.

Dā itúvi Pablu ñuú Atena

¹⁶ Nñi dukuān tuví Pablu ñuú Atena é kantétu ña Síla ni Timōteu ne, dōo dé kuení ña dá ini ña tsí ña ntoo ñuú Atená ne, da mī kue'en tsi sántu ntúvá'a naa iō iña ña. ¹⁷ Dōó kí'in itō ñe'e ña má ūkún kán é natiin ña nī ña Israee san ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña ntánuu ini i Xuva kō. Utén utén ñe'e ña nu â'ví kán dí, kaka'an ñá nī ña ntánataká nuu ikān. ¹⁸ Ikān ne, xíó ña'a, ña ntántikín túku nchu'un iña ñá nani

Epīcurú ne, xíō túku ña'a, ña ntántīkín nchu'un é nani ēstoicu. Ña sá'á ne, ntáka'an ña:

—¿Neé ntu kani tú'un é kuān nte kaká'an ña? —ka'an ña.

Íō ñá ne, ntáka'an ña:

—Vata té é tūkú xuva ncho nañe'e ñá kō —ka'an ña.

Tsí Pablú ne, kaka'an ntódo ña tú'ūn va'á iña Jesúsú ne, kaka'an ñá e ntóto xtuku ña dá xi'i ña. ¹⁹ Kidáā ne, ntánteka ñā Pablu, kue'en ní'i ña ña uun mí nani Areōpagu, mí é dukuān ntánataká nuu ñata ña odo nūu, ntaxé'e ña itsi ña ñuú i san. Tsixe'e ñā Pablu:

—Ká'an kūdii ntó, na kīni nti neé nchu'un xee é vexní'i ntō. ²⁰ Tsí nti'í ne, ñá te kãñe'e dikí nti é kãka'an nto, tsí tuku nchu'un é iní nti. Nañe'e kudii ntó nti nee é kani tú'un é kãka'an nto —ka'an ña.

²¹ Tsí ña ñuú Atena ni ña da xee ntóo ikān né, da mii kuē'en tsi nchó kini ña nee é dā ve kakuvi é natín ña.

²² Kidáā ne, nákuntītsí Pablu mé'ñū ña'a san Areopagu kán ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Dīvi ntō, ña ñuú Atena, é īnī u tsí dōō īō xuva ntō e ntānuu iní nto. ²³ Dā ítā nti'xin ú ñuú nto, kaito dītó u nee nti'í nti'í iña nto e ntānuu iní nto ne, nāni'í ko uun nú naa kan mí ūve na'a kaka'an: “Iña xúva kō, ña e ñá ini o xoo ñá'a”, ka'an. Dīvi tsi xuva ntō, ña e ñá ini ntó ne, dīvi Xuva kō é kãka'án u ni ntō vevii.

²⁴ Tsí Xuva kō né, dē kú've ñá ñuxiví ni un nti'í é īō. Dīvi ña Tó'ō e dukún kan ni ñūxiví a. Ña te ví'í mí de vá'a ña'a tuví ña. ²⁵ Nté ña tuví nee iña é kūvi kué'e o ñā, tsí ña tuví nee iña é kãtaan nūu ña. Mii ña kãta'xi ña ntuvi iña ko ni tatsin é ta'ni o, ni un nti'í é īō iña ko, xe un xé un ō.

²⁶ Uun tsi niñi ko dé kû've Xuva ko un ntí ntí o é ntoo o da kaní ñūxiví a. Mii ñā de kû've ña nté kaa ntuvi kuntoo o ñūxiví a nī mí'i ñūú kuntoo o, xe un xé un ō. ²⁷ Kuān o dé Xuva kō, tsi ntío ña é nantuku o ñā, un ntí ntí o, da nté koo é nani'í ko ña. Ntá tsi ña te nté sa ikā tuví ña, ²⁸ tsí d'ivi ña ta'xi ña ntuvi iña ko, nī é kakantá nuu o, nī é tuví ō. Kuān ó uve na'a, kaka'an ñāta ntō, ña de vá'a tutú san, kaka'an ña: “Xo'ō ne, i'xá Xuva ko ō”, ka'an ña. ²⁹ Tē nuu é ntaā i é i'xá Xuva kō kúvi ō ne, ña kúvi kā'an o é Xuva ko da nēé ka ntí'i, tē kaá kuaan, tē kaá kuí'xín, o xuu e ntáva'a naa ña'a vata ō dé kuení mii ña é vata kaa Xuva kō. ³⁰ Ntuvi di'na ne, dé ka'nu iní Xuva ko nī ña intóo kídaā e kuán o dé ña, tsí ña ni iní ña nté koo víi ña. Ntá tsi vevíi ne, ntio Xuva kō é nadama ō nima kíni kaa ko. ³¹ Tsi e xtúví Xuva ko ūun ntuyi é xntékú ku've ñā da kaní ñūxiví. Tsí é nakaxnúu ña uun ñatíi, ña é xntēku kû've. É ini ó xoo ñá'a, tsí nantóto Xuva ko ñā dá xi'i ña —ka'an ña. Dukuan ō ka'án Pablu ni ña.

³² Dā téku ña'a san é kākā'án Pablu é ntóto xtuku uun ña'a é xi'i ñā ne, iō ña ntáxkuntée ña ña. Iō ñā ne, ntáka'an ña:

—Dá nte ūun ká tuku ntuvi ka'an ntó nī ntí sá'a —ka'an ña.

³³ Kidáā né, kīi Pablu, kué'en ña. ³⁴ Iō ñā ne, kantíkin ñā Pablú ne, kuínti'xe ña é kākā'an ña. Uun ña'a ñā ne, Dionisiu nání ña; tsiñu ña Areopagu. Uun ñadí'í, ña nani Dāmarí di ne, ió ka tuku ña'a kuínti'xe i di.

18

Dā itúvi Pablu ñuú Corintu

¹ Kidáā né, ntíi Pablu ñuú Atena, kué'en ña ñuú Corintu. ² Ikān nání'i ña uun ñatíi, ñā Israee, ñā nani Áquila. Ñuu é naní Pontu vé'xi ña. Vata e ná'a

xee ña, ntuvi ñá ñadi'í ña, ñá nani Prīsila. Tsí e ntíi ña ñuú Italia da nakunú rei Claudiu ún ntíi ntíi ña Israeé san ñuú Roma. Kué'ēn Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne, ³ ikan tsí katúvi ña ni ñā. Dadii tsi de vá'a ña vi'i doo, tsí ñivi tsi tsīñu ini ñá di. ⁴ Vatā dá iō dá'na ne, kañe'é Pablu má ūkún kan, kanañe'e ña ña Israeé san nī ña é ña te ña Israeé san di nté koo kuinti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu.

⁵ Dā xeé Síla ni Timōteu, é vē'xi ña ñuú Macedoniá ne, nguentúvi kaka'an ntódo Pablu tú'ūn va'á san, kaka'an ñá nī ña Israeé san tsí Jesuú ne, ñivi ñā é Cristu, ñá nakaxnúu Xuva kō. ⁶ Ña Israeé san ne, naa núu ña ni ñā ne, dōo kini ka'an ñá ni ñā. Dukuān ne, Pablú ne, nākidi ña doo ña vata koo é kué'é ña kuenta é ñā te vá'a ō ntáde ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—Kuenta iña mii nto ve te ña ní'i nto é vā'á nta'a Xuva kō. Xu'ú ne, ña túvi kuetsí ko, tsí é kāká'án u ni ntō. Vía ve ne, xio ñuú ki'ín u, kík'a'an ntódo ú ni tūku ña'a, ña é ña te ña Israeé —ka'an ña.

⁷ Kidáa ne, ntíi ña má ūkún kān, kué'en ña má vi'í ñá nani Justo, ña dóo kanuu iní i Xuva kō. Etsin tsi mí ntitsi xúkūn san tuví vi'í ña. ⁸ Ña odo nūu ini ukun, ñá nani Crispú ne, kuinti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu ni ún ntíi ntíi ñavi'í ña. Ñá te da dīi ña'a, ña ñuú Corintú di, dā téku ña é kāká'án Pablú ne, kuinti'xe ña ne, itsi ntute ña. ⁹ Uun niñú ne, vata tsi tē ini Pablu é kāká'an Xúva ko ni ñā:

—Ñá ku u'vī o é kāká'an ntódon. Kuan tsí koo ka'an vātā ó den, ¹⁰ tsí xu'ú kunuu mé'ñū ú o. Xōxó kuvi ví i ni o, tsi dóo iō ñá'a ko ñuú sa'a —ka'an Xúva ko ni ñā. ¹¹ Kidáa ne, uun kuia nte dáva kátúvi ña ñuú Corintu, nakuá'a ña ña'a san tú'un Xuva kō.

¹² Ntuvi tsikán ne, dā inúu ñá nani Gāliuun, de kú'vē ñá ñuú Acayá ne, nātaká nuu ña Israeé san

ne, t̄in ña Pablu, kue'en ní'i ña ña nta'a ña tsíñu i ne, ¹³ ikān tsí'i kuétsi ña ña, ntáka'an ña:

—Ñatíí sa'á ne, kanañē'e ñá ña'a é kūnuu ini ñá Xuva kō, ntá tsi ña te vatā ó kaka'an lei san. Dōo xíi kaa é vīi o é kāka'an ña —ka'an ña.

¹⁴ Dā vata kani ntú'u Pablu ká'an ñá ne, di'na ña tsíñu ka'nu i Galiuún san kaka'an ñá nī ña Israeé san:

—Tē dí dōo xii kaa nti'xé nuu i é kanañē'e ña ne, kiní u é ntátsi'i kuétsi nto, ¿nté kui ña'a? ¹⁵ Ntá tsi ntō'ó ne, kūdii kuénta iña lei míi nto ntánāa núu nto. Mii nto kadā kú've ntó ve. Ñá te xū'u é kāduku ntée ú sá'a —ka'an ñá ni ña.

¹⁶ Kidáā ne, kīi ñu'u ña ña kí'i kān ne, ¹⁷ ña ntáññ ntée kān né, ntāva ntodó ña ñá odo nūu iña úkūn, ñá nani Sōstené ne, ikan tsī'é'ni diín ña ña nuu ña tsíñu i san. Ntá tsi Galiuún san ne, ña ni íde ña kuenta.

Dā ntíko kōo Pablu ñuú Antioquíá ne, kué'en ña kūka'an ntódo ña é kuvī ūni íto

¹⁸ Pablú ne, na'ā itúvi ña ñuú Corintu. Kidáā ne, kaka'an ñá ni ēní ña ña kuínti'xe i san é nū'u xtúku ña ñuú Siria. Kántéká ña Prísila ni xíi ña Áquila, kué'en ña. Di'na dá ntáka ña ñuú Cencreá ne, kūntíí tdu'u díkí Pablu váta koo é kue'e ña kuenta tsí xe'é ña xu'u ña ni Xuva kō. ¹⁹ Kidáā ne, ñú'u ña tun ntóo ka'nu, xee ñá ñuú Efesú ne, ikān kantóo mii Prísila ni Áquila. Pablú ne, di'na dá ntaka ña ne, kué'en ña má úkún kān é kā'an ñá nī ña Israeé. ²⁰ Ña Israeé san ne, ntáka'an ña:

—Vii nto da xe'e, kutuvī ká nto nī nti —ka'an ña.

Ntá tsi ña ni ntío Pablu. ²¹ Dā ntáka ña ne, kaka'an ña:

—Da mií é kantio é kutūví u ñuú Jerusaleen é kūvi viko. Te Xuva kō ntio ñá ne, nti'xi xtuku ú, ntixkoto ni'ni ú nto —ka'an ña.

Kidáā ne, nákunūu ña tun ntóo ka'nu da ntáka ña ñuú Efesu, kué'en ña. ²² Dā xee ñá ñuú Cesareá ne, di'na ñuú Jerusaleen ita ntí'xin ña é ká'an ñá ntiusi ni ña kuínti'xe i sán ne, da kidáā ntí ña, kue'en ña ñuú Antioquia. ²³ Dā kú titín ntuvi itúvi ña ikān né, eni ntu'ū xtuku ña ika ña. Ítā ntí'xin xtuku ña ñuú Galacia ni ñuú Frigia é xntíi ña ña kuínti'xe Xuva ko, nátsu'un ka'nu ña iní ña.

Dá kakā'an ntódo Apolo ñuú Efesu

²⁴ Ntuvi tsikán ne, xée uun ñatíi, ñá nani Āpolo, ñuú Efesu. Ñuú Alejandria vé'xi ña, ntá tsi ña Israee ña. Ña sá'á ne, dōo vá'ā ó kaka'an ña, kaka'an ntódo ña; dōo ini ña tú'un Xuva kō é ūve na'a nte dí'na. ²⁵ Dōo ini ñá nchu'un Xúva kō di. Nīī kue'én ini ña kaka'an ntódo ña ne, nuu é ntaā í un ntí'ī é kākā'an ñá iña Jesuu, kuān te mii tsi é nakutsi ntute Juaan Bautista íni ña. ²⁶ Ñá te kau'vī ña, kaka'an ntódo ña ini ukún ña Israeé san. Dā téku Prisila ni Áquila é kākā'an ñá ne, kāna xio ña ña ne, náñē'é ka ñá ña iña Xuva ko. ²⁷ Apoló ne, ntio ña é kī'in ñá ñuú Acáya. Xíō ntaa ini ña kuínti'xe i san. Táxnūu ña tutú nta'a ña kuínti'xe i, ña ntoo ñuú Acaya, na vā'á koo nakuetu ña Apoló san tē xee ña ikan. Dā xee ñá ñuú Acayá ne, dōo kue'e xntíi ña ña kuínti'xe i Jesuu, tsí dōo vá'ā o dé Xuva ko ni ñā. ²⁸ Tsí Apoló ne, dōo ini ña nté koo ka'an ñá nī ña Israeé san mé'ñū ña'a san, kanañē'e ñá ña tsí nuu é ntaā ntí'xe i tsí Jesuú ne, ñívi ñā é Cristú, ñívi ñā é nakaxnúu Xuva ko ñā é kodo nuū ñá, vatā ó uve na'a tú'un Xuva kō nte dí'na.

19

Dā itúvi Pablu ñuú Efesu

¹ Nii dukuān tuví Apolo ñuú Corintú ne, kué'ēn Pablu, ita ntí'xin ña itsí rki uku kan, xée ña ñuú Efesu. Ikān nání'i ña titín kudii ña kuínti'xe i san.

² Pablú ne, kaka'an ñá ni ña, katsixe'e ña ñā:

—¿Inúu ntu Espíritū Sántū nima nto da kuínti'xe nto? —ka'an ña.

—Á te ña'a. Ntē vata kiní nti xoo é Espíritū Sántū —ka'an ña.

³ Kidāā né, katsixe'e xtuku Pablu:

—¿Neé ntu nchu'un e ini nto dá itsi ntute nto? —ka'an ña.

—Nchu'ūn é kākā'an Juaan Baútista —ka'an ña.

⁴ Pablú ne, kaka'an ña:

—Tsí Juaán ne, nákutsi ntūte ña ña'a vata koo é kué'é ña kuenta é nādama ña nima káni kaa ña. Ntá tsi Juaán ne, kaka'an ñá te kuínti'xe ko uun ña'a, ña é dā ve vé'xi. Ña tsíkán ne, e xée ñā. Jesuu nani ña —ka'an ña.

⁵ Dā téku ña'a san é kākā'an ñá ne, itsi ntute xtuku ña, ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jēsuu. ⁶ Kidāā né, dā xntékú Pablu ntá'a ña diki ñá ne, ínūu Espíritū Sántū nima ñá ne, eni ntu'u ñā ntáka'an ñá tuku tú'ūn e ñá ini ñá ne, ntáka'an ñá tú'ūn é xe'é Xuva ko ñā. ⁷ É un nti'i ñā ne, iō ñá te ūxuvi ñá'a ña.

⁸ Uni xóo ñe'é Pablu má ūkún ña Israee. Ñá ni u'vi kue'en ña é kākā'an ña. Kaka'an ntódo ña, kaka'an ña tsí Xuva kō né, divi ñā é kadē kú'vē ña. Kaka'an ñá ni ñā é vā'á vata koo é kuínti'xe ña Tó'o ko Jēsuu.

⁹ Ntá tsi iō ñá ne, dōó ka'xi nima ña. Ña ni ntío ña kuínti'xe ña ña. Ntáka'an xení ña iña tú'ūn va'á san. Kidāā ne, xio kue'én Pablu, tsóo mii ña ña ne, kántēka ña ña kuínti'xe i san, kue'en ni'i ña ña nú vi'i skuela mí nakuā'a ñá nani Tiranú ne, ikān natín ña ni ñā utén uten. ¹⁰ Uvi kuíá é kuān o dé ña. Dukuān ne, un ntí ntí ña'a, ña ntoo da kanii ñuú

Asia, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, tēkú ña tú'ún Tó'o ko Jēsuu. ¹¹ Xuva kō ne, xé'e ñā é kūvi víi Pablu nuu i e dóo na'nu é nté uun ito vata kiní ña'a é kuān koo kúvi. ¹² Ntáñe'e ni'i ña'á san da nēé ka doo é tiin nta'ā Pablu, te doo dúkūn, o tē doo núu ne, ntáxé'e ña ña nchokuví san ne, ntuvá'a ña. Ntīi ntí'i é ña vā'ā é ñū'u nima ñá di.

¹³ Ntuvi tsikán ne, iō ñá Israee é ntaíka ña, ntánatava ña é ña vā'ā é ñū'u nima ñá'a san. Ntákaku ni'i ña Tó'o ko Jēsuu dá natavā ñá ne, ntáka'an ña:

—Kuenta iña Jēsuu, ña é káka'an ntódo Pablu iña i, ka'án u ni o: ¡Ntīin nīma ña! —ka'an ña.

¹⁴ Du'va o dé u'xe éni, i'xá dutu ñá odo nūu iña ñá Israee, ñá nani Ēseva. ¹⁵ Uun ntuvi ne, nantíko kōo é ña vā'ā san:

—Xu'ú ne, iní u xoo e Jēsuu. Iní u xoo é Pablú di. Ntá tsi nto'ó ne, ¿xóo ntu ña'a nto? —ka'an.

¹⁶ Kidáā ne, kūdiin ñá ñū'u é ña vā'ā san nima í, ntāva ntodó ña ñatíi, ña u'xe ñá'a san. Kūvi dé e ña vā'ā sán ni ñā ni'i kuí'i ñá ne, koó dā ntántíi ña kii ña nú vi'i ñā. ¹⁷ Un ntíi ntíi ña'a, ña ntoo ñuú Efesú, tē ña Israeé, tē ña é ña te ña Israeé ne, kūtuni ñá nte o kúvi ne, dōo u'ví ña ne, dōo vā'a ka'an ñá iña Tó'o ko Jēsuu.

¹⁸ Ñá te da dīi ña kuínti'xe i xee ña é nāna'ma ña kuétsi ña mé'ñū ña'a san. ¹⁹ Ñá te da dīi ñá tātán xee ñá di. Xee ní'i ña tutu é ntánakoto ntodó ña, Kidáā né, e'mi ña tutú san mé'ñū ña'a san. Kántē'ví tutú san nté kaa xee tá'an xá'vi i ne, ínūu á'vi te ūvi díko u'xi miil diu'un kuí'xin. ²⁰ Dukuān ne, ñá te da dīi ña'a kuínti'xe ña tú'un Xuva kō, tsi kūtuni ña tsí Xuva kō né, dōo iō ntíi tū'ún ña.

²¹ Rkontúvi dá ita ntí'xin sá'ā ne, kaka'án Pablu é kī'in ña, kikoto ni'ní ña ña ntoo ñuú Macedonia ni

ñá ntoo ñuú Acaya nté o de ña ne, dá kř'in ña un tsi nte ñuú Jerusaleen.

—Tē ntáka ú ñuú Jerusaleén ne, kuétsī é kř'in u ñuú Roma —ka'an ña.

²² Kidáa ne, táxnūu ña uvi ña'a, ña é xntii ñā, ñá nani Timōteu ni Rastú ne, odo nuū ñá, kue'en ña ñuú Macedonia. Ni dukuān kúkuií ka Pablu itúvi ña ñuú Asia.

Dā ítsu'un ña ñuú Efesu

²³ Ntuvi tsikán ne, kuvi du'xen kuēnta iña tú'ūn va'á iña Jesús. ²⁴ Tsí uun ñatīi, ñá nani Dēmetriú ne, kāá kuī'xín kade tsiñu ni'i ña, kantavá'a naa ña xúkūn kuetsī vata ntáa xúkūn santu é nanī Diana. Titín ña'a ntáde tsiñu ni'i ñā ne, kué'e diu'un ntáni'i ña. ²⁵ Demetriú ne, kāna ña ña ntáde tsiñu ni'i ña ni un ntí'i ñā'a, ña ntáde tsiñu sá'a. Nātaká nuu ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Divi ntō ne, ini ntó tsi dóo va'á ntuvi iña ko é ntáde o tsiñu sā'a. ²⁶ Ntá tsi é kūtuni nto tsí kaika uun ñatīi, ñá nanī Pablu, kaká'an ntódo ña, kaka'an ñá tsi santu é ntavá'a nāá ña'a ne, ñá tē nuu é ntaa ī é Xuva kō. Ne, kūvi idé ña e dóo titín ña'a kuínti'xe ña é kāka'an ña. Nā te da mii tsi ñuū ko, tsí da kanii ñuú Asia. ²⁷ Sá'a né, dōo xii kaa; tē ña'á ne, ntí'i tsiñu kō. Nā te da mii tsi tsiñu kō dí, tsí dí'i kō Dianá di ne, ñá kuiko ñu'ū ká ña'a xúkūn ñā. Tsí dí'i kō né, dōó ka'nu ña'a ña. Da kanii ñuú Asiá ne, da kanii ñūxivi ntaíko ñu'u ñā'a san ña —ka'an ña.

²⁸ Dā téku ña'a san é kāka'an ñá ne, dōo kúdiin ña. Un tsi vāntiñi ña ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—jDōo ka'nu dí'i kō Diana, tó'o ñūú Efesu! —ka'an ña.

²⁹ Kidáa né, tīn ña uvi ña'a, ña ñuú Macedonia, ña íka dadii ni Pablu, ñá nanī Gayu ni Áristarcú ne, ntaíñu'u kaduun ña ña ini nto'o mí nataká nuu

ña'a. ³⁰ Pablú ne, ntio ña é k̄'vi ña di é k̄'an ñá ni ñā'a san, ntá tsi ña ni ntío ña kuínti'xe i san é k̄'vi ña. ³¹ Uun ña'a ña vá'a tiin ni'i ña, ña odo nūu ñuú Asia dí ne, táxnūu ña tutú nta'a Pablu é ña ku k̄'vi ña ík̄an. ³² Un tsi vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e túku nuu i ntáka'an ña. Dōo titín ña ne, ntē ñá ini ña nee tsíñu nátaská nuu ña. ³³ Kidáā ne, ña Israeé san tsí'i ntido ñá uun ña'a, ñá nani Alējandru, é na k̄'an ntódo ña ni ñā'a san. Alejandrú san ne, kade ña nta'a ña é diin diin tsi na kuntōo ña'a san, tsí ntio ña nada'an ñā ña Israeé san. ³⁴ Ntá tsi dā kútuni ñá'a san tsí Alejandrú ne, ña Israeé ñá ne, koó da vāntiñi ña ntákachu'u ña. Úvi ūra ntákachu'u ña, ntáka'an ña:

—¡Dōo ka'nu dí'i kō Diana, tó'o ñūú Efesu! — ka'an ña.

³⁵ Kidáā né, kūvi dé strivanu, intóo kadin ñá'a san. Ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ō ñá ñuú Efesu, kini nto é k̄'án nti ni ntō. Ini ntíí ntíí ña'a tsí ñuu ko Éfésú ne, kaduku ntée ñuu ko é vii ó kuenta xúkun iña di'i kó Diana, ña é dōo ka'nu, é vii ó kuenta sántu ña é kō'xó e dukún k̄an. ³⁶ Xōxó kuvi ka'an i te ñá'a. Dukuān né, diin diin tsi kuntōo nto. Di'na kada kuení nto nté koo víi nto. ³⁷ Tsí ñatíí sá'a, ña é vēxní'i ntō ne, ñá ni k̄'an k̄ini ña iña di'i ko. ³⁸ Tē nee iña é tsí'i kuétsi Demetriu ni ña ntáde tsiñu ni'i ña ne, kantií vi'i me'ñú k̄an; ntoo ña ntáxntékú k̄u've. Na k̄'ín ka ña, kika'an ñá nī ña tsiñu i te nēé nuu i tsi'i kuétsi ta'an ña. ³⁹ Tē neé ka tuku nuu i é ntio nto ka'an ntó ne, kuvi ka'an nto dá kōo junta. ⁴⁰ Tsi dōo ió kuenta te k̄udiin ña tsiñu ka'nu i ñuú Roma é kuān ó de ō. Tsí du'xen iña ña tsiñu ka'nu i ntáde ō vevii, kuiní ña. ¿Neé ntu ka'an o ni ña te tsixe'e ña kō nté kui vāntiñi ntu o ntóo ō

i'a? —ka'an ña. ⁴¹ Dā kúvi ka'an ñá ne, nantáka ña ñá'a san, kunú'u ña.

20

Dā itúvi Pablu ñuú Macedonia ni ñuú Grecia

¹ Dā intóo kadin ña'a sán e dóo itsu'un ña ne, Pablú ne, kāna ña ña kuínti'xe i san é ku'e ña ña itsi. Kidáā né, nānume ta'an ña ne, dā ntíi ña, kue'en ña ñuú Macedonia. ² Dā mí'i ká ñuu mí kaika ña ne, dōo kaka'an ñá ni ñá'a san vata koo é kíi nima ña. Kidáā ne, xée ña ñuú Grecia. ³ Uni xóo katúvi ña ikān. Kidáā né, ntío ña é ku'un ña tun ntóo ka'nu é nū'u ñá ñuú Síria dá kútuni ña tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san. Dukuān ne, ntíko koō ñá itsi ñuú Macedonia, kunú'u ña. ⁴ Titín kudii ña'a kue'en ní'i ñá di. Kue'en ní'i ña Sopater, i'xá Piru, ña ñuú Berea; ni Arīstarcu ni Ségundu, ña ñuú Tesalonica; ni Gáyu, ña ñuú Derbe; ni Timōteu; ni Tīquicu ni Trófimu, ña ñuú Asia. ⁵ Odo nuū ñá, kue'en ña ñuú Troa ne, ikān intétu ña ntí. ⁶ Ntí'í ne, dā inú kava viko é nta'é'xi ña tañú'u dukuān ne, ntíi ntí ñuú Filipu. Ñú'ū ntí tun ntōo, ku'é'en ntí. Dā kúvi ū'un ntúvi ne, xée ntí, nāni'i ta'an ntí ña ñuú Troa. Ikān ne, uun vité intóo ntí.

Dā itúvi Pablu ñuú Troa

⁷ Kuaá sabadu náataká nuu ntí'í ntí'í ntí é nakatsin dava ntí tañú'u, vatā o dé kú've Tó'o ko Jesūcristu. Pablú ne, kuan tsí ó kaka'an ntódo ká ña dá ku davā ñúu, tsí ntaka ñá teváa san. ⁸ Ku'é'e ñu'u kaí'xi iní vi'i nínu kān mí náataká nuu ntí. ⁹ Uun natíi, ná nani Eūtícu ne, ntéku na ventana kan. Dā dóo na'a kaka'án Pablú ne, xée nā ma'na ne, uun ito tsi kídí na. Kidáā ne, kó'xo na un tsi nte ñú'u kān. Tsí vi'i sán ne, úni ōdo ntí'i ta'an. Dā ínaki'í ña na ne, e xí'i

nā. ¹⁰ Pablú ne, nūu ña mí tuví na ne, katavi ntódo ña na, nánume ña na ne, kaka'an ñá ni ñā'a san:

—Ñá ku dē kuení nto. ¡Kantító na! —ka'an ña.

¹¹ Kidáā ne, kúxēe xtúku Pablu má ví'i nínu kān ne, dā nákatsin dava ña tañú'u san, da e'xí ña ne, dá kakā'an ntódo xtuku ña un tsi da nté tuví. Da kidáā ntáka ña, kunú'u ña. ¹² Ña'a sán ne, kunu'u ní'i ña natí san, ntúka'nu iní ña tsí kantító na.

Dā ntáka ña ñuú Troa, kué'en ña ñuú Miletu

¹³ Ntí'í ne, odo nūú ntí, naku'ún ntí tun ntōo, ñé'e ntí ñuú Asuun. Pablú ne, dī'ín ña kaika ña. Nakunúu ña tun ntōó san té xee ña, ká'an ña.

¹⁴ Nāni'i ta'án ntí ña ñuú Asuún ne, ikān nakú'un dadii ntí ni ña tun ntōó san, dá kué'én ntí ni ña ñuú Mítilene. ¹⁵ Tévéá san ntí ntí, kue'én ntí, ído ntúu ntí ñuú Quio. Tévéá xtuku ne, xéé ntí ñuú Samu. Íntōo da'na ntí ñuú Trogiliu ne, dá tevāa xee ntí ñuú Miletu. ¹⁶ Ntio Pablu é kuído ntúu ña ñuú Efesu váta koo é ña kukuí ña ñuu Ásiā, tsí ntio ña é kantí'í xee ña ñuú Jerusaleen, váta koo é kutuví ñá te kúvi viko é kākā'an ñá Israee é viko é kanakué'e ña sintiá'vi iña é tāta.

Dá kakā'an ntódo Pablu ni ñátā, ña ñuú Efesu

¹⁷ Dā xee ntí ñuú Miletú ne, taxnūu Pablu tú'ūn é kī'xi ntí'í ntí'í ñata, ña odo nūú iña ña kuínti'xe i ñuú Efesu. ¹⁸ Dā xee ñátā sán ne, kaka'án Pablu ni ña:

—Ini nto nté o dé u é tuví u ni ntō nté ntūvi dá xee ú ñuú Ásia ā. ¹⁹ Tsí kuenta iña Xúva kō kade tsiñu u. Ná te ká'nu ncho víi u. Ini nto nté kaa ntute nūu ko éti ú kuenta iña ntó ne, nté o ntó'o kó nta'a ña Israee san dā ntúku nuu iní ña nté koo víi ña nī ko. ²⁰ Ná te ni dē víni u é ká'án u ni ntō nee ntí'í ntí'í é kántio é kūtuni nto. Tsí kanakuá'a u nto mé'ñū ña'a ne, nú ví'i mii nto nakuá'a u nto

di. ²¹ Dadi tsi kaka'án u ni ñā'a, te ñá Israee, te ña é ña te ña Israee ñá ne, na xtuvī mii ña é kīni kaá ne, na vii ña é vā'a. Kaka'án u ni ña te kuīnti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu. ²² Vi'a ve ne, da mii é kī'ín u ñuú Jerusaleen, kaká'an Espíritū Sántu nī ko. Ntē ñá iní u nté koo kuvi ko íkan tē xee u. ²³ Dīvi tsī é dā mí'lī ká ñuú kañe'é u ne, kata'xi Espíritū Sántū é kūtuní ko tsí da mii é ntó'o kó, da mii é xnuu kutu ña kó vi'i utun te xee u ñuú Jerusaleen. ²⁴ Ntá tsi ñā té ini kuān té kuví u, te kāda ntāa ú tsiñu e tá'xi Tó'o ko Jēsuu é vií u: dīvi tsi tsiñu ko é kāka'an ntódo u tú'ūn va'á iña Xuva ko e dóo kakuinima ñá kō.

²⁵ Dīvi ntō ne, é kāka'an ntódo ú ni nto iña Xuva ko, nté koo kuntoo o ntā'a ñá ne, iní u tsí ña kiní ka nto kó ñuxiví a. ²⁶ Dukuān ne, kini vá'a nto é kāka'án u ni ntō, tsí nté uun nto ña kuvi ká'an nto te ña ni de ntāa ú iña nto. ²⁷ Tsí ña te ni dé vini kue'én u é kā'án u ni ntō é un ntí'í é kāka'an Xúva kō. ²⁸ Kuenta tsí vií ntō kúñu nto ni ūn ntí'í ña kuīnti'xe i san é tá'xi Espíritū Sántū é dīvi nto kodo nuū ntó iña ña. Vií nto vatā ó de paxtu é kade ña kuenta á le'ntu ña. Kuenta tsí vií nto un ntí'í ña kuīnti'xe i Tó'o kō san, tsí niñi míi ña éti ña kuenta iña ña dá xi'i ña. ²⁹ Iní u tsí rkontuvi dá ntaka ú ne, ki'xi ña'a é nakutsu'un ña nto, vata tsí ó de xteé, kiti diin, é ña te kántuntā'ví ini ti a le'ntú san. ³⁰ Iō ñá'a iña ntó di ne, kuān koo vií ña di. Tsí ka'an ñá dovete é ntio ña é kintikīn ña kuīnti'xe i sán ña. ³¹ Kuenta tsí vií nto é ña kani nta'ví ña nto. Ná ku kúnáa iní ntó tsí xu'ú ne, uní kuía katúvi u, nakuá'a ú nto nte ntúvi nte níñu ne, ñá te un siin ntute nūú ko éti ú kuenta iña ntó xe un xé un ntō.

³² Vi'a ve né, kuntoo ni'i nto Xuva kō. Kuntoo ni'i nto tú'un va'á san é kāka'an ñá di. Tsi dóo kaidiá'vi tú'un Xuva kō é kūtú've nto, vata koo é ni'i nto é

vā'a é kāduku ntée i'xá Xuva kō, vata koo é dadii kuve ta'an nto ni ūn ntii ntii ña é nakaxnúu Xuva kō é kūvi i'xá mii ñā. ³³ Xu'ú ne, ñá tē ni ntio ko nee iña, ō diu'ún ne, ō doo vá'a iña ña'a. ³⁴ Ini nto tsí mií ú dé tsiñu ú vata koo é nī'í ko nee iña é ntio kó, nee iña é ntio ña ntii ni'í ú di. ³⁵ Dukuan tsí o dé u vata koo é nañē'é u nto nté koo vií nto. Tsí te kuan kōo ne, kuvi xntii o ta'an kō nee é kataan núu ña. Tsí naka'an ko tū'un é kāka'an Tó'o ko Jēsuú ne: “Dii dií ka dīnī ña kaxe'é san é ña kanakí'i san”, ka'an ña. —Sá'ā ka'án Pablu ni ña.

³⁶ Dā kúvi ka'an ñá ne, íchiti ñā, kaka'an ntâ'ví ña ni ñatā san. ³⁷ Ēku ntii ntii ña. Kidāā né, nanume ta'an ña nī Pablu, e'xí ña xu'u ña. ³⁸ Dōo u'vi kúvi ña tsí kaka'an ña tsí ña kiní ka ña ña. Kidāā ne, kue'en ní'i ñā Pablu un tsi nte mi túvi tun ntōo san.

21

Dá kuē'én Pablu ñuu Jerusaleen

¹ Dā tsóo mií tā'an ntí ni ñatā, ña ñuu Efesú san ne, nakú'ún ntí iní tun ntōo san é kī'in ntí. Kue'en ntāa ntí ñuu é nanī Koo. Uun ká tuku ntuvi xeé ntí ñuu Ródā ne, da xeé ntí ñuu Patara. ² Ikān nání'í ntí uun tun ntōo é kī'in ñuu Fenicia. Ñú'ū ntí tun ntōo san, kue'én ntí. ³ Dā kíi ditó ntí ñuu Chipré ne, ido ntúú ntí diñi datsin ntí ne, dá kuē'én ka ntí ñuu Siria. Dā xeé ntí ñuu Tirú ne, ikān itúvi da'na tun ntōo san vata koo é natavā ña xidō san. ⁴ Ikān nání'í ntí ña kuínti'xe i Jesuú ne, dadii intóo ntí ni ña ūun vite. Un ntii ntii ñá ntáka'an ñá nī Pablu:

—Ñá ku ñe'ē ntó ñuu Jerusaleen —ka'an ña.

Tsi é xe'e Espiritū Sántū san kútuni ña te dóo nto'o Pablu te kī'in ñá ikān. ⁵ Ntá tsi da xee tá'an ntuvi ne, ntii ntí, kue'én ntí. Íntēka itsi un ntii ntii ña'a sán ntí ni ñadi'í ñá ni i'xā ñá, íntēka ña ntí nte díñi

ñuú kãn. Dã xeé ntí ni ña diñi ntute ñu'u kãn ne, ntánchití ntí, ntáka'an ntâ'ví ntí. ⁶ Kidáã né, nãnume ta'an ntí ni ñã. Dã náku'ún ntí iní tun ntóó san ne, kúnū'ú ña'a san.

⁷ Ntíi ntí ñuú Tiru, kué'en ntí ñuú Tolemaida. Ikãn ixkoto ní'ni ntí ení kō, ña kuínti'xe i san. Uun ñūú kantóó ntí ni ñã. ⁸ Dá tevāá ne, ntíi ntí, kue'én ntí ñuú Cesarea. Ikãn ñe'é ntí nú vi'i Félipе, ña kaka'an ntódo tú'ūn va'á san. Divi ñã é nakaxnúu ña da nakaxnúu ña u'xe ñá'a, ña é xntíi san. ⁹ Ío kimi dióko ñã, ta'nú ña ni tánta'a, ta'nu ntáka'an náa Xuva ko. ¹⁰ Dã kú titín ntuvi ntoo ntí ikãn ne, xée uun ñatíi, ña vé'xi ñuú Judea, ñá nani Ágabú. Ña ka'án naa Xuva ko ñá di, tsí kaxé'e Xuva ko kūtuni ña nté koo kuví. ¹¹ Dã xee ñá mí ntoo ntí ne, kí'i ña nguenuu í'xi Pablú, ki'ní nuu ña nta'a ña ni dī'ín ña, kaka'an ña:

—Kaka'án Espíritū Sántū tsí kuān koo kuví tó'ō nguenuu sá'a, tsí ña Israee, ñá ntoo ñuú Jerusaleén ne, kuān koo ki'ní ña ña ne, dá ntāda ña ña kuenta ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israee —ka'an ña.

¹² Dã téku ntí é kākā'an ñá ne, un ntí ntí ntí ni ña ntoo ikãn ne, ntáka'án ntí nī Pablú:

—Vii nto da xe'e, ñá ku ñe'e ntó ñuú Jerusaleen —ka'án ntí.

¹³ Ntá tsi Pablú ne, kaka'an ña:

—¿Nté kui dóo ntánti'i iní nto kuenta iñá ko? Tsí dóo u'vi kúvi ko é kuān ó ntáka'an ntoo. Vevii ntiká nimá ko. Xu'ú ne, é iō tu've ko. Ñã té ini, kuān té koo kútu u, kuān té kuví u ñuú Jerusaleen kuénta iña Tó'o ko Jēsuu —ka'an ña.

¹⁴ Dã ña ni kuví vií ntí ni ñã ne, ñá ni kã'án ka ntí. Mii tsí é kākā'án ntí:

—Nã kuví nee iña é ntio Xuva ko —ka'án ntí.

¹⁵ Kidáā ne, natsoo vá'a ntí iñá nti, dá kūntáa ntí nī Pablu ñuú Jerusaleen. ¹⁶ Dadii kue'én nti nī ña kuínti'xe i, ña vé'xi ñuú Cesarea. Kue'en ní'i ñā ntí nú vi'i mí kuntōo ntí, vi'i ñātī, ña vé'xi ñuú Chipre, ñā nani Nāsuun. Divi ñā ne, nté ntūvi di'na kuínti'xe ña Jesuu.

Dá kuē'én Pablu, kúkoto ní'ni ña Jacóbo

¹⁷ Un ntíi ntíi ta'an ko, ña kuínti'xe i sán ne, dōo diní ña dá xeé nti ñuú Jerusaleen. Dōo vá'ā o dé ña nī nti. ¹⁸ Dā kúvi uvi ntúvi ntoo ntí ne, ñé'ē ntí nī Pablu, ixkoto ní'ni ntí Jacóbo. Ikān ntoo ntíi ntíi ñata, ña odo nūú san di. ¹⁹ Pablú ne, kaka'an ñā ni ñā ntiusi ne, dá kantaa ña ni ñā é un nti'í é xe'é Xuva kō e kúvi idé ña mé'ñū ña é ña te ña Israee. ²⁰ Dā téku ña é kaka'án Pablú ne, dōo ntákaku ní'i ña Xuva kō. Kidáā ne, kaka'an ñā nī Pablu:

—Ini ntó, eni, tsí ña te nté kaa miil ta'an ko ña Israee é kuínti'xe ña Tó'o ko Jesūcristu. Un ntíi ntíi ñā ne, ntáka'an ñā tsi da mií é kāda ntaa o lei é xtúví Muisee. ²¹ Tsí e téku ña tsí divi ntō né, kanakuā'a nto ña Israee é ntoo xio ñuu é ña kantío é kāda ntaa ña lei é xtúví Muisee, é ña kantío é kā'nté ña kúñū é ixi i'xá ña ne, é ña kantío é vii ñā vata xkoó ini o di. ²² Vi'a ve ne, ¿nté ntu koo vii o ve? Tsí da mií é nataká nuu ña tē kútuni ñā tsi é xeé nto. ²³ Sá'a vii nto: I'á ntoo kimi ñátī, ña é xe'é xu'u i Xuva kō tsí iō é vii ña. ²⁴ Kuē'en ní'i nto ñátí sa'a é dadii ntuntoo nto ni ña nta'a Xuva kō. Xntii nto ña nēe kataan nū ña di, vata koo é kūvi kuntíi dikí ña. Dukuān koo kutuni ntíi ntíi ña'a san tsí ñā tē nuu é ntaā i é ntáka'an ñā iña nto. ²⁵ Kútuni ñā tsí divi ntō ne, kade ntaa ntí'i nto leí san. Ña kuínti'xe i san, ña é ña te ña Israee ne, e táxnūu ntí tutú nta'a ña te mií tsi sá'a é ña kuví vii ña: ñā ká'xi ñā kúñū é xntáa ntéé ña'a san nú nā ña; ñā ká'xi ñā niñi kítí;

ñá k̄a'xi ñá kúñu k̄iti é kué'ne; ñá vii ña é kini kaa ni ñad̄i'í tá'an ña. Sá'a tsi kakā'án nti ni ñā é ña vii ña —ka'an ñátā san ní Pablu.

Dā t̄in ña Pablu má ūkún ña Israeé san

²⁶ Kidáa ne, kue'en ní'i Pablu kimi ñá'a, ñatí san. Utén san ne, dad̄i ntúntoo ña ni ña ntā'a Xúva kō ne, da kí'vi ña ini ukún ka'nu é kuē'é ña kutuni dutú san nté kaa ntuvi da nte te kuví ntúntoo ña, tsí da kidáa k̄a'mi ña k̄iti nú nāa kan é kuē'é ña doméni iña Xuva ko.

²⁷ Ntá tsi dá dokó sa xee tá'an u'xe ntúvi ne, ña Israee, ña vé'xi ñuu Ásiā né, dā íni ña tuví Pablu má ūkún k̄an ne, nákutsu'un ña ūn ntí'í ntí'í ña'a san. T̄in ña Pablú ne, ²⁸ koó da v̄antiñi ña, ntáka'an ña:

—jō né, ña Israee, xntii ntō nti! Ña s̄á'a ne, divi ñā é kaika ña dá kan̄i ñūxivi, kanakuá'a ña ña'a é k̄a'an ntée ña ko, xo'o ña Israee. Kaka'an ntée ña lei Muíseé ne, ñá te kaiko ñu'u ña xūkún sa'a. Vevíí ne, ntí'í ni'i ñā ña é ña te ña Israee, kakí'vi ni'i ña ña má ūkún a ne, ntáde dentu ña xūkún sa'a e dóo kuíko —ka'an ña.

²⁹ Sá'ā ntáka'an ña, tsí nté v̄i'í íni ña é ntí'í ni'i Pablu úun ñat̄i, ña vé'xi ñuú Efesu, ñá nani Trōfímú ne, te k̄i'v̄i ni'i ña ña ini ukún ka'nu k̄an, kuiní ña.

³⁰ Dōo ntaítsu'un ña'a san da kan̄i ñūú san. Un ntí'í ntí'í ña'a san ne, koó dā ntáxkainu ña, vé'xi ña. T̄in ña Pablu, ntáñū'u ña ña, nátavā ñá ña má ūkún kan ne, dā nákadí kutu ña xi'i úkún san. ³¹ Vevíí tsi ka'ní ña Pablu dá xee tú'un ntā'a tó'ō sntadun ñuú Roma tsí dóo ntaítsu'un ña'a san da kan̄i ñūú Jerusaleen. ³² Ura tsí i kána ña sntadún san ni ña odo nūú iña ñá ne, koó dā ntáxkainu ña, xee ña mi nátaká nuu ña'a san. Dā íni ña'a san tsí e xee tó'ō sntadún san ni ūn ntí'í ntí'í sntadún san ne, tēé da'na ña e ntaé'ní ña Pablu. ³³ Kidáa ne, xée ētsin

tó'ō sntadún san, t̄in ña Pablú ne, kaka'an ña é kōo kútu ña ūvi kádena. Da kidáā tsixe'e ña xōo ñá'a ña ne, nté ō dé ña. ³⁴ Ntá tsi koó da vāntiñi ñá'a san, ntákachu'u ña ne, é tūku e túku nuu i ntáka'an ña. Ntē ña ni kuvi tekú tó'ō sntadún san é ntáka'an ña. Dukuān ne, kaka'an ña é k̄'in ni'i ñá Pablu mí ntoo sntadún s̄an. ³⁵ Dā xée ētsin ña nú rkuei kán ne, da miī é intéku doko sntadún san Pablu, tsí dóo ntákudiin ñá'a san. ³⁶ Ntántikin ntíí ntíí ña'a san ña, ntákachu'u ña:

—jKa'ní nto ña! —ka'an ña.

Dá kakā'án Pablu ni ñá'a san, kanadá'an ña kúñu ñā

³⁷ Dá dā vé kuki'vi ña ni ñā iní i mí ntoo sntadún san ne, kaka'án Pablu ni tó'ō sntadún san:

—Iō nuu i é k̄'án u ni ntō —ka'an ña.

—¿Vá kakā'an ntún tú'ūn griegu? —ka'an tó'ō sntadún san—. ³⁸ ¿Ñā ntu te d̄v̄in é ña ñuú Egítō, ña e dóo nakutsú'un ña'a sán kidáā é vii ñá du'xen iña ña tsiñu ka'nu i, ña é nteka kimi míil ña dik̄i dú'xen san má k̄u'u kan? —ka'an ñá, tsixe'e ñā.

³⁹ —jÑā'á ni san! —ka'án Pablu—. Xu'ú ne, ña Israeé u. Vē'xí u ñuú Tarsu, ñuu é k̄aduku ntée ñuú Cilicia, é ña te ñuú lu'nti. Vií nto da xe'e, ta'xi kudii nto itsi é k̄'án u ni ñā'a san —ka'an ña.

⁴⁰ —Ká'an k̄an ní —ka'an tó'ō sntadún san.

Kidáā ne, ntitsí Pablu nú rkuei kan, kade ña ntá'a ña tē diin diin tsi kuntōo kadin ña'a san. Dā intōo kadin ña ne, eni ntu'ū Pablu kaká'an ñá ni ñā tú'ūn hebreu:

22

¹ —Un ntí'i kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu ntó, kini nto é k̄aka'án u ni ntō é kanada'án ú kúñu ko —ka'án Pablu.

² Dā téku ña'a san tsí tú'ūn hebreu kaká'an ña ne, diin diin tsi kantóo ña. Pablú ne, kaka'an ña:

³ —Xu'ú ne, ña Israeé u. Tsí kaku ú ñuú Tarsu é kāduku ntée ñuú Cilicia, ntá tsi é'nu ú ñuú Jerusaleen. I'a nakua'á u nta'a mastro Gámaliee. Kútú've kó un nti'i vatā ó kaka'an lei e xtúví ñata kō, ña intóo di'na. Xu'ú ne, ña kue'én ini ko dé ntaa u é un nti'í é kaka'an Xúva kō, vata tsí ó ntáde nti'í nti'í ntó vevii. ⁴ Ixntíkín ú ña kuínti'xe i Jesuú san ne, ntuku kuí'í u ña, e ntío ko é kúví nti'í ña. Ixtín ú ña, te tíí, te ñadi'í ñá, e tsú'un kutū ú ña vi'í utun kán. ⁵ Iní dutu ñá odo nūú ni ūn nti'í nti'í ña tsiñu i san tsi nuu é ntaā i é kaka'án u ni ntō. Tsí ña ña tá'xi ña tutu é ki'in ní'í ú ña ñá Israeé, ña ntoo ñuú Damascu. Ikān ñe'é u ínantukū ú ña kuínti'xe i san e ki'in ní'í u ña ñuú Jerusaleen vata koo é ni'í ña é ntō'o ña.

*Dá kantāa Pablu ni ña nté ō kúvi da kuínti'xe ña
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ Dá nūu ú itsi kán é dokó sa xee ú ñuú Damascú ne, dā ká'ñu ntuví ne, dā nēní ko xi'í nuu ñu'u ntíkō diñi ko, ñu'u é dóo kaxi'í nuu é vē'xí e dukún kán. ⁷ Uun ito tsi nantúvē ú ñu'u kán. Kidāa téku kó tatsin é kaka'an ní ko: “Saúlū, Saúlū, ¿nté kui kantukun kuí'ín ntún ko?”, ka'an tátsín san. ⁸ Kidāa ne, tsixe'ē u: “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'ō?”, ka'án u. Ña ña ne, kaka'an ña: “Xu'ú ne, Jesuu, ñá ñuú Nazareé u. Ña ña u é kantukun kuí'ín ko”, ka'an ñá nī ko. ⁹ Ña nti'í ní'í ú ne, dā kúdu'va ña dá ini ña tsí kaxi'í nuu, ntá tsi ña ní tekú ña tatsin é kaka'an ní ko. ¹⁰ Xu'ú ne, kaka'án u: “¿Neé ntu ntio nto é vī'í u ve, Tó'ō ko?”, ka'án u. Kidāa kaka'an Tó'o ko nī kó: “Nakuntítsin ve. Kue'én kán ñuú Damascu. Ikan tá'xi ña kutuni o un nti'í nté ō kukú've tsiñu é vīin”, ka'an ña. ¹¹ Xu'ú ne, kukuāá u da xi'í nuu ñu'ú san.

Dukuān né, ña ntii ni'í ú ne, ntáñū'u ña ko, ixntéka ña kó ñuú Damascu.

¹² 'Ikān tuví uun ñatī, ñá nani Anānia, ñá e dóo kade ntaa lei Muísee. Un ntíí ntíí ña Israee, ñá ntoo ñuú Damascú ne, dóo vá'a ka'an ñá iña ña. ¹³ Xée ña, ntítsí ña diñi kó ne, kaka'an ñá nī kó: “Ō éni Saúlu, na nāxi'í nuu nto”, ka'an ña. Ura tsí i naxi'í nuú ko ne, kakuvi kainí u ña. ¹⁴ Kidáā ne, kaka'an ñá nī kó: “Xuva kō, ña é inúu ini ñata kō ne, nté ntūvi di'na é nakaxnúu ña nto é kūtuni nto nee iña é ntio ña, é kinī ntó I'xá ña, ña e dóo va'a, é tekū ntó tatsin ñá di. ¹⁵ Tsí ntaa nto ni ña'a un ntí'í é ini nto; ká'an ntí'í nto ni ñá é un ntí'í e téku nto é kākā'an Xúva ko ni ntō. ¹⁶ Vi'a ve ne, ñá ku kukuí ka nto. Kue'ēn ntó, kukutsí ntute nto. Nakate nto kuétsi ntō, kaku ni'í nto dīví Jesuu”, ka'an ñá nī ko.

Dá kantāa Pablu nté ō táxnuu Xuva ko ñá é kī'in ña, kīka'an ntódo ña nī ña é ña te ña Israee

¹⁷ Dā ntíko kōó u, naxee ú Jerusaleén a ne, ñé'ē ú, ixka'an ntá'ví u má ūkún ka'nu kān. Kidáā ne, vata kúvi é nakuení u, ¹⁸ iní u Tó'o ko Jēsuu, kaka'an ñá nī kó: “Kantí'í sá kuē'en. Ntakan ñuú Jerusaleén ve, tsí ña ntoo i'a ne, ñá kuintí'xe ña é kākā'an kuenta iña ko”, ka'an ña. ¹⁹ Ne, kaka'án u ni ñā: “Xuvā kó, é ini ntíí ntíí ña'a san nté o dé u é ñé'ē u má ūkún kān, e íxtiin ú ña kuintí'xe i nto. Tsi dóo naká'xi va'á u ña ne, da tsú'un kutū ú ña vi'í utun kān. ²⁰ Ntitsi dītó u da xe'é xuu ña'a san Ésteba, ñá kaka'an ntódo tú'un ntō. Tsi kúdadii ko é ka'nī ñá ña ne, xu'u íto ú doo ña ntáxe'é xuu ña”, ka'án u ni ñā. ²¹ Ntá tsi kaka'an xtúku Tó'o ko nī ko: “Kue'ēn kán ni, tsí taxnúu ú o e dóo ika kī'in. Tsí kī'in mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee”, ka'an ñá nī ko — ka'án Pablu.

Dā itúvi Pablu nta'a tó'ō sntadún san

²² Ntaíni ña'a san é kāká'án Pablu da nté kaka'an ña tsí kí'in ña mí ntoo ña'a, ña é ña te ña Israee. Kidáā né, eni ntu'u ñā ntákachu'u ña:

—¡Ka'ní nto ña! ¡Ñā kúvī ká kutuvī ñá ñuxiví a! —ka'an ña. ²³ Kuan tsī ó de ña'a san, ntákachu'u ña ne, ntántata ntaā ñá du'nu ña, ntánantavā ña xáka di. Ña ni ntío ña kuntōo kadin ña. ²⁴ Dukuān ne, kaka'an tó'ō sntadún san é nakí'vī ñá Pablu iní i mí ntoo sntadún san ne, dā naká'xi va'ā ñá ña da nte koo e ntíka ña xu'u ña. Tsí ntio ña é kūtuni ña nté kuān nte ntákudiin ña'a san ni ña. ²⁵ Ntá tsi da kí'ni ña Pablu é nakā'xí va'a ñá ña ne, katsixe'lē Pablu sntadun ñá odo nūú san, tsí ikan tsī ntísí ña:

—¿Ñā ntu te dóo xii kaa te nakā'xí va'a ntó ko é ña ñuú Romá u? Ntē vata kuntekú kū'vé iñá ko —ka'an ña.

²⁶ Sntadun ñá odo nūú san ne, dā téku ña é kāká'án Pablú ne, kué'en ña, kūkoto ña tó'o ñā, kaka'an ña:

—¿Nté koo vií nto ña tsikan? Tsí ña ñuú Roma ña —ka'an ña.

²⁷ Kidáā ne, kué'ēn tó'ō sntadún san mí tuví Pablu, tsíxe'e ñā:

—¿Nuu é ntaā ntú i é ña ñuú Roma nto? —ka'an ña.

—Nuu é ntaā i —ka'án Pablu.

²⁸ —Dí'vī ú ne, dōo kue'é diu'un nantí'í u é vīi u ña ñuú Roma —ka'an tó'ō sntadún san. Pablú ne, kaka'an ña:

—Ntá tsi dí'vī ú ne, dukuān ña ñuú Romá u nté dā káku u —ka'an ña.

²⁹ Kidáā né, kíi nteé xio ta'an sntadun, ña é dā vé naká'xi vā'á Pablu, xtuvī mii ña ña. Tō'ó sntadún san ne, ú'vī ña da kútuni ña tsí ña ñuú Roma ña, tsí dí'vī ñā é kāká'án ña é kōo kútu ñā.

Kaka'án Pablu ni ñáta ña odo nūú iña ñá Israee

³⁰ Tō'ó sntadún san ne, ntō ña kutuni ña nté kui ntátsi'i kuetsi ntí'xe ña Israeé san Pablú ne, utén san ne, nántii nūu ña kadena é kánú'ni Pablu. Kidáā né, kāna ña ñá odo nūú iña dutu ñá Israee ni ñata ña odo nūu, é vii ñá junta, da nátavā ñá Pablu, kue'en ní'i ña ña mé'ñū junta.

23

¹ Pablú ne, īto ña ña'a san mé'ñū juntá ne, kaka'an ña:

—Ēní, nté ntūvi da káku ú un tsi nté vevii ne, kade ntaá u é kāka'an Xúva kō. Ñá kākutuní ko te kīni kaa é kade u —ka'an ña.

² Kidáā ne, tó'ō dutu, ñá nani Anāniá ne, kaka'an ñá nī ña ntáñi étsin san é kátú nuu ña xu'u Pablu.

³ Pablú ne, kaka'an ña:

—¡Kuān koo vií Xuva ko ni o, xō'on é kāden uvi nuu i! ¿Nté kui i'a tuvín kaxntékún kū'ven iñá ko vatā ó kaka'an leí san ne, xō'ón ne, kaidon ntítan leí san é kāka'an te ka'ní ña ko? —ka'an ña.

⁴ Ña ntáñi étsin sán ne, ntáka'an ñá nī Pablu:

—¿Ña káu'vī ntú o te dóo kini o kāka'an ni tó'ō dutu Xúva kō? —ka'an ña.

⁵ —Ēní, ñá ni īnī u te tó'ō dutu ña. Tsí uve na'ā Tú'un Xuva kō é ña kivi ka'an kīni o iña ñá odo nūú ñuu ko —ka'an ña.

⁶ Kidáā né, kūtuní Pablu tsí dava ña ntáde juntá san ne, ntántikin ñá nchu'ún ña saduceu; dava ña ne, ntántikin ñá nchu'ún ña fariseu. Ne, un ntii tsi kāka'an ña:

—Ēní, xu'ú ne, ña fariseú u, tsí ña fariseu úvā kó di. Divi tsi nuu ī é ntáxntékú ku've ntó iñá ko vevii. Tsí kakuinti'xe ko tsí ntoto xtúku o tē xi'i o —ka'an ña.

⁷ Du'va ō ka'an ñá ne, ura tsí i eni ntu'ū ña fariseú san ntánaa núu ña nī ña saduceú san. Uun ito tsi te'nte núu juntá san. ⁸ Tsí ña saduceú san ne, ñá ntákuinti'xe ña te ntoto xtuku o tē xi'i ó, ntē ña ntákuinti'xe ña te ió ánjē. Ntē ña ntákuinti'xe ña te ió nima ko. Ntá tsi ña fariseú san ne, ntákuinti'xe ña é un nti'i nuū i sá'a. ⁹ Un tsi vāntiñi ña'a san, ntánaa núu ña. Ió mastro lei ñá fariseú ne, nākuiñi ña, ntánantiko koō ña é ntáka'an ña saduceú san, ntáka'an ña:

—Ñatíi sa'á ne, ña túvi nee nuu i ni idé ña. Te kāka'an ntí'xe ánje ni ñā ne, ña kúvi naa núu o ni Xuva kō —ka'an ña.

¹⁰ Uun ito tsi kúdiin kué'ēn ña'a san, ntánaa núu ña. Tō'ó sntadún san ne, ú'vī ñá te ni'i kui'i Pablu. Dukuān ne, táxnūu ña sntadún san é kūnatáva ña Pablu mé'ñū juntá san ne, da ntíxnteka ña ña, nakunuu vá'a ña iní i mí ntoo sntadún kán.

¹¹ Kuáa ūtén san ne, ntitsí Tó'o ko Jesūcristu díñi Pablu, kaká'an ñá ni ñā:

—Ñá ku dē kuení o, Pablu, tsí kuan tsī koo ka'an kuénta iñá ko ñuú Roma váta tsī ó é kāka'an kuénta iñá ko ñuú Jerusaleén a —ka'an ña.

Da ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña Pablu

¹² Tévāá san ne, uun tiñ ña Israeé san nátee ta'an ña xu'u ña, ntukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña Pablu, ntáka'an ña:

—Xo'ō ne, ña ko'o o, ña ká'xi o tē ña ká'ni o Pablu. Na ta'xi Xuva kō é nto'o ko tē ña kuan koo víi o —ka'an ña.

¹³ Ñá te da ūvi díko ñatī, ñá xe'é xu'u i é kuān koo víi ña. ¹⁴ Kué'en ña, kūkoto ña tó'ō dutu ni ñātā san, ntáka'an ña:

—Nti'í ne, e xé'ē ntí xu'u ntí é ña ka'xí kue'én ntí da nté kúví ka'ní ntí Pablu. ¹⁵ Dìvi nto ni ūn ntíí ntíí ñatā, ña ntáde juntá san ne, kákan nto ntā'a tó'ō sntadun te teváa nāntixntéka ña Pablu mé'ñū juntá san vata koo é tsixe'ē ká nto ña. Ntá tsi ntí'í ne, koo tú've ntí é kā'ní ntí ña ítsi kán di'na dá xēe ña mí ntoo nto —ka'an ña.

¹⁶ Ntá tsi téku a kuetsi Pablu é ntáka'an ña nté koo víí ña. Kidáā ne, kué'en na ví'i mí ntoo sntadún san, xé'e nā é kūtuní Pablu tsí ntántukū nuu iní ña Israeé san nté koo ka'ní ña ña. ¹⁷ Pablú ne, kāna ña sntadun ñá odo nūu, kaka'an ña:

—Kué'en ni'i nto ná kudií sa ntā'a tó'o ntō, tsi íō é kā'an ná ni ñā —ka'an ña.

¹⁸ Kue'en ní'i ña na mí tuví tó'ō sntadún san, kaka'an ña:

—Ñá nuu kutū, ñá nanī Pablú ne, kāna ña kó, kaka'an ñá tē ki'in ní'í u na kudií sa mí tuví nto, tsi íō nuu i é kā'an ná ni ntō —ka'an ña.

¹⁹ Tō'ó sntadún san ne, írkāa ña nta'a na, kué'en xio ña ni nā né, katsixe'e ña:

—¿Neé ntu ncho ka'an ní ko? —ka'an ña.

²⁰ Ne, kaka'an na:

—Ña Israeé ne, é xiō ntaa iní ña é kakān ñá nta'a nto te kīntéka nto Pablu teváa mé'ñū junta san é tsixe'ē ká ña ña. ²¹ Ntá tsi ña ku kuintí'xe nto é ntáka'an ña, tsí ña te nuu é ntaā i. Tsí ña te da uvi díko ña'a ñatíi ntánti'u ñá itsi kán. É xé'ē ña xu'u ña nta'a Xuva kō tsí ña kó'o, ña ká'xi ña da nté kúví ka'ní ña Pablu. Vevíí ne, da mii tsí e ntántétu ña nté koo ka'an nto —ka'an na.

²² Kidáā ne, nantíi tó'ō sntadún san na, kúnū'ú na ne, kaka'an ñá ni nā:

—Ñá ku kā'an ni ña'a te kaká'an ní ko —ka'an ña.

Dā ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña tsiñu ka'nu i Feli

²³ Kidáā né, kāna tó'ō sntadún san uvi ña'á sntadun ñá odo nūu, kaka'an ñá ni ñā:

—Nākoo tú'vē ntó uvi sientú sntadun, ni ūni díko u'xi sntadun, ñá ntántodó idu, ni ūví sientu ñá odō kaa, tsí kaeku ñn níñu ve ki'ín ntó ni ña ñūú Cesarea. ²⁴ Nākoo tú'vē ntó idú dī é kuntēkú Pablu, vata koo é vā'á koo xee ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i Feli —ka'an ña.

²⁵ Kidáā ne, de vá'a ña tutú táxnūu ña nta'a ña tsiñu ka'nu i san, kaka'an ña:

²⁶ “Xu'ú, Claudiu Lisia, táxnūú u ntiusi nto.

²⁷ Sá'a tsí é kā'án u ni ntō: Tsí ña Israeé san ne, é tññ ña ña sá'a é ncho ka'ní ña ña. Ntá tsi dá kutuní ko tsí ña ñūú Roma ñá ne, ñé'ē ú ni sntādún ko é nakākú nti ña. ²⁸ Ntio kó kutuní ko nee núu i é ntátsi'i kuétsi ña ña. Dukuān ne, ñe'e ní'í ú ña mé'ñū junta íña ñá Israeé san. ²⁹ Ntá tsi kūdii íña lei íña mii ña é ntátsi'i kuétsi ña ña. Ña túvi nēe nuu i é kā'ní o ñā. Ntē ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ñā. ³⁰ Ntá tsi é kūtuní ko tsí ña Israeé san ne, ntántukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña ña. Dukuān ne, ntada ú ña kuenta ntá'a nto. Ne, é kāka'án u nī ña Israeé san tē kika'an ñá ni nto te nēe nuu i é ntátsi'i kuétsi ña. Sá'a tsí é kā'án u ni ntō”, ka'án tó'ō sntadún san ini tutú san.

³¹ Niñú sá'á ne, kué'ēn sntadún san, kue'en ni'i ñá Pablu. Xee ñá ñūú Antipatri. ³² Tévāá san ne, ntíko koo ntíí ntíí sntadún san, ntaíka ña dí'in ña, kūnú'u ña vi'i sntadún san. Mii tsí sntadun, ñá ntántodó idú san ne, kué'ēn ká ña nī Pablu. ³³ Dā xee ñá ñūú Cesareá ne, xé'e ñā tutú san nta'a ña tsiñu ka'nu i san ne, dā ntáda ña Pablu kuénta ntá'a ña. ³⁴ Dā kúvi nakua'a ña tsiñu ka'nu i san tutú san ne, tsixe'e ñā Pablu mí'i ñūú ña. Dā ka'an ñá tsi ñūú Ciliciá ne, ³⁵ kaka'an ñá tsiñu ka'nu i san:

—Kini ú nee é ntáka'an ña iña nto tē xee ña ntátsi'i kuétsi nto —ka'an ña.

Kidáā ne, kaka'an ñá te kunuu kutū Pablu má vi'i ka'nu iña rei Heródē.

24

Dá kanada'ān Pablu kúñu ñā nta'a ña tsiñu ka'nu
i

¹ Dā kúvi u'un ntúvi ne, xéē tó'ō dutu, ñá nani Anānia, ni ñátā sán, ni uun ña kanada'ān, ñá nani Tērtulu. Xéē ntíí ntíí ñá nta'a ña tsiñu ka'nu i san é tsí'i kuétsi ña Pablu. ² Kidáā kána ña Pablu é kī'xi ña ne, da éni ntu'u Tērtulú san katsi'i kuétsi ña ña. Kaka'an ñá nī ña tsiñu ka'nu i, ñá nanī Felí san:

—Dívi ntō é kāde nto e dóo vá'ā ó ntoo ntí. E dóo ini nto nté koo kadā kú've nto ne, é kantuvá'a ñuu kó vevii. ³ Dívi ntō né, dōó ka'nu ñá'a nto. Dā mí'i ká ntoo ntí ne, da mii kuē'en tsi e ntánaku'e ntí sintiá'vi nta'a Xuva ko kuēnta iña nto, é kuān nte vá'ā ó kade kú've nto. ⁴ Vi'a ve ne, ñá ntío ntí natekū du'xén ntí nto. Uun da'na tsi kini kudii nto é kā'án ntí ni ntō. ⁵ Tsí ñatíí sa'á ne, dōó du'xen de ñā. Da mii kuē'en tsi é kanakutsu'un ñā ña Israeé san dā mí'i ká ñuu. Tsí odo nuū ñá iña ña ntántikín Jéssu, ñá ñuú Nazaree. ⁶ Ntío ña é natívi ñā xúkun kā'nu ntí di. Kidáā né, tīn ntí ña. Tsí ntio ntí é xntékú kú've ntí iña ñá vatā ó kaka'an leí ntí. ⁷ Ntá tsi ura tsí i xee tó'ō sntadun, ñá nanī Lisiá ne, dá kuétsi nangava ñá Pablu da tīn ntí ña. ⁸ Kidáā ne, kaka'an ñá nī ntí é kī'ín ntí, kitsi'i kuétsi ntí ña nta'a nto. Te mii nto tsixe'e nto ñā ne, kutuni nto nee ntí'i ntí'i nuū i é ntátsi'i kuétsi ntí ña —ka'an ña.

⁹ Un ntíí ntíí ña Israeé san ne, ntāda ntaa ña é kāka'an ña. ¹⁰ Kidáā ne, ēde ña tsiñu ka'nu i san ntá'a ña é kā'án Pablu. Pablú ne, kaka'an ña:

—Vi'a ve ne, dōo diní ko é nakākú u kúñū kó nta'a nto, tsí iní u tsí ðivi ntō ne, é tītín kuia kadē kú'vē ntó ñuú sa'a. ¹¹ Kuvi ntada ntaa nto tsí da ve kúvi uxuvi ntúvi xee ú Jerusaleen é nanu'u ú iní ko Xuva kō. ¹² Ñá tē neé ni íde u. Ñá te ni nāa núū ú ni ñā'a san; ñá te ni nakutsu'ūn ú ña, nté ini ukún ka'nu kan, nté ini ukún kuetsī, nté itsi kán ði. ¹³ Ña kúvi ntada ntaa ña nuu i é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii. ¹⁴ Mii tsi nuu i sá'a é nuu é ntaa i é ntáka'an ña iñá ko: Tsí kanuu iní ko Xuva kō, ña é inúu ini ñatā ntí, ntá tsi kanuu iní ko ña vatā ó de ña ntántikin Jésuu, é ntáka'an ña é tūku nchu'un. Ntá tsi kakuinti'xe ko un ntí'i vatā ó kaka'an lei Muísee ni ún ntí'í é ūve na'a, ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko nté ntūvi ði'na. ¹⁵ Vata tsí ó kuinti'xe ña Xuva kō né, kuan tsí ó kakuinti'xe kó tsí ntoto xtúku o tē xi'i ó, kuān te vá'a o, kuān té ña vá'a ō. ¹⁶ Dukuān ne, kaxió ntii u é kāda ntaa ntí'i u é kāka'an Xúva kō, vata koo é ña koo kuétsi ko nta'a Xuva ko ni tā'an ko.

¹⁷ 'É kū tītín kuia é kaika ú xio ñuú ne, ntiko kōo u ñuú ko é kixnī'í u diu'un é xntíi ú ña ñuú ko, é kixkué'e ú doméni iña Xuya kó ði. ¹⁸ Sá'a tsí é kāde ú dá ini ña Israeé san kó, ña vé'xi ñuú Asia, dá tūví u má ūkún ka'nu kán. Xu'ú ne, é ntūntoo ú nta'a Xuva kō dá ini ña ko. Nte'vi tsi ña'a ntoo ña nī ntí má ūkún kán ne, ðiin ðiin tsi ntoo ntí ni ñā; ñá te ni itsu'un ñā. ¹⁹ Tē ði ni ki'xi ña tsikán ne, kuvi ka'an ñá te nee iñá ni ídé u é tsí'i kuétsi ña ko. ²⁰ Ntá tsi kuvi ka'an ñá ntoo san tsí ña te nee iñá ni ídé u dá tūví u mé'ñū junta iña ñá Israeé san. ²¹ Uun tsi nuu i é kúvi tsi'i kuétsi ñā kó ne: tsí un ntii tsi kāka'án u ni ñā: “É kaxntékú ku'vē nto iñá ko vevii, tsí kakuinti'xe ko tsí ntoto xtuku o tē xi'i o.” Kuan ō ka'án u ni ñā —ka'án Pablu.

²² Felí ne, é dōo kue'e íni ña nchu'un iña Jésuú ne, ntio ña é nainú kava ña nuu i sá'a. Dukuān ne,

kaka'an ña:

—Te kī'xi tó'ō sntadun, ñá nanī Lisiá ne, da kidáa kīnī ka ú nuu i sá'a —ka'an ña.

²³ Kidáā ne, kaka'an ñá nī sntadun ñá odo nūú te kōto ká ña Pablu, ntá tsi ñá te kunuu kutu kuē'en ña, tsí kuvi kaka kudii ña ne, kuvi ki'xi ña vá'a tiin ni'i ñá é xntii ña ña tē nee iña é kātaan nūú ña.

²⁴ Dā kú titín ntuvi ne, ntī'xi xtuku Feli ni ñadi'í ña, ñá nani Drūsila. Dīvi ñā ne, ña Israee ña. Kidáā kána ña Pablu é ká'an xtúku ña ni ña iña é kuinti'xe ko Jesūcristu. ²⁵ Pablú ne, kaka'an ñá ni ña iña é ña vii ō é kīni kaa, é kadā kuení va'a kó nté koo vii o, tsi vé'xi ntuvi é xntékú kú'vé Xuva ko iña ko. Kidáā ne, ú'ví Feli é kuān ó kaka'an ñá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—Kué'ēn kán ve. Tē amá kune'é ko ne, kana xtukú u o —ka'an ña.

²⁶ Tsí kadē kuení Feli te kué'e Pablu diu'un vata koo é nantii ña ña. Dukuān ne, ki'in itō kána ña ña é ká'an ñá ni ña. ²⁷ Ítā nti'xin uvi kuia é kuan ō dé ña. Da kidáā ne, ngává Feli, nákunūu ñá nanī Porciu Festu tsíñu ña. Felí ne, kuan tsí ó xnúu kutu mii ña Pablu, tsí ntio ña é vā'á koo ka'an ñá Israee san iña ña.

25

Dá ntītsí Pablu nuú Festu

¹ Da kidáā xeé Festú san é nākunūu ña tsiñu é vii ñá ña tsiñu ka'nu i. Dā kúvi uni ntúvi xee ñá ne, ntāka ña ñuú Cesarea, kuntáa ña ñuú Jerusaleen.

² Dá tūví ña ikān ne, xēé tó'ō dutu ni ñá odo nūu iña ñá Israee san nta'a ña e tsi'i kuétsi ña Pablu.

³ Íkan ña nta'a ña te vii ñá da xe'e taxnūu ña tú'ūn é nāntixntéka ña Pablu ñuú Jerusaleen. Tsí ntántukū nuu iní ña nté koo ka'ní ña ña ítsi kān. ⁴ Ntá tsi Festú ne, tuku ō dé kuení ña. Kaka'an ñá ni ña:

—Pablú sa ne, nuu kutu ña ñuú Cesarea. Xu'ú ne, dā ve kī'in xtúkū ú ikān. ⁵ Vá'ā ó tē dí kī'in nti ni ña odo nūú iña nto. Tē neé kuetsi ío iña ñá ne, kuvi tsi'i kuétsi nto ña ikān —ka'an ña.

⁶ Kūvi ka úna u'xi ntúvi itúvi ña ñuú Jerusaleén ne, dā ntíi ña, kue'en ña ñuú Cesarea. Utén san ne, nákutūví ña me'ñú juntá ne, dā táxnūu ña ña é kīnantéka Pablu. ⁷ Ura tsí i dá xee ñá ne, nātaká nuu ña Israee, ña vé'xi ñuú Jerusaleen, ntíkō diñi ña ne, ñá te da díi kuetsi ka'nu dá'vi ña ña. Ntá tsi ña ni kuvi vii ña ntada ntaa ña é ntáka'an ña. ⁸ Pablú ne, kanada'an ña kúñu ña, kakā'an ña:

—Ña túvi nēe kuetsí ko. Ñá tē nee iñá ni íde ú e ña vá'a iña lei ñá Israee, nté iña xukun san, nté iña rei ñuú Roma —ka'an ña.

⁹ Festú ne, ntío ña é vā'á koo ka'an ñá Israee san iña ña. Dukuān né, katsixe'e ña Pablu:

—¿Ntío ntu nto kī'in ntó ñuú Jerusaleen váta koo é ikan xntékú kú'vé u iña nto? —ka'an ña.

¹⁰ —Ñā'á ni san —ka'án Pablu—. Xu'ú ne, i'a tuví u mé'ñū junta iña rei ñuú Roma. Da miī é xntékú ku'vē ntó iñá ko ve. É ini vá'a nto tsí ña tuví nee kuetsi é kūvi dá'vi ña Israee san ko. ¹¹ Tē dí nee iñá ni íde ú e dóo xii kaá ne, kuvi ka'ní nto ko, ¿nté kui ña'a? Ntá tsi kūdii dovete ntáka'an ñá iñá ko. Ñá te nuu é ntaā i é ío kuetsi ko. Dukuān né, xōxó kuvi vii i ntadá ko kuenta ntá'a ña. Xu'ú ne, ntio ko é miī rei ñuú Romá san xntékú ku'vē ñá iñá ko —ka'an ña.

¹² Kidáā ne, natíin Festu ni ñá tsiñu i san ne, dá kakā'an ña:

—É kākā'an ntó tsí ntio nto é miī rei ñuú Romá san xntékú ku'vē ñá iña ntó ne, kuan kōo. Da miī é kī'in ntó nta'a ña ve —ka'an ña.

Dá ntísi Pablu nuú rei Agripa

13 Dā kú títín ntuvi ne, xéē rei, ñá nani Āgripa ni tá'an ña, ñá nani Berēnice, ñuú Cesarea, vexkóto ni'ni ña Festú san. 14 É ku títín ntuvi ntóo ña ne, dá kaká'án Festu ni ña kuénta iñá Pablu:

—I'a ne, nuu kutu uun ña'a ñatíi, ña é xnuu kutu mií Feli da ngáva ña tsiñu ña. 15 Dā ñé'ē ú Jerusaleén ne, un ntíi ntíi tó'ō dutu nī ñáta ña odo nūu iña ñá Israeé san ne, ntátsi'i kuétsi ña ña. Ntio ña é kué'é u itsi é ka'nī ñá ña. 16 Kaka'án u ni ñā tsí ntí'i é ña ñuú Romá ntí ne, ñá kuān xkoó iní ntí. Ná iní ntí é dotō tsi kué'ē ntí itsi te ka'nī ñá ña'a tē ña di'na xntékú kū'vé ntí iña ña, vata koo é kūvi ka'an ñá nuu ñá kaka'an véte san é nada'an ñā kúñu ñā. Dukuan ō ka'án u ni ñā. 17 Dā xee ñá i'a ne, ñá ni kukuíi ko é xntékú kū'vé u iña ña. Tsí utén san ne, kutūví u mé'ñū junta. Kidáā kána ú ñatíi san. 18 Dā nakuntáñi ña Israeé san, ntátsi'i kuétsi ña ña ne, tē dóo ka'nu kuétsi da'ví ña ña, kuiní ko. 19 ¿Mí'i ntū? Tsí kūdii núu i iñá nchu'ún mií ñā ntánāa núu ña ni ñā: Ntánatín ña iña uun ñátíi, ña nani Jēsuu. E xí'i ñā, ntá tsi Pablú san ne, kaka'an ñá tsi kantíto ña. 20 Xu'ú ne, ñá ni iní u nté koo xntékú kū'vé u nuu i sá'a. Dukuān né, tsixe'ē ú ña te ntio ña é kī'in ñá ñuú Jerusaleen váta koo e íkan xntékú kū'vé u iña ña. 21 Ntá tsi ña ni ntío ña. Kunuu kutu mií ña dā nté mií rei ñuú Roma kúvi xntékú ku'vé ñá iña ñá, ka'an ña. Kidáā ne, kaka'án u te kunuu kutu mií ká ña dā nté kúvi ntada ú ña kuenta ntá'a reí san —ka'an ña.

22 Āgripá ne, kaka'an ñá nī Festu:

—Ntio kó kiní u ñatíi sa'a —ka'an ña.

—Kuvi ni. Utén kiní nto ña —ka'án Festu.

23 Utén san ne, xéē Āgripa ni Berénice. Dōo ntáde na'nu ñā dá vē'xí ña é kī'ví ña iní vi'i mē'ñū kan ni ūn ntíi ntíi sntadun ñá odo nūú, ni ñā'a, ña e

dóo na'nu ña'a. Festú ne, kāna ña Pablu é kī'xi ña.
²⁴ Kidáā ne, kaka'an ña:

—Ō rei Agripa, ni un ntí'i kue'en dú'va nto, ña ntoo i'a ne: é ĩni ntó ñatíi sa'a. Un ntíí ntíí ña Israee, ñá ntoo ñuú Jerusaleen, ni ñá ntoo ñuú sa'á ne, da mii ku'e'en tsi é ntátsi'i kuétsi ña ña. Koó da vāntiñi ña, ntáka'an ñá nī kó é kūvi ña. ²⁵ Ntá tsi xu'ú kuini ko ne, ñá te neé ni ĩde ña é kūvi ña. Mii ñā ntio ña é ntāda ú ña kuenta ntá'a rei ñuú Romá ne, kuān koo vii u. ²⁶ Ntá tsi ñá ĩni u nté koo kada vá'a u kuétsi ñā é taxnūu ú ña nta'a reí san. Dukuān ne, i'a vexni'i ú ña di'na nta'a nto, rei Agripa, ni ún ntíí ntíí ntó é ntoo nto, vata koo é tsixe'e nto ñā ne, dá kūvi ka'an ntó nté koo kada vá'a u kuétsi ñā. ²⁷ Tsí ħntē ntú koo vii u taxnūu ú ña nta'a reí san tē ña tuvi kuétsi ñā? —ka'an ña.

26

Dá kanakākú Pablu kúñu ñā nta'a rei Agripa

¹ Kidáā ne, kaka'an Ágripa ní Pablu:

—Vi'a ve ne, ta'xi ú itsi te kā'an ve, te ncho nakākun kúñu ō —ka'an ña.

Pablú ne, nakāa ñá nta'a ña ne, da éni ntu'u ña kākā'an ña:

² —Kini ntō, rei Agripa, dóo diní ko tsí i'a ntitsí u nuu nto vevii é nantiko kōó u un ntí'i nuū i é ntátsi'i kuétsi ña Israee san ko. ³ Tsí ðivi ntō né, dōo vá'a ini nto vata xkoó ini o, xo'o é ña Israee ne, dōo vá'a ini nto é un ntí'i nuū i é ini natíin o ni ta'an kō. Dukuān ne, vii nto da xe'e, kini kúdii nto é kā'án u ni ntō.

Ntuvi iñá Pablu dá vāta kuintí'xe ña Jesuu

⁴ ĩni ntíí ntíí ña Israee san nté kaa ntuvi iñá ko nte da ku lú'nti u. ⁵ ĩni ñá ko nte da káku ú ñuú mīi kó ne, dā é'nu ú ñuú Jerusaleen. Emá tsi ini ñá

ko. Tē dí ntio ña ne, kuvi ka'an ña tsí xu'ú ne, ña fariseú u. Ini nto tsí nti'í ña fariseú ne, ðivī nti é dií dií ka dé ntaa ntí lei Muísee. ⁶ Vevii ne, da mií sá é kantétu u tē amá ntuntaa tú'ūn é kākā'an Xúva ko ni ñata kō, ña é intóo nte dí'na, dá kakā'an ñá tsí nantoto xtuku ñá ko tē xi'i o. Kuenta iña i sá'ā é ntátsi'i kuétsi ña kó vevii. ⁷ Ne, ðivi tsi nuū í e ntantétu uxuvi tátá ko ña Israeé tē amá ntuntaa. Dukuān né, ntē ntúvi, ntē níñu ntánanū'u ñá iní ña Xuva kō. Kini ntō, rei, ðivi tsi nuū i é ntátsi'i kuétsi ña Israeé san ko. ⁸ ¿Vá ña kákuinti'xe ntu nto te kúvi vií Xuva kō é nantoto xtuku ña ko tē xi'i o?

Dá kantāa Pablu nté o dé ña dá ntuku kui'í ñá ña kuínti'xe i san

⁹ Xu'ú ne, dē kuení ko di'na tsí vá'ā o é kade ú é kaínchu'ví u ña kuínti'xe i Jesuu, ñá ñuú Nazaree. ¹⁰ Kuan ō dé u dá itúvi u ñuú Jerusaleen. Ñá te da dīi ña kuínti'xe i san é tsu'un kutū ú ña vi'i utun. Tsí mií tó'ō dutú san tá'xi ña itsi é kuān koo vií u ne, kūdadii kó ni ñá dá kakā'an ñá tsiñu i san te kuví ña. ¹¹ Ki'in itō nantó'ó u ña má ūkún kán vata koo é ká'an ña tsí ña te nuu é ntaā i e ntákuinti'xe ña Jesuu. Inchu'vi kué'ēn ú ña. Un tsi nté xio ñuú ñe'é u íntuku kui'í u ña.

Dá kantāa Pablu nté ō kúvi da kuínti'xe ña (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² ðivi tsi tsiñu é ñe'é u ñuú Damaşcu. Tsi tó'ō dutú san táxnū ña ko é kuān koo vií u é kí'ín u. ¹³ Vi'a ve ne, ká'an ú ni ntō, rei, nté ō kúvi ko dá kaika ú itsi kán. Dā ká'ñu ntuvi ne, da nēní ko íni ú ñu'u é vē'xí e dukún kán. Kaxi'í nuu ñu'ú san ntíkō diñi kó ni ña ntii ni'i u. Díí dií ka kaxi'í nuu ñu'ú san é ngántii. ¹⁴ Uun ito tsi nantúve ntii ntii ntí itsi kán. Kidáā ne, tēkú ko uun tatsin é kākā'an ní ko tú'un hēbreu: “Saúlū, Saúlū, ¿nté kui kuān ó

kantukun kuī'ín ko? Dá kantukun kuī'in mín kúñu ō é kuān ó kaden”, ka'an ña. ¹⁵ “¿Xoó ña'a ntu nto, Tó'ō?”, ka'án u. Ne, kaka'an Tó'o ko nī kó: “Xu'ú ne, Jesuú u. Divī ú é kantukun kuī'ín ko. ¹⁶ Vi'a ve ne, nakuntísin ve, tsi íō nuu i é ntii ditó u é kīnín ko: tsí nakaxnúū ú ó é vīín tsiñu ko. Ntio ko é ntaan ni ñā'a tsi é īnín ko veví ne, kuan koo ntaan ni ñā é nañē'é u o rkontuvi. ¹⁷ Xu'ú ne, kūnuu mé'ñu, kūnuu davá u o tē nee iña é ncho vii ña Israeé san ni ō né, o tē nee iña é ncho vii ña tuku ñuú san ni ō. Tsi táxnūú u o ve é kī'in xío ñuu, ¹⁸ é nañē'en ñá'a san xoo é divī u, da nte koo é xtuvī mii ña itsi mi dóo nee iña tó'ō é ña vā'ā sán ne, kuntīkin ñá itsi vā'á iña Xuva ko, itsi mi dóo vā'a kaxi'i. Kidáā né, tē kuínti'xe ña kó ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña kuētsí ña ne, dadii ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko ni ūn ntíí ntíí ña'a, ña é nakaxnúu Xuva kō é kūvi i'xá mii ñā”, ka'an ñá nī ko.

Nté ō dé ntaa Pablu é kaka'an Xúva ko ni ñā

¹⁹ Dukuān ne, rei Agripa, dé ntaa ntí'i ú é nañē'e Xúva kō ko. ²⁰ Di'na ñe'é u ñuú Damascu ne, dā ñe'é u ñuú Jerusaleen, ni ún ntíí ntíí ñuu é ntáduku ntée ñuú Judea. Da kidáā ñe'é u un tsi nte mi ntóo ña'a, ña é ña te ña Israee. Ñé'ē ú, ixka'an ntódo ú ni ña te tsoo mii ña kuētsí ña ne, ntuvá'a ña ni Xuva kō ne, dá vii ñá é vā'á vata koo é kūtuni ñá'a tsi é nī'i ña nima vā'a ña nta'a Xuva kō. ²¹ Tsíkan tsí é tīn ña Israeé san ko iní ukún ka'nu kán é ncho ka'ní ña ko. ²² Ntá tsi Xuva kō inuu mé'ñu ña kó ne, kuan tsi ó kainuu mé'ñu ña kó veví di. Dukuān ne, i'a ntitsí u, kaka'an ntódo ú ni nto, un ntí'i kuē'en dú'va nto, te kuetsi te na'nu nto. Tú'ūn é kaka'án u ni ntō né, divi tsí tú'ūn e ntáka'an ñá ka'án naa Xuva ko nte ntúvi di'na, ni Muīsee, ntáka'an ntódo ña ni ñā'a nté koo kuví. ²³ Tsí ntáka'an ñá tsí Cristu, ña nakaxnúu

Xuva kō né, da miī é ntō'o ña ne, di'na ña ntoto xtuku ña tē xi'i ñá ne, kidáā ka'an ntódo ña ni ñā'a, ña Israeé san nī ña tuku ñuú san, tsí ni'i ña é vā'á nta'a Xuva ko tē kuínti'xe ña ña. Dukuan ō ka'an ñá ka'án naa Xuva kó san —ka'án Pablu.

Ntio Pablu é kuínti'xe Agripa

²⁴ Festú ne, koó da kakachu'u ña é kuān ó kaka'án Pablu.

—¡Dá kakūlukun mīn, Pablu! E kuān nté kue'e kánakuā'an tutú san, tsíkan kāde i é kākulukun ve —ka'an ña.

²⁵ —Ñá te kākulukú u. Nuú é ntāa ntí'xe i é kāka'án u ni ntō. Ñá te da kaka'án u. ²⁶ Kini ntō, rei Agripa, dívi nto īni nto é kāka'án u. Ñá te kaū'ví ko é kā'án u ni ntō nuu i sá'a. ¿Va ñá ini ntú nto nté ō kúvi Jesucristu? Ñá te iō xu'u é kuan ō kúvi. ²⁷ Kini ntō, rei Agripa, ¿ñā ntu te kákuinti'xe nto é ntáka'an ñá ka'án naa Xuva kó san? Kakuinti'xe nto, ¿nté kui ña'a? —ka'an ña.

²⁸ Agripá ne, kaka'an ñá nī Pablu:

—¡Dókō sá ni kūvin viin é kuínti'xe kó Jesuu! —ka'an ña.

²⁹ —Kuān te uun dá'na tsi, kuān te dóo na'a kūkuí ne, kaikán u nta'a Xuva ko te dívi nto ni ūn ntíí ntíí ña ntoo san, ña ntaíni é kāka'an ú ni ntō ne, kudadii nto nī ko. Ntá tsi ña ntío ko é kōo kútu ntō —ka'an ña.

³⁰ Kidáā ne, nákontāñí reí san nī ña tsiñu ka'nu i san, ni Berēnice, ni ūn ntíí ntíí ña nguī san, ³¹ ntíi ña. Ntátín ña ni tā'an ña, ntáka'an ña:

—Ñatíí sá'a ne, ñá te nee iñá ni īde ña é kūvi ña; ntē ña tuví nee nuu i é kunuu kutu ñā —ka'an ña.

³² Kaka'an Ágripá san nī Festú san:

—Kuvi ntii ña vi'i utun tē dí ña ni ká'an ña tsí ntio ña é miī rei ñuú Roma xntékú ku've ñá iña ña — ka'an ña.

27

Kué'ēn Pablu ñuú Roma

¹ Dā xee ntúvī é kī'ín Pablu ñuú Romá ne, ñé'ē ú ni ñā di. Pablu ni túku ñá ñu'u kutū ne, ntūvi ña kuenta ntá'a sntadun ñá odo nūu, ñá nanī Juliū. Odo nuū ñá uun sientú sntadun iña rei ñuú Roma. ² Ñú'ū ntí ni ña tun ntōó ka'nu é vē'xi ñuú Adramitu. Te kuē'én tun ntōó san ne, kuítā ntí'xin ñuu é ntoo diñi ntute ñu'u kán, ñuu é kāduku ntée ñuú Asia. Kué'én ntí iní tun ntōó san ne, dadii kue'én ntí ni Arīstarcu, ña vé'xi ñuú Tesalonica, ñuu é kāduku ntée ñuú Macedonia. ³ Utén san ne, xéé ntí ñuú Siduun. E dóo kaiko ñu'ū Juliú san Pablú ne, xé'ē ña iṣi é kī'ín ña nú vi'ī ña vá'a tiin ni'i ñā vata koo é xntii ñā Pablú tē nee iña é kātaan núu ña. ⁴ Dā ntáka ntí ñuú Siduún ne, kué'én ntí diñi ñuu é nanī Chipre, mí e dií ka ña kadúku tatsin, tsí dóo kainu tatsin mí kue'én ntí. ⁵ Kidáā ne, kué'én ntí mé'ñu ntute ñu'u kán, ído ntūú ntí ñuú Cilicia ni ñuú Panfilíá ne, da xéé ntí ñuú Mira, ñuu é kāduku ntée ñuú Licia.

⁶ Ikān ne, naní'li tó'ō sntadún san uun tun ntōo é kī'ín ñuú Italia. Ñuú Alejandria vé'xi. Kaka'an ñā é kū'un ntí iní tun ntōó san ne, dá kuē'en xtúku ntí. ⁷ É tī'ín ntuvi kue'én ntí ne, kukuií kukuií tsi ntaíka ntí. Dá kuētsi xéé ntí ñuú Nidu. Ña ni kúvi kī'ín ntáa ká ntí, tsi de dóo tatsín ne, kidáa kué'én ntí diñi ñuú Creta, mí ña dóo nēé kaduku tatsin. Ído ntūú etsin ntí ñuú Salmuun. ⁸ Kidáā ne, dá kuētsi kakuvi kaika tun ntōó san diñi ntute ñu'u kán, xéé ntí mí é nanī Bueno Puertu, étsin ñuú Lasea.

⁹ E dóo kúkuií ntí ne, dōó iō kuenta te kí'ín ka ntí, tsí e dokó sa xee ntúvi ví'xin. Dukuān ne, xé'ē Pablu ítsi nté koo vií ña, ¹⁰ kaka'an ña:

—Ō ne, róo, kakutuní ko tsí dóxo kini o te kí'ín ka ō. Tsí kunaá tun ntōó san ni xídó i ne, kunaá ō dí, kuiní ko —ka'an ña.

¹¹ Ntá tsi sntadun ñá odo nūú san ne, ña ni íde ña kuēnta é kāká'án Pablu. Mii tsi íde ña kuenta é ntáka'an ñá kanakáká tun ntōó san nī tó'o ī. ¹² Tsi mí ntoo da'na ntí ne, ñá vā'á o é kuntōo ntí dá ntūvi ví'xin, tsí dóo kaduku tátsin. Dukuān ne, dókō sá un ntíí ntíí ñá ntio ña é kí'ín ka ntí ntute ñu'u kán da nté xéé ntí ñuu é nani Fēnice, túku ñuu é tuví xio diñi ñuú Cretá ne, ikan kuntōo ntí dá ntūvi ví'xin. Tsí ikān ne, ña dóo nēé kaduku tatsin é vē'xi nínu kán.

Dā dóo ntii kainu tatsin davi mé'ñu ntute ñu'u kán

¹³ Dā iñi ntu'u kaínu kudii tatsin ka'ní san ne, vá'a koo kuvi te kí'ín ntí, kuiní ña. Kidáā ne, naki'í ña káa é katíin ntíí é kōó da'na tun ntōó san ne, dá kuē'én ka ntí, ntaíka etsin ntí ntíkō diñi ñuú Creta.

¹⁴ Ntá tsi da nēní ntí iñi ntu'u é dóo ntii kainu tatsin é vē'xi nínu kán. ¹⁵ Un ntii tsi kāduku ntée tatsín san tun ntōó ntí ne, ñá ni kūtíi ka kí'ín mí vē'xí tatsín san. Tsíkān ne, ñá ni xío ntíí ká ntí é kí'ín ntí. Dotō tsí kue'én ntí mí katí'vi tātín san ntí. ¹⁶ Ítā ntí'xin ntí mí tuví ñuú lu'nti é nanī Clauda, mí kaedí nuu kudii tatsín san ne, dá kuētsi kúvi náki'ni kutú ntí tun ntōó lu'nti é kántikin áta tun ntōó ka'nu san.

¹⁷ Nādita ntí ne, dā náxntékú va'á ntí iní tun ntōó ka'nu kán. Kidáā né, nāxnuu nenu ña xo'o ata tūn ntōó ka'nu san vata koo é ña ntii nuu tá'an. Ú'vi ñá te dūku ntée tun ntōó san de've nú ñuti é kādita. Dukuān ne, naki'í ña doo ntakin é kādita tatsín san ne, dotō tsí xtuvi ñá é kāká tun ntōó san. ¹⁸ Ná ni

xīó kadin kue'én tsi tatsín san. Utén san ne, eni ntu'u ñā ntaété nuu ña xido san ntute ñú'u kân. ¹⁹ Dā kúvi uni ntúvi ne, miī ntí éte nuu ntí utun tún ntoo ni dōo é kādita tatsín san. ²⁰ Titín ntuvi ita ntí'xin e ña díto ngántii, nté xntívi. Da mii kuē'en tsí tatsín san kainu. Kidáā né, da miī é kunaá ntí, kuiní ntí.

²¹ É kū titín ntuvi ñu'u ntité ntí ne, kidáā ne, nákuñtsí Pablu, kaká'an ña:

—Ō ne, rōo, tē dí ni kuintí'xe nto é kāka'án u ni ntō né, tē ña ni ntáka o ñuú Cretá ne, ñá kuan ō ni kunáa iña nto. ²² Ntá tsi kiní nto é kāka'án u ni ntō ve: Ná ku dē kuení nto, tsí nté uun ō ñá kunáa o. Mii tsi tun ntōo san kunaa. ²³ Iní u, tsí xu'ú ne, iña Xúva kō u; kuenta iña ñá kade tsiñu u. Vetún ne, xée ūun ánjē e táxnuu Xuva kō, ntii díto ña nuú ko ne, ²⁴ kaka'an ñá nī ko: “Ña ku ú'vī ó, Pablu, tsí da miī é xēen mí tuví rei ñuú Roma da nté xntēkú ku'vē ñá iña o. Dukuān ne, kunuu mé'ñu Xuva ko o ni ūn ntíí ntíí ña ntaíkan ni'in. Nté uun ña ña kunáa ña kuenta iña o”, ka'an ñá nī ko. ²⁵ Dukuān ne, náku'ūn ka'nu nima ko, un ntíí ntíí o. Tsí kakuñti'xe ko tsí kuan koo kúvi vata ō ka'an Xúva ko nī ko. ²⁶ Mii tsí é dūku ntée o uun ñuu é tuví mé'ñu ntute ñu'u kân —ka'an ña.

²⁷ Dā kú xe'un ntúvi ntaíka ntí ne, dotō tsí ntaíka ntí mé'ñu ntute ñū'u é nanī Adria. Dā kú dava ñūu ne, kūtuni ñá ntánakaka tun ntōo san tsí ña te íka ntōo ntí ñu'u kân. ²⁸ Kī'i kú'vē ña nté kaa kúnú ntute sán ne, xée tā'an oko xe'un uun métrū. Kué'ēn ká ntí un sīin né, kī'i kú've xtúku ña. Kidáā ne, oko ú'xē métrū. ²⁹ Ú'vī ñá te duku ntée ta'an tun ntōo san xuu. Dukuān ne, nantii ña kīmi káa ī é katiin ntii āta tún ntōo san, ntáka'an ntâ'ví ña te tūví náne'e. ³⁰ Ña ntánakaka tun ntōo san ne, ntukū

nuu iní ña nté koo nakakū ña kúñu ñā. Kidáā ne, nanúu ña tun ntōo lu'ntí san vata tsi te nantii xtúku ña káa i é katiiin ntii nuu i kan. Ntá tsi ña te nuu é ntaā i, tsí ncho kunu ña. ³¹ Pablú ne, kaka'an ñá nī tó'ō sntadún san ni ūn ntíí ntíí sntadun ña:

—Da mií é naku'un mií na iní tun ntōo san. Tē ña'á ne, kunaa ntíí ntíí o —ka'an ña.

³² Kidáā né, ē'nté sntadún xo'o é kantikin tún ntōo lu'ntí san vata koo é ki'in ni'i ntuté san.

³³ Dā dokó sa tuví ne, kaka'án Pablu ni ūn ntíí ntíí ña'a san te kā'xi kúdii ña. Kaka'an ñá ni ñā:

—É kū xe'un ntúvi é ña ntaé'xi nto, é da mií tsí é ntántétu nto. ³⁴ Vi'a ve ne, vií nto da xe'e, ka'xí kudii nto, na naku'ún ntii ntō, tsí nté uun nto ña kunáa nto —ka'an ña.

³⁵ Kūvi ka'an ñá ne, dā kí'i ña tañú'ū sán ne, dā naku'é'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō mé'ñu ūn ntíí ntíí ña'a san. Kidáā né, kátsin dava ña tañú'ū sán ne, dā é'xi ña. ³⁶ Kidáā ne, náku'ún ka'nu nima ña, un ntíí ntíí ñá ne, kuan ō kí'i ña tañú'ū sán, dā é'xi ñā. ³⁷ Tsí uví sientu ūni díkō xé'un uun ña'a ntí é ñū'u ntí tun ntōo san. ³⁸ Dā kúvi é'xi nta'a ntí ne, ení ntu'ū ntí ntaété nuu ntí trigu é ntoó san iní ntute ñu'u kán vata koo é ntūkamá kudii é kuido tun ntōo san.

Dā ntíi nuu ta'an tun ntōo san ntute ñu'u kán

³⁹ Dā tuví ne, ñá ni iní ñá ntánakaka tun ntōo san mí'i ñuú xeé ntí. Ntá tsi díto uun itsí mí iō ñuti, mí vā'á o é nākutúvi tun ntōo san. Tē dí kuvi ne, ntío ña é naki'vī ñá tun ntōo san ikán. ⁴⁰ Dukuān né, ē'nté ña xo'ō é kantikin káa i é ntátiiin ntíi sán, tsóo mií ña iní ntute ñu'u kán né, dā nántuté ña xo'o é ntánu'ní utun é ntánakaka nuu ña tun ntōo san. Kidáā ne, náxnteē ñá doo ntakin é kādita tatsín san núu i kán ne, dá kuē'én ntí nte mí iō ñuti san. ⁴¹ Ntá tsi dā ntaíka ntí mí e dóo kaido ntute sán ne, dúku ntéé ntí de've nú ñuti é tuví má ntute kán. Tíin nuu kue'en

núu tun ntóo san nú ñutí san. Áta í ne, uun ito tsi ntíi nuu ta'an da dóo ntíi duku ntée ntute san.

⁴² Kidáā né, ntío sntadún san é kuan tsí koo ka'ni ña ña ñu'u kutū sán vata koo é ña kunu ña. ⁴³ Ntá tsi tó'ō sntadún san ne, ñá ni xē'é ña itsi é kuān koo vií ña, tsí ña ni ntío ña é kūví Pablu. Kaka'an ñá tē xoo é kūvi duté i ne, di'na ña nako'xó nuu ña kúñu ña íni ntute kán ne, dá kī'in ña, kiduté ña te kūvi ntii ña diñi i kán. ⁴⁴ Ña nguii sán ne, kūvi kí'i ña rkunū sán ne, o da nēé ka ta'vi i tun ntóo san é dute núu ña tē ntíi ña diñi i kán. Dukuān ne, vá'a tsi ō ntíi ntíi ntíi ntí diñi i kán.

28

Dā itúvi Pablu ñuú Malta

¹ Dā nakákū ntíi ntíi ntí diñi ntute ñu'u kán né, tā'xi ña é kūtuní ntí tsí Malta nani ñuú tsikan é tuví mé'ñu ntute ñu'u kán. ² Ña ñuu íkán né, dōo va'á ña'a ña nī ntí. Tūun ña ñu'u é tūníní ntí, tsí kuan tsí ō kakūn daví san ne, dōó vi'xin. ³ Pablú ne, nākuído ñá tutun sán ne, da ve katsu'un ña nchú'un kán da kíi koo, tūn ti nta'a ña. ⁴ Ña ñuu íkán né, dā íni ña tsi tūn ti nta'a ña ne, ntáka'an ñá ni tā'an ña:

—Ña tsikán ne, á te ña'a é'ni ña. É ntaā í nakáku ña kúñu ña ntute ñu'u kán, tsí kuví ña ve, tsi íō kuetsí ña nta'a Xuva kō —ka'an ña.

⁵ Ntá tsi Pablú ne, dā nákidi ña nta'a ña ne, kó'xō nuu ti nchú'un kán. Ña té ni kūvi ña. ⁶ Tsí te ūra tsí i tsitu ña ne, ō kuví ntii ña, kuiní ña'a san. Dā kú e ví'i ntántétu ña te nté koo kuví ña ne, dā íni ña tsí ña té neé ni kūvi ña ne, nativi iní ña. Kidáā né, eni ntu'u ña ntáka'an ñá tsí Pablú ne, xuva ña ña, ka'an ña.

⁷ Etsin tsi mí ntoo ntí ne, iō ñú'ū é kāduku ntée ña odo nūú ñuú tsikan, ñá naní Publiu. Diví ña

kāka'an ñá te kuntōo ntí nú vi'i ña kãn. Úni ntúvi intóo ntí nú vi'i ña kãn ne, dōo vá'ā o dé ña nī ntí. ⁸ Publiú san ne, nchokuví uva ñā. Ka'ni kaxé'e ña ne, da'xin kaxío ña di. Kué'ēn Pablu, kúkoto ní'ni ña ña ne. Dā kúvi ka'an ntá'ví ña iña ñá ne, xntēe tá'an ña nta'a ña ña ne, ntūvá'a ña. ⁹ Kidáā ne, xéē ntí ntí ña nchokuví san, ña ntoo ñuú tsikán ne, ntūvá'a ña di. ¹⁰ Dukuān né, dōo íko ñu'u ña'a san ntí. Dōo kue'é doméni tá'xi ña ntí. Dā xee ntúvi é ntāka ntí ñuú ña ne, tsū'un ña iní tun ntōó san un ntí ntí é ntio ntí.

Dā xéé Pablu ñuú Roma

¹¹ Uni xóo intóo ntí ñuú ikān. Dā ntāka ntí ne, nākú'ūn ntí tun ntōo é itúvi dá ntúvi ví'xin. Ñuú Alejandria vé'xi tun ntōó san. Uve santu ntūvá'a nāa nuu i é nani Cāstoo ni Pólu. ¹² Kué'ēn ntí iní tun ntōó san, xéē ntí ñuú Siracusá ne, ikān intóo ntí uni ntúvi. ¹³ Kidáā ne, kué'ēn ntí, ntaíka ntí ntíkō diñi ntute san, xéē ntí ñuú Regiu. Utén san ne, iñi ntú'u kaīnu tatsin é vē'xí máa i kãn. Kidáā ne, kué'en xtūku ntí ne, da kúvi uvi ntúvi ne, xéē ntí ñuú Puteuli. ¹⁴ Ikān né, nāni'i ta'án ntí ña kuínti'xe i. Ntāka'an ñá te kuntōo kudii ntí uun vite. Kidáā ne, kué'ēn ká ntí ñuú Roma. ¹⁵ Ña kuínti'xe i, ña ñuú Romá san ne, tēkú ña tsí ki'ín ntí ne, véxkuntētu ña ntí un tsi nte ñuu é nanī Foro de Ápiu ni tūku ñuu é nanī Uni Tabérna. Dā iní Pablu ñá ne, nākué'e ña sintiá'vi nta'a Xuva kō ne, dōo nakunúu ka'nu nima ña. ¹⁶ Kidáā né, dā xéé ntí ñuú Romá ne, ntāda tó'ō sntadún san ña ñu'u kutū san kuenta ntá'a tó'ō sntadun, ntá tsi xe'é ña é xio kutúví Pablu má vi'i mii ña. Mii tsí é tuvi ni'i ña uún sntadun é viī ñá ña kuenta.

Dá kakā'an ntódo Pablu ñuú Roma

17 Dā kúvi uni ntúvi ne, kāna Pablu un ntíí ntíí ña odo nūu iña ñá Israee, ña ntoo ñuú Roma, nátaká nuu ña ne, kaka'an ñá ni ñā:

—Ení, xu'ú ne, ñá tē nee nuu i é kini kaa ni íde ú ni tā'an ko ñá Israee, nté ña te nee ni ka'an ntée u nte xkoó ini ñáta kō, ña intóo nte dí'na. Ntá tsi xnúu kutu ñá kó ñuú Jerusaleén ne, dā ntáda ña kó kuenta ntá'a ña ñuú Romá san. 18 Kidáā né, dā kúvi tsíxe'e ñá kó ne, ntío ña é nantíi ña ko, tsí ña tuví nee kuetsí ka'nu iñá ko vata koo é kūví u. 19 Ntá tsi ña Israee san ne, ña ni ntío ña é nantíi ña ko. Dukuān ne, kuétsí é kaikán u te mií rei ñuú Romá san xntékú ku'vē ñá iñá ko, kuān té ña tuví nēe nuu i é tsí'i kuétsi ú ña ñuú ko. 20 Dukuān é kākaná u nto, un ntíí ntíí nto, é kā'án u ni ntō, tsí kuenta iñá Cristu, ña é ntantétu o, xo'ō ña Israee, é odō kútu ú kadena vévii —ka'án Pablu.

21 Ña Israee san ne, ntáka'an ña:

—Ñá íní ntí. Nté ñá ntoo ñuú Jerusaleén san ñá ni taxnúu ña tú'un iña nto. Nté ña vé'xi ikān ne, ñá ni kā'an kíni ña iña nto. 22 Ntí'í ne, ntio ntí kiní ntí nee é kākuinti'xe nto. Tsí da mií tsí íní ntí tsí da kaníi ñūxiví ne, dōó ntáka'an ntée ña ña kuínti'xe i Jesuu —ka'an ña.

23 Dukuān né, xtuví ñá uun ntuvi é nāni'i ta'an ñá nī Pablu. Kidáā ne, díi ka kue'e ña'á xee ña nú vi'i mí tuví ña. Pablú ne, nté tevāa un tsi da nte kuáa kaka'an ntódo ña ni ñā. Kaka'an ñá nté ō dé Xuva ko kadē kú'vē ña, kanatíin ña ni ñā da nte koo e kuínti'xe ña Jesuu, tsí kanañē'e ñá ña mí ūve na'a kaka'an léi Muísee, nté o kaka'an tú'ūn é de vá'a ña é xe'é Xuva kō é kūtuni nté koo kuví. 24 Ío ña Israee san ne, kuínti'xe ña é kāka'án Pablu, ntá tsi iō ná ne, ña ni íde ña kuēnta tú'ūn é kāka'an ña. 25 Ñá ni xío ntaa íní ña ni tā'an ña. Kuan tsi ō kíi nteé xio ña,

kunú'u ña. Uun sá nuu i é kākā'án Pablu ni ña dá vāta ntaka ña:

—Espíritū Sántū né, dōo íni ña nté koo ka'an ñá tú'ūn é xe'é ña é kā'an ñá ka'án naa Xuva ko, ña Isaía, ni ñata kō, ña é intóo di'na, kaka'an ña:

²⁶ Kuē'én, kūka'an ni ñá Israeé san:

Kuān té dá'a sa tekú nto,

ntá tsí ña kuintí'xe nto.

Kuān té dá'a sa kóto nto,

ntá tsi ña kutúni nto.

²⁷ Tsi dóo ka'xī nima nto,

dóo lo'o ntō,

é nuu nti'u ntúxnūú nto.

Tsi ña ntío nto kiní nto,

ñá ntío nto kutuni nto,

ñá ntío nto kuinti'xe nto,

ñá ntío nto natu'vi nto kuétsi ntō

vata koo é ntavá'a ú nto.

Kuan ō xe'é Espíritū Sántū é kā'an Ísaia ni ñata kō kídaā. ²⁸ Kini nto tsí vi'a ve ne, taxnuu Xuva kō tú'ūn va'á iña Jesúcristu ntá'a ña'a, ña é ña te ña Israeé san. Dīvi ñā ne, kuinti'xe ña —ka'án Pablu.

²⁹ Dā kúvi ka'an ña sá'a ne, ntīi ntíí ntíí ña Israeé san ne, da mii kuē'en tsi é ntánatíin ña tú'ūn é kākā'an ña.

³⁰ Pablú ne, uvi kuíā katúvi ña ikān né, mii ñā ntá'vi ña vi'i mí katúvi ña. Dōo diní ña dá vē'xí un ntíí ntíí ña'a, ña vexkóto ni'ni i ña. ³¹ Kaka'an ntódo ña ni ña iña mí kadē kú've Xuva ko, kanakuā'a ña ña iña Tó'o ko Jesūcristu. Ñá te kaū'ví kue'en ña é kākā'an ñá ni ñā né, ntē xoxo ni edí nuu i é kākā'an ña.

**Tū'ún xuva kō vatā ó ntáka'an ña ñuú
Coatzospan
New Testament in Mixtec, Coatzospan
(MX:miz:Mixtec, Coatzospan)**

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Coatzospan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Coatzospan

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

8f775598-56d9-56fd-966e-15e054d2f275